

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A banktárgyalások

Budapest, június 21.

A banktárgyalások tehát tegnap megkezdődtek. Wimmer, az osztrák pénzügyminisztérium osztályfőnöke a célból tegnap Budapestre érkezett s Papp Elek és Teleszky János pénzügyminiszteri államtitkárokkal már ma értekezett is.

Igaz ugyan, hogy most még csak az előzetes megbeszélések folynak, de a tárgyalások eredménye már ma kétségtelen. Az egész válságot egyenesen az önálló magyar bank követelése idézte fel, ez ásta meg a koalíció sirját s mikor Khuen-Héderváry mint kinevezett miniszterelnök először beszélt nyilvánosan, rögtön azon kezdte, hogy a király és a nemzet közt helyre kell állítani „az összhangot.” Minthogy az összhangot az önálló bank követelése zavarta meg, nyilvánvaló, hogy az első nemzeti követelés, amit a jelenlegi kormány kidobott a hajójából, az önálló bank volt.

Nagy naivitás kellene annak reményléséhez, hogy azokból a tárgyalásokból, amelyeket a jegybankról a magyar kormány ma megkezdett az osztrák kormányval, más kerülhetne ki, mint az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbítása. Nem is hiszünk, hogy az alku e fölött folynék. Legfeljebb csak arról lehet szó, hogy az osztrákokat, akik a nagy munkapárti

többségtől máris vérszemet kaptak, a kellő mérsékletre lehessen kényszeríteni. Az a rengeteg pénz, amit a kormány a választásokra költött, az a rengeteg katonaság, amit a polgárok ellen felvonultatott, az a sok választási visszaélés, amit vasárnap délután a munkapárt alakuló ülésén maga Tisza István sem mert tagadni, hanem egyenesen bevallott, mind csak arra szolgált, hogy a legaktuálisabb kérdésben, a bankkérdésben, a nemzeti törekvések letöressenek s hogy a közösség még jobban megszilárdíttassék. Ezért ünnepezték Bécsben a magyarországi választások eredményét kitörő lelkesedéssel s ezért látták abban az első pillanattól kezdve a monarchia és a birodalmi egység új korszakának felvirradását.

Ilyen körülmények közt az ország igazán nem nézhet reménykedéssel a ma megkezdett tárgyalások elé. Mert nem annak akarják most az alapjait letenni, hogy legalább 1917-ben a nemzet megkapja az önálló bankot, hanem éppen ellenkezőleg, már most meg akarják kötni a nemzet kezét még a jövő generáció számára is.

Lukács László most egy éve s az 1909. év egész második felében tárgyalt a Justh-párttal az önálló bank kérdésében. És hogy e tárgyalások minő elvi alapon folytak, arra lehet következtetni abból, hogy a Justh-párt, mely a Kossuth-párttal szemben valósággal egész-

telhetetlen gyűlölettel viseltetik a bankkérdés miatt, Lukács Lászlóval éppen a bankkérdésben tudott olyan megállapodást létesíteni, melynek alapján Lukács László elnöklelte alatt még kormányt is vállalt volna.

Azok a hírek, amelyek akkor a tárgyalásokról napvilágra kerültek s azok az állítólagos megállapodások, amelyek akkor köztudomásra jutottak, a nemzetet nem elégitették ugyan ki, de mindenki bizott Justhék jóhiszeműségében. Mindenkinek azt kellett hinnie, hogy ha a Justh-párt Kossuthékat csakis az 1911-iki terminus miatt ott tudta hagyni, ha tisztán e miatt a terminus miatt szét tudta robbantani a nagy függetlenségi többséget, ha tisztán e miatt a terminus miatt szándékosan megbuktatta a Wekerle-kormányt, melyben három függetlenségi miniszter ült s mindvégig Lukács Lászlóban látta a megváltót, sőt még közvetlenül a választások előtt is közelebb állt Lukács Lászlóhoz, mint a Kossuth-párthoz, minden bizonynyal olyan titkos, csak nem publikált megállapodásokat tudott Lukácscsal létrehozni, melyek a nemzetet az önálló bankhoz sokkal közelebb hozzák, mint Kossuth Ferencz politikája.

A választások véget értek s Lukács Lászlót abba a helyzetbe hozták, hogy most megmutathatja, mi volt igazi szándéka a bankkérdésben. Ami igazság volt a választások előtt, annak igazság-

Fantomok a napsugárban.

— Irta: Timár Szaniszló. —

(Utánnovomás tílos.)

Félhomályban a szoba. Az asztalon pezsgős palackok és poharak maradék-pezsgővel. Megkezdett, vagy félig elfogyasztott peccenyedarábak a tányérokon. Egyebekben is meglehetősen összevisszaság mindenfelé, mely csak azért nem táruul egészen a maga visszaféltető formájában a szem elé, mert a redőnyök finom vágásain a napsugár alig tud beférkőzni. Különben azonnal evidens volna, hogy itt az elmúlt órákban valami tivornya-féle volt. Vidám társaság gyülekezési helye lehetett itt, akik nagyon éhesek nem igen lehettek, mert a finom és drága eledelék jórésze megmaradt.

Az ebédlőbe nyílik egy világos zöld színes tartott hálószoba. Csodálatos szépen és összhangzatosan butorozott kicsi fészek. A jólét és boldogság tanyázzhatik itten — gondolhatja az, aki belép — jóllehet talán mégis csalódik. Mert bizony megcsik, hogy aranyos palotákba bevonul a kétségbeesés és nyomorult viskókba az igazi megelégedés és boldogság.

De miért ne lehetne éppen ez a lakás a boldogság otthona? Hisz minden szép és drága dolog között, mely itt van, a legszebb, talán a legdrágább egyszersmind az a nő, aki ott fekszik a pompás világos zöld kereveten és alank. Szébbet valóban költő és festő kép-

zelete sem tudta a fantázia tündérbirodalmából elővarázsolni. Aranyvörösben játszó haja rendetlenül ömlik körül nyakán, keblén, homlokán. Márvánsima arca, mely fehér, mint alabastron, közepen halvány rózsaszínűvé lesz. Finom metszésű ajkai félig nyitottak és két fehér gyöngy-sor-fogat mutat. Testén igen kevés holmi van és láttatni enged a testet, mely egy Thorwaldsent elszédítene. Valóban: ezt a női alakot a természet alkotó erejének legszerencsésebb pillanatában teremtetle.

Nyilván abban a helyzetben fekszik ott, amilyenben egy átmulatott és áttivornázott éjszaka után, tüzes pezsgőtől mámorosan bevonult ide s ledobva magáról minden fölösleges ruhadarabot, ledőlt a kerevetre és átengedte magát a bu- és örömfeljítő álomnak. Szép álmok is gyönyörködtethetik. Mert néha mosoly száll ajkaira. Az abszolút nyugalom és csend uralkodik a szobákban.

A nap már jó magasán állt az égen, amikor belépett a szobaleány. Kezét az urnó párnájára tette. Nyilván nem akarta durván megzavarni az alvó csöndes álmát s csak gyengéden akarta fölébreszteni.

Föl is ébredt s első pillantása a levélre esett, melyet a leány kezében tartott. Amint a kereveten felült, haját hirtelen hátravette a kezével s hajtüvel megerősítette. Majd kikapta a szobalány kezéből a levelet.

— Sajnáltam felébreszteni — szölt hal- kan a szobalány — de meghagyta, hogy mi-

helyt ez a levél megérkezik, azonnal ébreszteszem föl.

— Jól tetted, Ida. Hisz ezt a levelet szivdobogva várom. Huzd föl a redőnyt, hadd olvassom el.

A napsugár özöne ömlött a szobába. S e sugárözönben olvasta a csodaszép lány a levelet. S minél tovább olvasta, annál vidámabb lett az arca, s mikor a végére ért, fehér kezeivel tapsolt s örömeiben azt sem tudta, hová legyen.

— Hallod, Ida, mit ír? Eljön hozzám ma is. És azt írja, hogy szeret. Hogy soha senki mást nem fog szeretni.

— No, csak próbálna mást szeretni. Ezzel a tiz körmömme kaparnám ki a szemét, — felelte Ida.

— Ne beszélj ilyen csunyákat, Ida. Csak az kellene, hogy azoknak a szép, barna szemeknek valami baja essék.

— Különben, szeretik önt mások is. Sokan.

— Mit törődöm én azokkal? Valamennyien semmiségek. Azokat csak elfogadom, mert el kell őket fogadnom. De Robert az egyetlen, aki igazán az enyém. És én is az övé vagyok. A lelkem, a testem az övé és sem istennek, sem embernek oda nem adom. Siess, hozd rendbe a szobákat. Szereti, ha szép rendben van itt minden.

Alig lépett be a férfi a terembe, a szép leány felszökött, mint a gazella és oly erősen ölelte keblére a jövevényt, oly hevesen

nak kell maradnia a választások után is. Azon az alapon, melynek alapján ő a bankkérdésben még a hajthatatlan Justh-pártot is meg tudta nyerni a maga támogatására, kell neki a tárgyalásokat folytatnia Ausztriával most is, habár a Justh-pártra a „gondviselés kegye” folytán nincs szüksége. Mert a parlamenti pártok aránya változhatott ugyan, de amit helyesnek, jónak és törvényesnek tartott Lukács hat hónap előtt, kell, hogy törvényes, jó és helyes legyen most is. Attól nem kell tartania, hogy a munkapárt, mely egyenesen a kormány pressziója folytán jött be többségként a Házba, most majd cserben hagyja őt, ha a bankkérdésben vívmányokat csikar ki Ausztriától. Hisz Láng Lajos nem hiába kötötte az új képviselők lelkére a „párthüségét”, mint „legfőbb politikai erényt”, elpártolástól nem kell tartania, ha a nemzeti követelések megvalósítására kér tőlük segédkezet.

Most álljon elő Lukács László és a Justh-párt a maguk megállapodásával. Most mutassanak rá arra, hogy alkujukban őket igazán a nemzet valódi érdekei vezették s nem a hatalom megszerzésének vágya. Mi mindig Kossuth Ferencz álláspontján voltunk, hogy az 1911-diki terminusért nem kell az egész politikai rendszert felborítani. Justhéknek más volt a felfogásuk s Lukács László támogatására építettek. Most mutassa meg Lukács László, hogy mennyivel tudja ő közelebb vinni a nemzetet az önálló bankhoz, mint akarta Kossuth Ferencz.

A most folyó tárgyalások részleteit az egész ország feszült várakozással fogja figyelni, mert ebből fogja megtudni a Lukács-Justh-féle igaz megállapodásokat. A most folyó tárgyalásokból fogja megtudni az ország, hogy Justhéknek igazán annyira fontos volt-e az 1911-iki dátum s hogy azok a meg-

állapodások, melyeket a Justh-párt vezérei Lukácsal létesítettek, igazán az önálló bank létrehozását, vagy legalább az önálló bank előfeltételeinek megteremtését célozták-e, vagy pedig egészen más, az ország politikai és gazdasági érdekeitől egészen távol álló személyes és hatalmi érdekek kielégítését akarták-e tulajdonképpen.

A végtelen botrány.

Budapest, június 21.

A végtelen botrány: a Haverda-pör, mely nem tud kimulni. Mikor a szabadkai esküdtszéknek kellett volna a Haverda-szövetkezet fölött pálcát törnie, az a botrány esett, hogy a pör folyamán Winkler ügyész vált elsőrendű vádlottá s Haverdáék moratóriumot kaptak, míg a felháborodott jogérzet megtorlást vehetett a magáról megfélemezett szabadkai ügyészen. Mikor aztán a Haverda-szövetkezet a szegedi esküdtszék elé került: egy hamis szentimentalizmus vett erőt a szegediekben és sajnálkozni kezdtek Haverdáékra, mert az igazságszolgáltatás olyan sokáig huzozta ügyüket. Ekkor megint nem a szabadkai gyilkosság fölött ítélték, hanem a hamis sajnálkozás adott botorul elégtételt a szabadkai börtön hirhedett lakóinak. Így menekültek meg kétszer is azok, akiknek egyszer sem lett volna szabad menekülniök. S így huzódott a végtelenségig a Haverda-ügy, melynek már utálatossága miatt is a leggyorsabban kellett volna végződnie. Most pedig, ami a meglepetésekben gazdag bűnpör során legkevésbé meglepetés, a Kuria megsemmisítette a szegedi ítéletet s a Haverda-pör egy harmadik esküdtszék elé is fog kerülni, a budapesti esküdtszék elé.

Szerencsétlenebb pör még nem világitott a magyar igazságszolgáltatás nyomoruságába, mint ez a Haverda-pör. A Kuria mai ítéletéig ez a pör csak ügyetlenséget,

ferdeséget és lehetetlenséget hirdet a magyar igazságszolgáltatásról. A szabadkai vizsgálat adatai az egész művelt világ előtt megvádolták a mi ügyészeink eljárását s a világbotrány szinte háttérbe szorította magát a gyilkossági ügyet. Aztán a hamis sajnálkozásában romantikusan itélkező szegedi esküdtszék került sorra, mely akkora felháborodást keltett a polgárság lelkületében, hogy a Budapestre érkező Haverda-szövetkezetet a nép szinte meg akarta lincselni. Ez a lincselő hajlandóság egyenesen az esküdtek szentimentális verdiktjét akarta megtorolni. Ha tehát először Haverdáék ügye háttérbe szorult a szabadkai ügyész miatt, másodszor meg a szegedi esküdtek miatt szorult háttérbe. Mindig ők voltak a mellékesebbek, akik miatt az egész botrány fejlődött. S ma ugyan a Kuria helyrehozta a sokszoros hibákat és visszaterelte a gyalázatos gyilkossági ügyet oda, ahová való, de a megnyugváshoz, melyet a Kuria ítélete kelthetne, csatlakozik az a legfrissebb bosszuság, hogy a gyilkosság vallomásában levő és valószínű tetteit a szegedi fölmentés után szabadon bocsájtották, noha napnál világosabb volt, hogy a pör aktái még nincsenek és nem lehetnek lezárva. Ma tehát, mikor a Kuria ítélete szerint, ismét őrizet alá kellene fogni az egész bünszövetkezetet: a banda tagjai nincsenek sehol. Párisban mulatnak-e, vagy Amerikában élnek már világukat? — nem lehet tudni. De hogy itt nincsenek, az bizonyos.

Hát bosszankodjunk-e, vagy nevesünk? Nekünk úgy rémlik: az volna talán a legnagyobb szerencse, ha a végtelen botrány erőszakosan érne véget, nem találtván sehol a tettesek. Hires pör volt valamikor az abderai, melyet a számár árnyékáért folytattak. Valaki szamarat bérelt, hogy a szomszédos vásárra szamaragoljon, de mert utközben az égető nap elől a számár árnyékában keresett hűs pihenőt, a számár tulajdonosa külön díjat követelt tőle azon a czimen, hogy ő csak a szamarat

csokolta ajkát, hogy annak csaknem a lélegzete állt el.

— Már azt hittem, el se jössz.
— Nehezen vártál.
— Kimondhatlan türelmetlenséggel.
— Utközben feltartóztattak. Ismerősökhöz találkoztam, akik faggattak, hogy hová megyek? Nem akartam nekik megmondani.
— Miért? Csak nem titkolod, hogy szeretsz?

— Mindenki előtt nem. De vannak, akik előtt titkolom.

— Ugyan! Micsoda titok van abban? Lám, én kikiáltanám a világnak. Szeretnék kiállni az utcára, oda, ahol a legtöbb ember jár, hogy mindenkivel hangosan közöljem boldogságomat. Mert látod, kedvesem, sok férfi közeledett már hozzám. De egyik sem volt szívemnek az, ami te vagy. És te azt mondod, vannak emberek, akik előtt titkolod, hogy szeretsz.

— No, igen. Az egészen más, Elvirácskám. Te elmondhatod, akinek akarod. De én...

— Nos?... Miért akadsz meg?

— En, kedvesem, társaságbeli férfi vagyok.

— Társaságbeli? Mi az? Tartok tőle, hogy ez valami borzalmasan komoly dolog, mert olyan komor arcot vágsz hozzá. Magyarázd el nekem, mi az: „társaságbeli”?
— tette hozzá s kacagott, hogy a férfit szintén jókedvre hangolja, noha érezte, hogy valami ismeretlen hangulat nehezedik a szívére.

— Társaságbeli?... Hát, kedvesem, nincs azon nevetni való. A társaság egy nagy

zsarnok, mely szemmel kíséri az ember minden lépését, tettét, cselekedetét, viselkedését, anyagi helyzetét, erkölcsi nézeteit és minden viszonyát, melyet köt. A társaság nem jutalmaz jó magaviseletet, tisztességet és egyéb előnyöket, de azonnal elítél, még pedig kellehetlenül, ha szabályainak alá nem veti magát az ember. Csak büntetni tud és sújtani. És rettentő sok szabályai, törvényei vannak. Jaj annak, aki vét ellene!

— Nos, és mivel büntet? Vannak börtönei? Hohérai?

— Dehogyan is! Csak kirekeszt magából.

— És ez olyan nagy büntetés?

— A legnagyobb. Az én egész életem a társaságban gyökerezik.

— És mi kifogása van a társaságnak az ellen, hogy engem szeretsz és nőül akarsz venni?

— Nőül venni? — kérdezte a férfi és önkénytelen mosoly vonult fel ajkaira.

— Igen. Nőül venni — válaszolt a lány és szeméi hirtelen megteltek könnyekkel. — Nőül venni! — ismételte hevesen. — Nem akarok többé másé lenni, csak a tiéd. A rövid idő óta, hogy ismerlek, csak egy vágy van bennem: a tiéd lenni és a tiéd maradni.

— Erre ne gondolj, Elvira. Mi jut eszedbe? Hisz szülem is kiagadnának! A társaság bezárná ajtait előttem. Kiközösítenének és elkerülnének, mint a pestist. Az ilyen leányt, mint te, csak szeretni lehet, de nőül venni!...

— Miért?

— A társaság sohasem fogad be társaságon kívül álló nőt. Egy társaságbeli férfi csak erényes nőt vehet feleségül.

— Erényeset? Mi az; erény?... Hallottam már erről sokat, de rem törtem rajta a fejemet. Én csak olyan nő vagyok, aki oly életet él, mint az anyám. Anyám híres szépség volt. Finom urak találkoztak nála és mindig bőségben fürdött. Nyilván ő sem kérdezte soha, mi az az erény, mert engem sem tanított rá.

— Nos, ne is törődj vele. Erényes nő te már úgy sem lehetsz.

— Miért nem, ha azzá akarok lenni. Csak taníts meg rá.

A férfi gyöngéden megölelte.

— Gyerek vagy. Nem tudod ezt megérteni. A multad lehetetlenné teszi, hogy erényessé lehess. Beszéljünk másról.

— Nem, nem!... Csak erről beszéljünk! Hát csakugyan?... Az erény a multat is számon kéri?...

A férfi el akarta terelni a beszéd tárgyat másra, de Elvira makacsul megmaradt mellette. S lassankint derengni kezdte előtte valami... Olyan dolog, amiről eddig sejtelve sem volt, mert azt hitte, hogy eddig a legtermészetesebb életmódot éli...

S megint magára maradt s kitekintett a napsugárba, mely az utcákon előmlött. Mily fényes volt ez a napsugár, s mégis: milyen árnyak kergetőztek benne. A legsötétebb és legvészesebb, mindent összevonzó és magával sodró az az árny, az a fantom, melynek neve: Társaság és az a másik, melynek neve: Erény.

adta bérbe, de nem egyszersmind a számár árnyékát. Az a pör is híres pör volt. Évekig tartott s hajba kaptak körülötte a bíróságok, a polgárok, a felekezetek, a papok, végzetül még a királyok is. Talán háboru is kerekedett volna a számár pörös árnyéka miatt, ha véletlenül időközben a számár meg nem döglök. Ez az erőszakos pont mégis befejezte a botránnyos pört. És szinte azt kellene kivánni, hogy az eltűnt Haverda Mária, Vojtha és Jánosi se lépjenek át többé a magyar határt. Így legalább vége volna ennek a végtelen botránnyak s nem kellene átszenvedni azt a sok gyalázatot, szégyent és undort, mely Haverdaék nyomán mindenütt feltorlódnak. Hiszen különben megeshetik, hogy ez a botránnyör a szabadkai és szegedi esküdtek után kompromittálja a budapestieket is, esetleg tovább hurcolódik az ország valamennyi nagyobb városán.

A Kuria megsemmisítő ítélete nem meglepetés, természetes és bizonyos szempontból megnyugtató is. De igazi megnyugvás nem jöhet, míg a gyávák, bolondok és gonoszok e hármasszövetkezte véglegesen le nem került a napirendről. Végezzenek velük. Így vagy úgy. Mert ha még sokáig tart, az embereknek meg kell undorodniuk a legszentebbtől, az igazságszolgáltatástól is.

Budapest, június 21.

Burián báró kifüfütése. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves báró Burián!

Különös meglepéssel győződtem meg személyesen a Boszniában és Hercegovinában már elért örvendetes haladásról, s Önnek ez országok közül szerzett kiváló érdemei elismerésül, *Szent István-rendem nagykeresztjét* díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1910. évi június 6-án.

Ferencz József s. k.⁴

Ez a kézirat, éppugy, mint *Varesanin* tábornok bárósítása, beleütközik a magyar közjogba. Miniszteri előterjesztés és ellenjegyzés nélkül sem rangemlést, sem rendjelet nem volna szabad a királynak adományozni, még Bosznia kormányzójának sem. Ugy látszik azonban, az a czélzat, hogy az

A pompás nő ott állt a magas ablak előtt és gondolkozott, elég mélyen esik-e, ha leugrik a köveztet? Elég nagy zuhanás lesz-e, hogy halálra zuzza magát? Mert, hogy az élet ettől fogva sivár és üres és semmitmondó, azzal tisztán volt. Miért is értette meg most egyszerre, hogy mi az a társaság és mi az az erény? Azt is megmagyarázta önmagának: mert eddig nem tudott szeretni. Most, hogy az első szerelem a maga mindenható erejével bevonult szívébe, elméje is megnyílt az ismeretlen fogalom előtt, de csak azért, hogy e fogalmakban ijesztő fantomokat lásson, melyek ott lebegtek a társaság napsugaraiban. Az erény tudata, mely talán mást boldogít, az ő számára a végítéletet jelentette. Nem mindenkinek adatott meg az, hogy az erény fogalmát a tudatban elviselje.

A szobaleány bejött s egy férfit jelentett be, akit Elvira azelőtt elfogadott.

— Várjon kissé, — szólt a leány, csak valamit még el kell intéznem.

A szobaleány kiment.

Elvira még egyszer körülnézett a szobában. Szemében vad kétségbeesés tüze lángolt. Odarohant a kereketre, ahol Robert távozás előtt ült. Azután az ablakhoz sietett.

A járókelők ijedten félreugrottak. Iszonyu zuhanás hallatszott. S a szobába betörő látogató őriási csoportosulást látott az utcán s egy véres tetemet...

Sejtelve sem volt róla, hogy az, aki az utcán hevert, az erény fantomjának halottja volt...

annektált országokat a magyar közjog hatálya alól teljesen kikapcsolják s végleg császári tartományoknak deklarálják.

A trónbeszéd előtt.

— Lesz-e obstrukció? —

Polónyi ellenzéki blokkot akar.

Budapest, június 21.

Holnap az összes ellenzéki pártok s a horvátok is értekezletet tartanak, amelyeken azonban leginkább csak a megalakulás formáit intézik el. Általánosan az a vélekedés, hogy a további taktikát a trónbeszéd szövegéhez s a kormány magatartásához kell szabni, mert a trónbeszéd s a munkapártnak felirati tervezetéből fog végre kidomborodni a kabinetnek eddig nem részletezett programja s igazi politikai iránya.

A parlamentti köröket most legfőképpen az a kérdés izgatja, lesz-e obstrukció? A kisebbség soraiban tagadhatatlanul van erre hajlandóság. A Kossuth-párt egyik kimagasló alakja, Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke úgy nyilatkozott, hogy az obstrukció fegyveréhez csak akkor szabad nyulni, ha a kormány az ellenzék egyenest meg akarná semmisíteni. Kossuth Ferencnek, a párt vezérének is az a nézete, hogy bűn volna az obstrukció fölidézése. A párt tagjainak általán az a hangulata, hogy az új Ház működését obstrukcióval megnyitni hiba volna. Az kétségtelen, hogy a párt éles harcra fog a kormány ellen indítani, de magas színvonalon, ami különösen a széleskörű felirati vitában fog kifejezésre jutni.

Polónyi Géza az utóbbi napokban arra törekedett, hogy az ellenzéki pártokat blokkba tömörítse. Ezt az eszmét néhány Justh-párti és néppárti képviselő, de pártjaik formális megbízása nélkül, szintén fölkarolta, s így fordultak a Kossuth-pártiakhoz. Azonban a Kossuth-párt, a legnagyobb ellenzéki csoport, amely teljesen megbizik Kossuth Ferenc bölcs vezetésében, párthatározat nélkül semmiféle akcióban nem vesz részt. A párt megalakulása és a trónbeszéd elhangzása után fogja meghatározni magatartását, s így egyelőre ilyen pártközi megbeszélésre nem küldhetett ki senkit. Polónyi és társai tehát a további lépéseket ideiglenesen fölfüggesztették, bár nincs kizárva, hogy maguk között bizalmas konferenciát tartanak.

A munkapárt erősen hivatja az Andrássy-csoportot, a pártonkívüli 67-eseket, hogy adják fel a személyi különállást és lépjenek be a Lloyd-Klubba, miután elvi differenzia amugy sem áll fenn. De a csalogatásnak eddig eredménye nem volt.

A trónbeszéd.

A kormányhoz közel álló forrásból a következőket jelentik a trónbeszédéről:

— A király szombat délelőtt trónbeszéddel ünnepiesen megnyitja az országgyűlést. Eleinte az volt a terv, hogy nem fűrésztják az őz uralkodót hosszabb trónbeszéddel, miután azonban ő felsége egészségi állapota kitünő, az utóbbi hetek fáradalmi semmi nyomott nem hagytak rajta, — mégis lehetséges, hogy a trónbeszéd széles keretben mozogjon. A trónbeszéd ennél fogva ki fog terjedni az összes rasszortúra, a választójog kérdésére is, a végén pedig meglepő appallata lesz az országhoz. A korona bizalmát fejezi ki a nemzet s annak boldogabb jövőre vetett hite iránt. Ez a szózat igen szép és felemelő hatású lesz. A választójogú rovatkozó passzus teljesen megegyezik az a kijelentéssel, amelyet a miniszterelnök a programnyilatkozatában tett; egyebekben

semmi meglepetésszerű nem lesz a trónbeszédben.

A horvát képviselők között, akiknek egy része ma Budapestre érkezett, ma azt az értesülést terjesztették, hogy a trónbeszéd Magyarország és társországa viszonyára is ki fog terjeszkedni s említeni fogja, hogy a függő kérdések elintézése okából a regnikoláris bizottságok megválasztása szükségessé vált.

A trónbeszéd meghallgatására a főrendek, a munkapártiak, néppártiak, a pártonkívüli 67-esek s a horvátok fölvonulnak a Várba. A Justh-pártiak nem mennek föl. A Kossuth-pártiak s a pártonkívüli 48-asok sorából talán egy-két képviselő meg fog ott jelenni, miután a távolmaradás nem tesz pártkérdéssé. A király fogadtatására a pályaudvarra egy párt sem vonul ki, de a munkapártiak s a horvátok közül többen mégis kíséretnek.

Héderváry a választó-reformról.

A clevelandi „Szabadság” egy munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott gróf *Khuon-Héderváry* Károly miniszterelnökkel, aki ennek során a választó-reformról a következőképpen nyilatkozott:

— Mi spálárd elepon állunk, amelytől nem fogunk tágitani. Ez a bázis a multban is a nemzet érdekében valónak és biztosnak bizonyult. A jövőben is szerencsés lesz. Ami a választó-reformot illeti, tisztában vagyunk afelől, hogy *mielőbb meg kell választani*, mert ilyen fontos kérdés soká nem maradhat megoldatlanul. Nincs kétség afelől, hogy a választói reformot széles alapon kell megvalósítani. Hogy mily módon fog ez megtörténni, azt ma még teljes bizonyossággal megmondani nem lehet, mivel e kérdésre nézve a nemzet ékaratát nem ismerjük s ennek folytán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy teljes bizonyossággal állapíthassuk meg, milyennek képzei a nemzet a választó-reformot. Én nagyon liberális ember vagyok s egyáltalán nem félek a választói jog kibővítésétől, azonban nem lehet kizárólag egyéni nézeteket számba venni. A mostani választások idején a jelöltekkel, valamint a polgárság vezetőivel való közvetlen érintkezés kapcsán kísérletet tettem, hogy megismerjem az ország hangulatát a választói reform tekintetében. Kijelentésem, hogy olyan kezdetleges felfogásokat ismertem meg a választói-reformról, melyekből következtethető, hogy egyértelmű állásfoglalás még nem kristályosodott ki. Mi mindenesetre oly gyorsan, ahogy csak lehetséges, dülöre fogjuk juttatni a választó-reform kérdését.

Megkezdtek a banktárgyalásokat.

Lukács László pénzügyminiszter legutóbbi bécsi tartózkodása során, a közös bank szabadságnak meghosszabbítása ügyében is tárgyalt *Bilinski* osztrák pénzügyminiszterrel. Megállapodtak, hogy az előkészítő-tárgyalásokat Budapestben kezdik meg. Dr. *Wimmer* Nándor, az osztrák pénzügyminisztérium hitelsztályának főnöke, a közös bank osztrák kormánybiztosa ma meg is érkezett Budapestre, s *Papp Elek* és *Teleszky* János pénzügyminiszteri államtitkárokkal megkezdte a tárgyalást. Csütörtökön az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa tart ülést, s nem lehetetlen, hogy a szakreferensek a főtanács ülése után is tárgyaljanak. Ha a magyar és osztrák pénzügyminiszter megbízottainak sikerül valamelyes megállapodásra jutni, ezeket a megállapodásokat a két kormány fogja felülbírálni, s a felülbírálás eredményéhez képest, megkezdik a közös bankkal a tárgyalásokat. Bécsi forrásból eredő hírek szerint nincs kizárva, hogy már júliusban megkezdik a közös bankkal a tárgyalásokat, ugy, mint 1907-ben, amikor szintén nyáron tárgyaltak a közös bankkal, s őszkor terjesztették mindkét parlament elé a szabadság meghosszabbítására vonatkozó javaslatot. A bankszabadság hét évre újították meg, úgy, hogy a legújabb privilégium lejártá a kiegyezési törvény érvényességének megszűnésével egybeesik. A készfizetések dolgában a magyar kormány, amelynek pénzügyminisztere, Lukács László már a Szöllő-Körber-féle kiegyezés alkalmából a költséges készfizetésekért lépett sorompóba, jelenleg is azt az álláspontot fogja elfoglalni,

hogy ezt a már a valutareform idejében tervezett rendszabályt életbe kell léptetni. Valószínű, hogy ez a kérdés is a legközelebbi időben eszmecsere tárgya lesz, noha ezt a kérdést aligha fogják szerves összeköttetésbe hozni a bankszabadság meghosszabbításáért való kérelem dolgával.

A véderőtörvény reformja.

Bécsi forrásból jelentik, hogy az új véderőtörvény felől a honvédelmi miniszteriumban megindított tárgyalások sima mederben folynak. A tárgyalások alapjául az a törvénytervezet szolgál, amelyet az előbbeni kormány többszörös előadói tárgyalások után már majdnem teljesen elkészített. Ismeretes, hogy a javaslat a két éves szolgálati idő elvén épült fel. Most csak simításokat végeznek a tervezeten és megbeszélnek a reform végrehajtására szükséges költségek kérdését. A javaslat annak idején a pár nap mulva összeülő parlament elé kerül, még pedig még a választójogi reform előtt. Két ujjoncztörvényt terjesztenek most az országgyűlés elé, és pedig: az 1910-ikét mindjárt a Ház megalakulása után, és majd ősszel az 1911-ik évre szóló ujjoncsmegajánlási törvényt.

Öt hónapi adó.

A pénzügyminisztérium egyenes adókból és járulékaikból költségvetés hiányában a múlt évi előirányzat adatai alapján ez év január-májusára előirányzott 100.842.500 koronával szemben a bevétel 31.513.490 korona visszaesést tüntet föl, aminek egyedüli okául az adóbehajtás függőbenléte, a költségvetési vagy fölhatalmazási törvény hiánya tekinthető. Az önként teljesített fizetések jelentékeny összegből és a termés kedvezőnek ígérkező voltából azonban bizton lehet azt a következtetést levonni, hogy az indemnitási törvény megszavazása után a folyó év második felében egy a hátralékok, mint a folyó adók teljesebb mértékben fognak befolyani, úgy, hogy az egész évre előirányzott 240.822.000 korona minden hiány nélkül elérhető lesz. Félhivatalosan legalább így remélik.

Belépés a Kossuth-pártba.

Horváth Gyula, a csákvári kerület országgyűlési képviselője, akit mint pártönkivülit választottak meg, a mai napon belépett a 48-as függetlenségi Kossuth-pártba.

Ugyancsak ma lépett be a Kossuth-pártba Hartner Géza, Muraszombat Justh-párti követe s a Gyomán ma megválasztott képviselő, Kovács Gyula, aki pártönkivülit függetlenségének vallotta magát.

Ezzel a három belépéssel 56-ra szaporodott a Kossuth-párt tagjainak a száma.

Kilépés a Justh-pártból.

Amint értesülünk, Hartner Gézán kívül Kállay Tamás székelyudvarhelyi és dr. Csérmák Károly szikszói országgyűlési képviselő kilépett a Justh-pártból; a két utóbbi pártönkivülit lesz. A három 48-as kiszagda szintén nem csatlakozott a Justh-párthoz, amely hivatalosan most 42-re teszi tagjainak a számát.

Nyílt levél Nagy Ferenczhez.

Nagy Ferencz, a kaposvári kerület országgyűlési képviselője a választás előtt tartott körútjában állítólag megígérte a német ajku választópolgároknak, hogy keresztül viszi a német nyelvű oktatás visszaállítását. A választópolgárok ennek hallatára a következő nyílt levélben fordultak a képviselőhöz magyarul:

„Somogy vármegye német községei az utóbbi két évtized alatt valóban szép példáját adták a magyar haza iránti hűségüknek és a magyar nyelv elsajátítása iránti őszinte készségüknek. Iskoláikban kizárólagosan magyar nyelven folyik ma a tanítás s a faluk népe kivétel nélkül tud már magyarul. Végtelen megdöbbenéssel értesültünk azonban most arról, hogy méltóságod Szentlászló és Somogyvárság községeiben, az elmúlt hónapban tartott programbeszédekben, illetve az azt követő beszélgetés alkalmával, néhány idősebb választó kérdésére megígérte, hogy a német nyelvű oktatás visszaállítását keresztül viszi. Amennyiben ezt az ígéretet méltóságod teljesíteni is óhajtáná, úgy Somogy vármegye magyarosodásának ügye forogna

kockán, tisztelettel kérdezzük: 1. Megtette-e méltóságod a nevezett községekben a jelzett ígéretet? 2. Ha igen, van-e komoly szándéka annak teljesítése iránt lépéseket tenni, avagy csak egy kortesbeszéd ígérete volt-e az? Nyílt kérdésünkre hasonló nyílt választ kérve, vagyunk tisztelettel Kaposvár, 1910. június hó, Scheining Jenő, dr. Bertalan Zsigmond, dr. Simon Dániel, Lencz Sándor, Polster Antal, dr. Kovács József, dr. Zánkay Gusztáv, Kemény Simon, dr. Holló László, dr. Rónai János, Madarász Andor és Bognár József.

Ezzel szemben Nagy Ferencz országgyűlési képviselő kijelenti, hogy az a hír, amely szerint ő akár programbeszédében, akár magánbeszélgetésben a kerület bármely községében a német nyelvű oktatás visszaállítását ígérte volna, nem felel meg a valóságnak.

Mandátum-átadás.

Az újverbázi kerületnek száztágu küldöttsége érkezett ma a fővárosba dr. Schneider István kulai ügyvéd vezetésével és átnyújtotta a kerület képviselőjének, báró Vojnits Istvánnak, a nemzeti munkapárt alelnökének a kerület mandátumát. Báró Vojnits István szívesen megköszönte a választók bizalmát s meghívta a küldöttséget a Hungária-szállóba vacsorára, amelyen gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, Hieronymi Károly és Hazai Samu miniszterek, Rohonyi Gyula, Kazy József, Karátson Lajos és Kálmán Gusztáv államtitkárok is megjelentek.

Peticziók.

A székelyhídi kerületben tartott pótválasztáson tudvalevőleg Fráter Lóránd Justh-párti jelöltet választották meg Molnár Ákos Kossuth-pártival szemben. A kisebbségben maradt jelölt pártja most azt a hírt közli, hogy Fráter mandátumát petícióval fogja megtámadni. A közlemény a székelyhídi kerület választópolgárai között nagy meglepetést keltett. Az esetleg beadandó petíció elé a legteljesebb megnyugvással néznek a Fráter-pártiak. Azt hozzák fel, hogy dr. Magyary Miklós választási elnök 11 Molnár-párti választót kizárt és ezzel Molnár bukását okozta. Ez a vád, amennyire igazságtalan, épen olyan alaptalan. A törvény ugyanis előírja, hogy a záróra letelte után választót többé az urnához bocsátani nem szabad. A törvény rendelkezésének a választási elnök a legrigorózusabban érvényt szerzett úgy a Fráter-párttal, mint Molnár pártjával szemben. Fráternek még több szavazója várt künn a leszavazásra a záróra letelte után, mint ahány szavazója még Molnárnak lett volna. Fráter pártja azonban a választási elnök törvényes intézkedését respektálta és a még hátralevő választók leszavaztatásáról lemondott.

Barcsay Andor dévai képviselő mandátumát abszolút semmieségi okok alapján petícióval támadják meg.

Pótválasztások.

Gyomán ma lefolyt pótválasztáson a kerület képviselőjévé Kovács Gyula Kossuth-pártit választották meg 73 szótöbbséggel, szemben Winter Ádám gazdapártival.

Oroszára. Reek Géza munkapárti és Bikády Antal Justh-párti között volt a pótválasztás. Délután 2 órakor Reeknek 657, Bikádyknak 611 szavazata volt. Reek támogatására Mártonffy Márton, Nemess Zsiga és Achim L. András képviselők a kerületbe érkeztek. A küzdelem nagyon heves. Este 7 órakor Reek Gézára 1297-en, Bikádyra 1252-en szavaztak le.

Dr. Bikády Antal Justh-párti jelöltet 150 szótöbbséggel az orosházi kerület képviselőjévé választották.

A még hátralevő pótválasztások rendje a következő:

Június 22.

Apatin, Nagyigmánd.

Június 25.

Szarvas.

Budapest, június 21.

A bosnyák tartománygyűlés. Még tulajdonképpen meg sem kezdődött a bosnyák tartománygyűlés működése, máris azon hírek érkeznek az anektált tartományokból, hogy a szerb képviselők

bizalmatlanságot akarnak szavazni a kormánynak. Ezt maga dr. Stojanovic, a szerb párt elnöke mondotta. A szerbek ugyanis sérelmesnek tartják, hogy a kormány nem az ő pártjukból, mely a leg-erősebb, hanem a mohamedán pártból terjesztett elnököt a korona elé. Azt is kifogásolják, hogy a kormány előzőleg nem lépett érintkezésbe a pártokkal és nem kérte véleményüket. Szóval, a szerbek harezra készülnek az elnöki kinevezés miatt, holott a törvény világosan kimondja, hogy az elnöki kinevezés joga a koronát illeti meg. A bosnyák pártok különben elég hareziasaknak bizonyultak. A törvény szerint a piros-sárga bosnyák zászló az osztrák és magyar zászló közé tüzendő fel minden alkalommal. A szerb pártok azonban a teljes függetlenséget akarják dokumentálni azzal, hogy nem használják a hivatalos zászlót, dacára annak, hogy a monarchia két államának megmaradt az ellenőrzés joga. Így történt aztán, hogy a tartománygyűlés épületére a megnyitás napján egret len egy zászló sem volt kitűzve.

A magyar történelem Romániában. Bukarestből közlik a következő érdekes hírt: Az „Adevéru” jelenti, hogy Speru Harek román kultuszminiszter a magyar kormány közbelépésére körrendeletet bocsátott ki az összes könyvkiadókhöz, igazgatókhoz és tanárokhoz, melyben felhívja és utasítja őket, hogy ezentul kiváló gondot fordítsanak történelmi és földrajzi tankönyveikben arra, hogy a magyarországi 48-as mozgalmak, a Hóra-féle lázadás a valóságnak megfelelőleg tárgyalassanak, továbbá, hogy azok a helynevek, amelyek eddig csak román elnevezéssel szerepeltek könyveikben, ezentul a hivatalosan megállapított magyar elnevezéseket is tartalmazzák.

A szerb kereskedelmi szerződés. Bécsből jelentik, hogy a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat Belgráddal ismét diplomáciai uton fogják folytatni és hogy gróf Forgách belgrádi követ már a napokban megkapja azokat az utasításokat, amelyek alapján a szerb kormánnyal folytatni fogja a tárgyalásokat.

Vámkonferencia. A közös vám- és kereskedelmi értekezlet, amely a függőben levő kereskedelmi szerződések ügyében e hó 15-én s 16-án Bécsben tanácskozott, tárgyalásait Budapesten fejezte be. A budapesti tanácskozáson, éppúgy mint Bécsben, Roessler lovag külügyi osztályfőnök elnöklésével magyar részről dr. Emich kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsos, Róth földművelésügyi miniszteri tanácsos és König pénzügyminiszteri osztálytanácsos, osztrák részről dr. Riedl kereskedelemügyi osztályfőnök, Seidler földművelésügyi osztályfőnök és Mühlwenzel pénzügyminisztériumi tanácsos vettek részt.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Bécsből jelentik: A képviselőház mai ülésén a beérkezett iratok közt van Choce képviselőnek a budapesti törzsgabonahatár-idő-üzletlembeszüntelése ügyében beadott interpellációja. A folytatólagos vita során Weidenhofer hangsúlyozza, hogy a monarchia súlyos nemzetközi helyzete szükségessé teszi az erőteljes hadsereget és haditengerészetet, másfelől az adóteher alig elviselhető. Felveti a kérdést, nem volna-e helyesebb egy kisebb, de jól iskolázott hadsereget tartani ahelyett, hogy a létszámot szaporítsák és az eddigi fegyverkezést folytassák. Felveti azt a kérdést, vajon folytatják-e a hajók építését, amikor a most egyelőre magánosok részére, de később bizonyára az állam által átveendő négy hajó építési költsége 240 millióba fog kerülni, mely hajók a mai technikai haladás mellett valószínűleg néhány év mulva hasznavehetetlenek lesznek. Elengedhetetlenül szükséges új bevételi források megnyitása, valamint a közigazgatási reformmal járó megta- karítások.

Asquith a nők választójoga ellen. Londonból jelentik: Asquith miniszterelnök ma két hölgyküldött séget fogadott. Az egyik a nők választójogának szövetségét képviselte, a másiknak tagjai a nők szavazati joga ellen alakult női liga képviselőiből állott. Tudvalevő dolog, hogy Asquithnak azon kijelentése, hogy a női szavazati jog női harcosságait nem fogadja, tavaly a parlament közelében rendezendő szokat idézett elő.

Asquith miniszterelnök az első küldöttségnek azt felelte, hogy mivel a két párt irányadó szemléletének nézetei egymástól eltérők, nem valószínű, hogy bármely kormány törvényjavaslatot terjeszthessen a női szavazati jogról a parlament elé. Ilyen javaslat elfogadásának kilátásai is rendkívül csekélyek. Mindazonáltal az a nézete, hogy alkalmas kell adni az alsóháznak, hogy e kérdéssel foglalkozzon. A kabinet elé terjeszti a küldöttség elhajtását és ezzel kapcsolatos nyilatkozatot tesz az alsóházban.

A spanyol klerikálisok mozgalma. A spanyol klerikálisok nem tudnak betunyugodni a királyi dekrétumba, amelyikkel Alfonso király kimondta a vallásengedélyezést. A klérus országos mozgalmat indított a dekrétum ellen és Aguirre bibornok állt a küzdők élére. Hareziás hangú körlevelet intézett a papsághoz, amelyikben felhívja őket, hogy hívjanak össze tiltakozó gyűléseket, agításként, szóval: tegyenek meg mindent a felforgató kormány megbuktatására. A bibornok támogatói az arisztokrata hölgyek, akik Comillas márkiné elnöklése alatt szintén tiltakozó gyűlést fognak tartani. Az összes spanyol reudfőnökök rendeletet kaptak a Vatikántól, hogy jöjjenek Rómába, ahol utasításokat fognak kapni arra vonatkozólag, hogyan viselkedjenek a kormányval szemben. Canalejas miniszterelnök egy újságírónak a következőket mondotta a kormány egyházpolitikájáról:

— Az utóbbi időben Spanyolországban nagyon sok kolostor épült és a szerzetesrendek nagyon elszaporodtak. Ennek azok az emberek az okai, akik az amerikai háború és a Filippiszigetektől való lemondásunk után az országot elárasztották szerzetesrendekkel. Mi legalább is ellenőrizni akarjuk ezt a bővülést és egy olyan törvényjavaslatot is dolgozunk, amelyikkel újabb kolostorok építését megakadályozhatjuk. A király az én véleményemen van. Amikor a trónbeszéd tervezetét bemutattam neki, az abban foglaltak nagy fontosságára külön felhívtam a figyelmét és ő helyeselte azokat.

Kormányválság Görögországban. Mint már jelentettük, Zorbász görög hadügyminiszter a legközelebbi napokban megváltik állásától. Utódja Szmolenszki tábornok lesz. Dragumisz miniszterelnök értesítette Teotobiszit a küszöbön lévő válságról és hozzátette, hogy a kormány összefüzi sorsát a hadügyminiszterével. Zorbász ezredes visszahívása elsősorban arra vezethető vissza, hogy a szárazföldi és a tengerészeti tisztek ellene foglaltak állást. Körülbelül kétszáz tiszt ma zajos tüntetésben fog kifejezést adni a dinasztia iránt való hűségének és testületileg fog a király előtt megjelenni.

A krétai bonyodalom. A „Petit Parisien“ a krétai kérdéssel a következőket írja: Franciaország ugyan elfogadta Anglia és Oroszország javaslatát a krétai kérdés ideiglenes megoldása dolgában, de energikusan folytatni fogja az ügy végleges rendezésére irányuló fáradozásait.

Az angol munkáspárt és a vétőrezolúció. Az angol alsóház munkáspártjának tagjai ma határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kijelentik, hogy az alsóháznak a parlament két kamarája közti viszony ügyében elfogadott javaslatain semmiféle módosításokat nem engednek meg.

Elégtétel a piruszi támadásért. A román kormány hivatalos lapja, a Vokolul közli annak a jegyzéknek szövegét, amelylyel a román kormány elégtételt kér Görögországtól az Imperatul Trajan hajó ellen a piruszi kikötőben elkövetett támadásért. A jegyzék azt a feltételt szabja, hogy a görög kormány küldje el Bukarestbe a király egyik szárnysegédét vagy egy rendkívüli követet, aki a román miniszterelnöknek tartozik átnyújtani a görög kormány boesátnakérvő levelét. A görög kormány kártérítés fejében fizessen 20.000 frankot és ígérje meg, hogy mindazokat, akik a támadásban

részesek voltak, példásan meg fogja büntetni, egyben intézkedéseket fog tenni, hogy a jövőben a román hajók a görög kikötőkben teljes szabadságot és biztonságot fognak élvezni.

Amerika a világbéke mellett. Az Egyesült Államok képviselőháza törvényjavaslatot fogadott el, amely fölhatalmazza az elnököt, hogy öt kiváló polgárból álló bizottságot nevezzen ki, amely az idegen államokkal a világbéke fenntartásáról tárgyaljon. Általános a vélemény, hogy a bizottság elnöke Roosevelt lesz. A volt elnök környezetében ezzel szemben azt mondják, hogy Roosevelt aligha fogja elfogadni ezt a tisztséget, mert teljesen távol akarja magát tartani a közéletől egyelőre. Ezt a határozatot Roosevelt barátai úgy értelmezik, hogy a legközelebbi elnökválasztásig.

A macedóniai bolgárok memoranduma. Az a memorandum, melyet a bolgár képviselők a nagyvezérnek a macedóniai bolgárok helyzete ügyében átnyújtottak és melyet hír szerint a porta komoly megfontolás tárgyává fog tenni, bevezető szavaiban emlékeztet az azelőtt fennállott macedón forradalmi szervezetre, amely nem mint idegen kormány eszköze működött. Eppen ezért a macedóniai bolgárok a törökországi új rendet a legnagyobb örömmel is üdvözölték és remélték, hogy immár meg fognak szünni azok a szenvedések, amelyeket a régi rend alatt el kellett viselniük. Ez azonban nem következett be. A memorandum ezután áttér a részletkérdésekre és foglalkozik különösen mohamedán emigránsoknak Macedóniában és Drinápolyban való leteleptetésével, amire a kamara a múlt évben 96.000 fontot és ebben az évben 200.000 fontot szavazott meg. Ezeket a bevándorlókat a bolgár falusi lakosság hátrányára a bolgároktól igazságtalanul elvett földdarabokon telepítik le. További panasza az okot nagyszámu bolgárnak kiutasítása, akik a régi regime alatt a külföldre menekültek és azután az alkotmány helyreállása után visszatértek. A memorandum azután felpanaszolja a szalonikiai vilajet számos helységében a bandatörvény alapján elkövetett bántalmazásokat és torturákat, a haditörvényszékek törvényellenes határozatait, valamint a közigazgatási közegek törvénytelenségeit. Végül a követelések egész sorozatát hangoztatják, amelyek már közöltettek.

Forradalmi mozgalom Mexikóban. Newyorkból táviratozzák, hogy Mexikóban nagy zavargások vannak küszöbön. Sonora államban a legutolsó választások óta nagy forradalmi tábor alakult, amely halálos ellensége Diaz elnöknek. Sonora fellett, amely Mexikónak második legnagyobb állama, kihirdették az ostromállapotot és százával tartóztatják le a forradalmárokat. Állítólag Washingtonból tömérdek fegyvert csempésznek Mexikóba. A fölkelők Diaz lemondását követelik és vasárnap fog kitörni a lázadás.

Cananeából (Mexikó) forradalmi mozgalom és az ostromállapot kihirdetésének híre érkezik. A mozgalom egyéb határvárosokban is kitért. A forradalmi eszme Mexikó északi részén lakó fiatal emberektől származik, akik politikai szabadságokat követeltek. A mozgalom kitörése a választások első napjára, június 26-ra volt tervezve. Sonora tartományban 100 letartóztatás történt és a főkolompósokat száműzték.

A kínai forradalom. Hupen-Hunan alkirálya a 8. hadosztály négy főtisztjét letartóztatta, mert résztvettek a forradalmi propagandában. Az alkirály azt hiszi, hogy intézkedése által csirájában fojtja el azt a mozgalmat, mely arra irányul, hogy katonai ligát létesítsen a kormány ellen. A hunani kritikus helyzetet a nagy áradás még rosszabbá tette. Az északi vidékeken az eddigi hírek szerint igen sok emberélet pusztult el. A lakosság nagy szükségét szenved.

AZ „EGYETERTES“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A szerajevói merénylet hatiere

— Politikai merénylet volt. —

Budapest, június 21.

Azt a merényletet, amelyet Zeraics Bogdán a boszniai tartománygyűlés megnyitása napján követett el Varesanin bosnyák kormányzó ellen, a magunk részéről az első perctől fogva politikai merényletnek tartottuk. Így is számoltunk be róla annakidején olvasóinknak, közölve azt is, hogy a merényletet már akkor akarták elkövetni, amikor a király az annektált tartományokban időzött.

Egyes bécsi lapok azonban tovább mentek a tény egyszerű konstatálásánál és amikor kiderült az, hogy a merénylő szerb származéku volt és Zágrábban tanult, akkor egyenesen a nagy-szerb propagandát fogták gyanuba, amelynek székhelye már évek óta Zágráb.

A hatóságok a vizsgálatot is ebben az irányban vezették és ma már jelentékenyen felszaporodott azoknak az adatoknak a száma, amelyek e feltevés valószínűségét megerősítik. De ez irányban különösen érdekes világításban tünteti fel a merénylet előzményeit és az öngyilkos merénylő személyét az a levél, amelyet a mai postával kaptunk Szerajevóból és amely Zeraics Bogdánról a következőket állapítja meg:

„Zeraics Bogdán Zágrábban élt, tanult és itt vette Browningját is, amelylyel a merényletet elkövette. Fanatikus szerb volt. Csakis az önálló szerbekkel rokonszenvezett és az annexió óta mindenkivel megszakította az érintkezést, aki a monarchiának ezt a lépését helyeselte. Teljes szegénységben élt és különös, hogy a merénylet elkövetésekor mégis elég pénzt találtak nála. A rendőrség kiderítette, hogy Zeraics ezt a pénzt részben Belgrádból, részben Raguzából kapta. Az önálló szerbekkel való szoros összeköttetését legelősebben világítja meg az a körülmény, hogy nevét a merénylet megtörténte után egyedül az önálló szerbek zágrábi orgánuma, a „Srbobran“ írta helyesen Zeraics Bogdának. A Szerbiában megjelenő nagy-szerb lapok pedig a haláláról szóló hírt gyászjelentés alakjában közölték és azt irták róla, hogy Zeraics nemes férfi volt, akinek nevét kegyeletos emlékezetben kell tartani.“

Ezek után lehetetlen azt mondani, hogy a szerajevói merénylet csak egy örült ember rémtette volt. Mert ezt csak akkor lehetne jogosan állítani, ha Zeraics tette a szerb közvélemény részéről osztatlanul elítéltetnének. De akkor, amikor a szerbek és pedig ugy Szerbiában, mint Horvátországban Zeraics merényletét nemcsak, hogy nem ítélik el, hanem azt egyenesen glorifikálják, akkor azt kell látnunk, hogy itt többé nem a merénylő személyével, hanem egy eszme sok ezer fanatikusával állunk szemben, akiknek csak egyike volt Zeraics.

Azt kell tehát látnunk, hogy azok a golyók, amelyek Zeraics Browningjából röppültek a boszniai kormányzó felé, azok közül valók voltak, amelyek a múlt évben az annexió proklamálásakor a szerb puskák csövében maradtak.

Kétségtelen tehát, hogy ezekkel a golyókkal még találkozni fogunk. A bosnyák alkotmányosodi ezen a tényen mit se változtat. Mert ott, ahol egy eszme oly mélyen be tudta magát vénsni egy nemzetiség lelkébe, mint azt a Zeraics-féle merénylet megítélésénél látjuk, ott az osztrák politika papiros-alkotmánya csak piros posztó a felcsigázott néplélek szemében. Es ezzel a körülménnyel nekünk is számolni kell. Bosznia nekünk, magyaroknak már amúgy is sok vérünkbe került és nem szeretnénk, ha még többé kerülne. Az osztrák politika baklövéseit tehát nekünk fog kelleni böles szelidséggel mérsékelni, mert egy néphitté érlelt eszme sohasem lesz öngyilkos, mint azt Zeraics a merénylet elkövetése után tette.

A délvidéki árvizkatasztrófa.

— Képek a pusztulás földjéről. — Megindult az országos segélyakció. —

Budapest, június 21.

Krassószörény vármegyében, a pusztulás földjén, visszatértek medrökbe a falvakat döntő patakok. A fékevesztett elemek pusztító naragja megszünt. A napsütéses tájon ismét esőndesen folydogálnak a lepadt vizek. Kalandos és rémséges felderítő utjából már a fáradhatatlan *Issékutz Aurél* is visszatért Lugosra. A helyszínre kiküldött mérnökök is előterjesztik tapasztalataikat a pusztulásról. Tehát remélhetjük, hogy szorgos kézzel és az országos közsegélynyújtással az eltakarított romok felett ismét helyreáll a rend! Egy újabb, reudebb, egészségesebb közállapot, mely nemcsak a pusztult sárkalyibák helyett épít biztonságosabb hajlékokat, de lelkiileg is felszabadítja az elárvult népet lelki elmaradottságából is, melybe az életkörülményei és a pópák súlyosították.

A pusztulás földjéről érkező újabb híreket alábbi tudósításainkban adjuk:

Halottak és az elpusztult vagyon.

Utána vagyunk az első rémhírek izgalmainak. Tisztábban láthatjuk a katasztrófa képét. Szerencsére emberi életben jóval kevesebb a romlás, mint azt az első hírek mutatták. Ma reggelig megállapították, hogy összesen 187 ember halt meg, körülbelül hatvan-hetven hiányzik, úgy hogy a halottak száma semmiesetre sem lesz több 250-nél.

Az anyagiakban okozott romlás képe is tisztább ma már. A szomorúságot és gyászt okozó vizek visszahúzódtak medrükbe: egy lépéssel vagy ugrással át lehet jutni azokon a kis patakokon, amelyek néhány nap előtt falvakat döntöttek romokba és szántóföldeket tettek tönkre. A pusztulás külső képe nem olyan rettenetes, mint azt leírják. A román falvak és községek olyan nagy távolságban vannak egymástól, hogy egyszerre fol sem tűnik a nyomorúság és házikóik olyan aprók és dűledezők, hogy egészen közel kell menni, ha a bajt látni akarjuk. A nép különben is olyan szegény, hogy a még nagyobb szegénységet egykedvű közönyvel fogadja. Házaikat fatörzsekből csakhamar újra felépítik és élik tovább tudatlan életüket.

Ezek a fálvad szerencsétlen emberek leginkább a hármokat sajnálják, melyeket a hirtelen támadt zuhatagok egyszerűen lemestak hegyi legelőjükről. Nem egy helyen látható, hogy az oláhok az ut mentén ülnek és a megfúlalt állatokat kiféjtik börtökből, hogy legalább a bőrt felhasználhassák.

A szántóföldeken egyetlen fűszál sem maradt és igen nagy baj az, hogy a hegyekről leguruló kövek nem egy földet egészen elborítottak, úgy, hogy hosszú hónapok kellene, míg újra termékenyvé tehetik. Ez idén teljesen használhatatlanok. Némely helyen mégis megmaradt valami és szürető látvány, hogy a férfiak hogyan egyenesítgetik ki a felredobott kövek alól az ő hitvány, gyenge kis kukoricájukat. Bozovicson a férfiak a gyász jeléül kalap nélkül járnak. Van család, amelynek hét tagja pusztult el az árvízben. A lakosság megrohanta az élelmiszeráru kereskedéseket.

Lapusnyik község völgyben fekszik és a községi bíró, midőn a zivatar megkezdődött, házról-házra járt és felszólította a lakosságot, hogy meneküljön a hegyekre. A bíró előrelátása sok embert mentett meg a katasztrófától, mert a vihar sorban ledöntötte a házakat. A bozovicsi járás lakossága nagyon nyugtalan, mert az égből állandóan borult és újabb veszedelemtől tartanak.

Amint az alispán valamelyik községbe érkezett, rögtön megjelentek előtte öten-hatan, többnyire igen öreg asszonyok és elsírták kárukat. Amennyire lehetett, főgőn segítettek rajtuk, pénzt senki sem kapott kezébe, csak ennévalót. Az alispán elrendelte, hogy a jegyző, bíró vagy főszolgabíró minden egyes ember kárát jegyezze fel és így a lugosi vármegyei bizottsági ülés minden egyes kárvallottal külön foglalkozni fog és lehetőleg segít rejtja.

Krassószörény-vármegye alispánjától ma reggel a következő távirati jelentés érkezett a belügyminiszterhez:

„Hétfőn a moldvai járás községeit kerestem föl. *Ujmoldován*, ahol három halott van, a legtöbb ház lényegesen megsérült. A törvényhatósági ut a legnagyobb mértékben megrongálódott. *Szikeviczán* az elhaltak száma három családból kilenc. Az ár hat házat teljesen elsodort, hat házat és nyolcz malmot megrongált. A hajléktalanokat, aki nagyobbára cigányok, ideiglenesen üresen álló lakásokba helyezték el. A *Riu Mare* völgyében az ár a szántóföldeket úgy tönkretette, hogy azok termőképességét csak évek munkája állíthatja helyre. *Gornyaljubkován* kilenczen haltak meg s egy ember halálosan megsérült. A *Riu Mare* völgyében fekvő tizenkét házat az ár elsodorta a föld színéről. Sem *Szikeviczán*, sem *Gornyaljubkován* nem sikerült az áldozatok holttestét feltalálni. *Dolnyaljubkován* eltűnt és eddig nem volt feltalálható, tehát bizonyára elpusztult ötvenegy egyén, még pedig tizenkét férfi, tizenhárom nő és huszonhat gyermek. Csak öt hullát sikerült megtalálni. Harminckét ház van a föld színéig lerombolva. Negyven ház kisebb-nagyobb mértékben megrongálódott. A veszteség állapotban és természetben is jelentékeny. Az *oraviczi* völgyben elterülő földeket iszap, kő és törmelék borítja. Ezer holdat tesz ki az a terület, mely csak egykét év múlva válik nagy munka árán termőképessé. Ebből azonban 250 hold úgy tönkre van téve, hogy használhatósága teljesen ki van zárva. A *ujmoldvai*, *gornyaljubkovai*, *dolnyaljubkovai* és *szikeviczai* lakosok olyan helyre volnának kitelepítendőek, ahol árvízveszélynek nem lesznek kitéve.

Ma, kedden, az alispán az *orsovai járás* községeit kereste föl és délután a következő jelentést küldte a belügyminiszternek:

Ma délelőtt érkeztem vissza utamból. A tegnapi napon *Orsovát*, *Mehádiát*, *Petnikét*, *Globukrajóvát*, *Krusovácot* és *Kornát* jártam be. *Orsován* a víz a vasuti telephez tartozó helyeket döntötte el, három házat lakhatatlanná tette s elpusztította a munkások vagyonának egy részét. *Mehádián* főként a *Bela Reka*, de főként a *Krajova* patak okozta a kárt, a halottak száma nyolcz, tizenöt ház össze van rombolva, s tizenöt meg van rongálva. *Jablanczán* a halottak száma négy, hét ház teljesen össze van rombolva, négy lakhatatlanná rongálva. *Bolubokrajován* husz halott van, tizenegyet megtaláltak. Ennek a községnek képe rendkívül elszomorító, a község belsejének legnagyobb része, amely részben a *Szlatic*, részben a *Krajova* patak mellett fekszik, mondhatni romhalmaz. Teljesen összedült harminckét ház, megrongálódott harminczöt, elpusztult sok melléképület, elveszett nagyszámu nagymarha, juh, sertés. *Petnikén* három halott van, tizenhárom házat ugyszólván eltörölt a föld színéről a víz, negyvenöt annyira meg van rongálva, hogy teljesen lakhatatlan. *Krusovácson* hat ház és gazdasági épületei, *Kornán* hét ház van teljesen megrongálva, hat pedig részben rongálódott el. *Teregován* két halott gyermek van. Öt cigánycsalád huszonegy taggal teljesen hajléktalan, minden vagyonukat elragadta az ár. Az itt említett községekben a vetésekben mindenütt nagy a kár, a legnagyobb mégis *Jablanczán*, melynek a *Mehádika* és *Krajova* patak völgyében fekvő földjei el vannak iszapolva s kövel vannak elborítva. Közeli hétszáz hold van így, amelyből legalább ötszáz hold évekig terméketlen lesz. Hasonlóan a legjobb földjei lettek terméketlenek *Petnikén* és *Globukrajován* is. E két községben a lakóházak felépítése a jövőben esetleges szerencsétlenségek elkerülése céljából nem lesz engedélyezhető azokon a helyeken, ahol eddig állottak. Ott, ahol szükségesség vált, a nyomor enyhítésére természetben élelmiszertek osztatnak ki s gondoskodás történik a hajléktalanok elhelyezéséről. Ma este, legkésőbb holnap reggel folytatom utamat a járás azon községeiben, amelyeket az árvíz súlyosan érintett, amelyekbe azonban eddig eljutnom nem lehetett. A kár összeírása iránt a legszűkebb intézkedéseket tettem és teszem. A törvényhatósági utak mind meg vannak rongálva, főleg hidak, amelyek *Jablanczától* fölfelé mind széjjel vannak rombolva.

Tanulságok.

A pusztulásnak most már a tanulságait is le kell vonni. Nem szabad többé napirendre térni a szerencsétlen nép elmaradottsága felett. A nagy román tengerben különös meghatottsággal kell észrevenni azokat a kis házakat, melyeknek homlokán ott szerénykedik ez a néhány szó: *Magy. kir. allami népiszkola*. Ha már gazdasági, ipari lánczok-kal nem vonhatjuk a magyarsághoz a román nemzetiséget, ha a pénz és kultura nagy felsőbbége nem olvastja őket a magyarságba, az iskola az

egyetlen mód, amely harmadik, negyedik generációban magyarrá teheti őket.

Még egy fontos tanulsága az árvíznek az, hogy az apró falvak csaknem kivétel nélkül árvízveszélyes területen voltak felépítve. Az újraépítésnél ezt már figyelembe kell venni. Krassószörény vármegye közigazgatása máris megindította a tárgyalásokat az iránt, hogy az elpusztult községek többé ne a veszélyeztetett helyeken, hanem gondosan felvett terepszemle alapján, az árvíz ellen biztosnak mutató területeken építtessenek fel. Nagyon sok helyütt nyoma sincs a szántóföldeknek. A víz teljesen elmosta a humust és kopár sziklát hagyott. Más helyeken folyó meder van a legtermékenyebb szántóföldek helyén. Nem eléggé róható meg az a lelketlenség, hogy a katasztrófát egyesek politikai agitációs célokra használják fel. Igen kapóra jött a szerencsétlenség a fanatizált nemzetiségi papoknak, akik a legnagyobb lelkiismeretlenséggel hitetik el a szerencsétlen néppel, hogy mindez azért van, mert elhagyták eddigi képviselő-jelöltjüket. Mehádián egy urinő jószótatott magának egy vén cigányasszonnyal, aki azt mondta, hogy menjenek a császárhoz, mert míg *Burdia* lesz a képviselőjük, addig isten haragja mindig sújtani fogja a népet. A községházán megállapították, hogy a cigányasszony delejes álmodt és így boldítja a népet. A kóbor cigányasszonyt nyomokban eltolonozták.

Momentán természetesen nincs más segítség. De most már itt az ideje, hogy az állam preventív módszer felett is gondolkozzék.

Megindult a segélyakció.

A pusztítás, irtózatossá vizözön megrázott minden emberi szívet s országsszerte készülnek a segélyakcióra, hogy a borzasztó katasztrófát enyhítsék. *Torontálvármegye*, ugyis mint *Krassószörényvármegye* szomszédja szintén siet a segítők sorába állni s *Jankó Ágoston*, a vármegye alispánja mozgalmat indított egy segélyakció szervezésére, amely vármegyeszerte megindítandó gyűjtés útján nyújtana segítséget a katasztrófa ártalultjainak. A segélyakció vezetésére dr. *Delimánich Lajos* főispán elnöklésével holnap alakul meg a bizottság, amely nyomban megkezdí a gyűjtést.

Az árvízkárosultak felszegélyezése ügyében *Medve Zoltán* krassószörénymegyei főispán elnöklésével ma tizenöttagu szűkebb bizottság ülésezett és elhatározta, hogy kétszáztagu bizottságot alakít, amely a jövő hét folyamán tartandó ülésében valamennyi törvényhatóságot, a képviselőket és főrendeket, a pénzügyeteket és Magyarország egész társadalmát felkéri a károsultakon való segítségére. A járási székhelyeken helyi bizottságokat fognak alakítani. *Issékutz Aurél* alispán egy héti tartott körutjáról ma érkezett vissza és jelentést tett a bizottság ülésében tapasztalatairól. A főispán holnap reggel a jámi és az oraviczai járások meglátogatására utazik. Ugyancsak holnap érkeznek meg a járási székhelyekre a kereskedelemügyi minisztérium által kirendelt mérnökök. A Budapestről lehozott automobillal holnapután próbautat fognak tenni abból a célból, hogy megállapítsák, vajjon *Kornya*, *Mehádia* és *Herkulesfürdő* között, ahol a vasuti összeköttetés csak két hét múlva lesz helyreállítható, automobilon való átszállítás útján a forgalmat le lehet-e bonyolítani. Az árvízkárosultak részére eddig a következő adományok érkeztek ide: *József főherceg* 5000 korona, *Jó-szín-egyesület* 10.000 korona, *Van der Osten* grófnő 5000 korona, *Medve Zoltán* főispán 1000 korona, dr. *Jakabffy Elemér*, *Plósz Sándor* és *Huszár Károly* megyebeli országgyűlési képviselők 500-500 korona, *Baiersdorf és Biach* cég 500 korona, *Aradmegyei nőegylet* 100 korona; *Nikolics Dániel* lugosi kereskedő 1200 koronát gyűjtött; *Temesvár* város 2000 koronát szavazott meg, azonkívül 300-600 koronára tehető az az összeg, amely kisebb adományokból eddig összegyűlt. *Lugoson* egy nőkből álló bizottság házról-házra jár és pénz-s természetbeni adományokat gyűjt a szerencsétlenek részére. — *Ferenczy Sándor*, *Temesmegye* alispánja 2000 koronát utalványozott ki az árvízká-

rosultak részére és egyben felhívta a fősztolgabírákat, hogy gyűjtést indítsanak. — *Temesvár* város tanácsa felhívást intézett a közönséghez, hogy a krassó-szörény megyei árvíz által sújtott lakosság részére adakozzon. A gyűjtés előreláthatólag tekintélyes összeget fog eredményezni.

Esik a hó.

A nyarat tagadó időjárás minden lehetőséget elkövet, hogy minél kellemetlenebbé tegye az emberek életét. Jégszakadás, földindulás, árvíz, szélvihar nyomán most fagyot és hogy teljes legyen a téli illuzió, havat zúdít a mindenképpen megsanyargott földre. *Kézdivásárhely környékén ma reggel óta havazik.* A hegyeket friss hó borítja, mint a legzordabb tél közepén. A levegő + 2 fokra lecsúszott. *A fagy és a hó felkereste Árvamegyét is,* ahonnan nagy hőcsökkenést jelentenek. A hegyeken egész nap havazott. Ilyen tartalmu jelentések érkeznek még számos déli és felvidéki községből, melyek mind arról tesznek tanúságot, hogy az időjárás rendjében teljes a felfordulás.

Több vasúti vonalról egyébként már megnyugtatóbb hírek érkeznek. Így pl. a Máv. igazgatósága jelenti, hogy az innsbruck-lindau vonalon a személy-, postás- és gyorsáruforgalom 50 kilogrammig kétszeri átszállással ismét megnyílt. A román kir. államvasutak predeal—ploesti vonalán pedig a forgalmi akadály elhárítottván, a Budapestről esti 9 óra 35 perczkor induló 502. számú gyorsvonat Predealon a román kir. államvasutakhoz a mai naptól kezdve ismét csatlakozást talál.

A veszedelem Szerbiában.

Az árvízkatasztrófa, mely a délvidekkel együtt Szerbiát is sújtotta, Szerbiában még egyre grasszál. Svjajlpaál és Cuprija helységek környékén ma tízenöt másodperczig tartó délkeleti hullámszerű földrengést észleltek. Kussevo városa és környéke felett pedig tegnap két óráig tartó felhőszakadászerű eső volt, amely nagy károkat okozott.

TÁVIRATOK.

A bolgár királyi pár Párisban.

Szofia, június 21. A király és a királyné ma este *Malinov, Paprikov* és *Mutschanow* miniszterek valamint *Titsew* vezérkari főnök kíséretében Párisba utaztak.

Az angol hadsereg új parancsnokai.

London, június 21. (Saját tudósítónktól.) Legközelebb hivatalos közlés fog megjelenni, hogy a király a hazai hadsereg főparancsnokává *French* főtábornokot nevezi ki, a tengerentúli haderő főparancsnokává pedig az indiai seregek kivételével s egyúttal a Földközi tengeri hajóraj parancsnoka *Hamilton* tábornok lesz.

Anglia és az osztrák-magyar Dreadnoughtok.

London, június 21. (Alsóház.) Faber unionista azt kérdezi Mac Kennától, vajjon kért-e a bécsi angol nagykövetség katonai attaséja az ottani hadügyminisztérium tengerészeti osztályától részleteket az osztrák-magyar kormány részére épülő *Dreadnought-hajókról* és minő választ kapott erre. *Kenna* azt válaszolta, hogy idegen kormányoktól hajóépítkezésekről kapott értesítéseket nem hozhat nyilvánosságra, ha csak azokat nem külön e célból közlik velünk. A jelen esetben, minthogy az illető állam parlamentjében ez az ügy tanácskozás tárgyát képezte, csak az osztrák kormány nyilatkozataira hivatkozhat, melyeket a parlament elűt tett.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárulata.

Newyork.		jun. 21.	jun. 20.	jun. 19.
Buza	helyben	107	104 1/2	—
	júliusra	105 1/2	102 1/2	—
	szeptemberre	104	100 3/8	—
Tengeri júlusra	decemberre	105 1/2	102 1/2	—
	júliusra	69 3/4	68 1/4	—
	szeptemberre	69 1/2	68 1/2	—
Tengeri júlusra	decemberre	66 1/2	66 1/2	—

Chicago.			
Buza	júliusra	98 1/2	95 3/4
	szeptemberre	97 3/8	94 1/2
Tengeri júlusra		59 7/8	59 1/4

Newyork, június 21. Gyapot Newyorkban, helyben 15.30 (15.15). Gyapot júliusra 15.26 (15.12). Gyapot szeptemberre 13.30 (13.12). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 7/8 (14 1/2). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.63 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.85 (12.95). Zsir Roche és Brothers 13.20 (13.20).

Chicago, június 21. Zsir júliusra 12.45 (12.50). Zsir szeptemberre 12.50 (12.57). Szalonna short clear 14.12 (14.13). Sertéshus szeptemberre 22.70 (22.90).

A német császár betegségeiről.

— Hogyan keletkezett a vérömlés. —

Budapest, június 21.

A német császár betegségeiről terjesztett különböző hírekkel szemben most még a császár udvari orvosa szólal meg. Dr. *Niedner* nyilatkozatával alább foglalkozunk. A mai jelentések lényege az, hogy a betegségnek még sem lehetett mélyebben rejlő komoly oka s nem is lehetett a baj jelentékeny, mert ma már az uralkodó határozottan jobban van s immár bizonyos, hogy nyári programján semmit sem változtatott s kieli utazása sem marad el. A császár kimélte magát, hogy minél gyorsabban következzen be a gyógyulás. Hogy szellemileg akadálytalanul foglalkozhatott mindenrel, erre vall az, hogy fáviratilag hivatta magához *Kirschner* berlini főpolgármestert és *Hoffmann* építészeti tanácsost és tanácskozott velük. Berlint érdeklő művészi kérdésekről folyt a tanácskozás és ennek keretében arról volt szó, hogy a király-kolonnade-ot, amely még Nagy Frigyes idejéből való, a kereskedelemre való tekintettel le kell bontani és át helyezni a régi botanikai kertbe. A tanácskozás során megállapították, hogy ez a hely nem alkalmas és kerestek más helyet. Arról is volt szó, hogy a város megveszi a királyi operaházat.

Vilmos császár délután öt órakor látogatást tett *Bethmann-Hellweg* birodalmi kancellárnál.

A császár holnap reggel nyolcz órakor szándékozott Altonába utazni, azonban *Fedora* hercegnő halála következtében a császár sem utazik Kielbe és a császárné is letett hamburgi utjáról.

A Tsegeblatt egyik munkatársának alkalmá volt dr. *Niedner*-rel, Vilmos császár udvari orvosával beszélni, aki a leghatározottabban megegyeztetta, mintha a daganat-képződmény a térden bármiféle összefüggésben volna a régebbi furunkulussal. Egy szó sem igaz abból, hogy a császár térdén is furunkulus támadt és azt felvágták. Mindössze egy erősebb vérálfutásról van szó a jobb térden és *Niedner* azt hiszi, hogy a császár nagyon megerőltette magát a lovaglásban vagy a házi tornázást forszírozta. A császár ugyanis minden nap sokat tornázik szobájában. A döberritz katonai gyakorlat elmaradt ugyan, de hétfőn és kedden még sétált a császár, semmiféle támogatásra nem volt szüksége és lájdalmi síncsenek. Szerdán este Kielbe utazik a császár. Egyáltalán nem változott nyári utiprogramja.

A császár, aki a kezén levő furunkulus miatt nagyon kimélte magát, a múlt szerdán ült először lóra s valószínűleg vérálfutást kapott. De az is lehet, hogy a vérálfutás erőszakolt tréningből keletkezett. A császár ugyanis naponkint lovagol. A császár legutolsó betegsége következtében kénytelen volt a Döberritzbe való utazásáról lemondani. Dr. *Niedner* kijelentette, hogy újabb daganattól nem kell tartani s hogy a vérálfutás nincs összefüggésben a kezén levő furunkulussal. A császár most jól érzi magát. Hétfőn és kedden a kertben sétált. Hosszu sétát tett minden kíséret nélkül. Nem panaszkodik semmire. Eundfogyva szerdán bizonyosan Kielbe utazik a regattaversenyekhez s a többi utiprogramm is megmarad.

A házi orvos még a következőket jelentette ki:

— Az, hogy én a kastélyban laktam, nem jelentti azt, hogy a betegség komolyabb volt. Csak arról volt szó, hogy ne kelljen háromszor is naponta Berlinbe és vissza utaznom. A borogatások annyira használtak, hogy a császár elutazhatik Kielbe, de természetesen kimélnie kell magát. Nincs mit elhallgatnunk. Ebben nyugodt lehet. A császár jól érzi magát s úgy élhet, mint annakelőtte.

A jelentéktelen vérálfutást borogatással és hideg lemosással kezeljük. Nem tudom megérteni, miből támadt az a híresztelés, hogy a császár térdét meg kellett operálni. Nincs okunk titkolózásra, lelkiismeretesen kezeljük a jelentéktelen daganatot, amely annyira lelohadt, hogy szóra sem érdemes és a császár zavartalanul teljesítheti nemcsak uralkodói kötelességeit, hanem utazásának tervét sem kell megváltoztatnia.

A Haverda-pört felújítják.

— A Kuria megsemmisítette a szegedi ítéletet. — Új ítéletre a budapesti esküdtzséket delegálták. —

Budapest, június 21.

Szenzációzó ítéletet hozott ma a legfelsőbb bíróság. A királyi Kuria első büntető tanácsa megsemmisítette a szegedi esküdtzsék jól ismert verdiktjét, amely felmentette és szabadon bocsátotta a Haverda-bünpör szereplőit. A legfelsőbb bíróság, *Vavrik Béla* tanácselnök elnöklése mellett, ma foglalkozott a szabadkai gyilkosság büpügyével és megvizsgálta a Haverda-ügy aaktáit. Ezek a szegedi királyi ügyész semmisségi panasza folytán kerültek a Kuria elé. A Kuria büntető tanácsa kategorikusan végzett a nagy port fölvert bünpör fölülvizsgálatával, az eredmény pedig az, hogy elrendelte az eljárás újakezdését. S a bünpör, mely Szabadkán kezdődött, a szegedi intermezzo után bizonyára Budapesten fog befejezést nyerni.

Háromszor fogott hozzá a törvénykezés, hogy ebben a förtelmes és kegyetlenül végrehajtott bünesetben a végleges és visszavonhatatlan ítélet megnyugtatót hozza. A gyilkosságot kiderítették, bebizonyították, és mégis megtörtént a szinte példátlan eset, hogy a szereplők büntetlenül menekülhettek a joggal sújtó ítélet elől. Az ítélet logikájában alig egyenbávan tudtak megnyugodni. Erkölcseleg mindenki érezte, hogy a szegedi verdikt tátonzó sebet hagyott a magyar társadalom testén. Az idő, az élet egyéb eseményei lassan elterelték ugyan a figyelmet a szegedi ítéletről, a jogrendet azonban öpmisséggel nem állította helyre a feledés. A büntetés láthatatlanul, hangtalanul ott virult a levegőben és mindenki érezte, hogy egyszer formát öltve és súlyt kapva fog leszakadni a büntetésre.

A formát és a súlyt megtalálta a legfelsőbb bíróság. A Kuria első büntető tanácsa ma tárgyalta a Haverda-ügyet, mely iránt csak nagyon csekély érdeklődés mutatkozott. A védői har (dr. *Bródy* Ernő már régebben lemondott védői tisztéről) távolmaradt s így az ügyész által bejelentett semmisségi panaszokat védők nélkül tárgyalta le a Kuria.

Taike Pál előadó bírő az egész délelőtt, a bünpör anyagát ismertette a legapróbb részletességgel. Elmondta, hogy *Jánossy* Aladár, a rendkívül ideges szerelem bolondja tavaly április 19-én Szabadkán, a pallosi uton ráesett kedvesének, *Haverda* Máriának ödesanyjára, övegy *Haverda* Boldizsárnéra és azt közvetlen közelből *Browning*-revolvertől szíven lötte. A gyilkosságra *Haverda* Mária és *Vojtha* Antal ösztökélték a bomlott idegzeti embert, aki, hogy *Haverda* Mária örökségéhez jusson, hajtotta végre a gyilkosságot. A szegedi esküdtzbíróság, mint ismeretes, a vádlottakat felmentette s a felmentés ellen a szegedi ügyészség három pontból álló semmisségi panaszt nyújtott be.

Az első semmisségi panasz arra van alapítva, hogy a törvényszék, mint esküdtzbíróság elutasította az ügyészségnek abbéli indítványát, hogy ol-

vastassék fel Jánosynak a börtönben frott, ugynevezett kisebb memoirja, melyben részletesen leírja a gyilkosságot és annak előkészületeit.

A második semmiségi panaszt amiatt emelte az ügyészség, hogy a törvényszék mellőzte azoknak a tanuknak kihallgatását, akik az iránt lettek volna kihallgatandók, hogy Haverda Mária a gyilkosság előtt pár nappal alibitanunak akarta megszerezni Popper Gyula cipőárust. A semmiségi panasz megemlíti, hogy a védelem úgy akarta diszkvalifikálni Poppert, hogy okirhamisítás és hamis tanúzással vádolta, melyet azonban a bűnpör befejezése után visszavont.

A harmadik semmiségi panasz arra vonatkozik, hogy a bíróság mellőzte az ügyészség által kihallgatni kért tanuknak kihallgatását, akik azt bizonyították volna, hogy Haverda Mária a villamos vasuton Tóth Istvánnótól, akihez rokoni kötelek fűzték, a gyilkosság előtt kérdezte: „Vissza jött-e már édesanyja Ujvidékről és szokott-e még a szülőbe járni.“ Valamint hogy Haverda Mária több tanu előtt kijelentette, hogy Jánosy öngyilkosságot akart elkövetni, de előbb lőtte volna agyon az ő édesanyját, Haverda Boldizsárnét.

A Kuria tanácsa végül felolvastatta a szegedi esküdtbíróság felmentő ítéletét, melynek elhangzása után Baumgarten Izidor helyettes koronagyűsz mondotta el vádbeszédét, melyben a szegedi ügyészség által benyújtott semmiségi okokat magáévá tette.

A Kuria hosszas tanácskozás után megsemmisítette a szegedi esküdtbíróság felmentő ítéletét s az új eljárással és az ítélethezatalal a budapesti esküdtbíróságot bízta meg.

A Kuria határozata szósz szerint így szól:

Végzés.

A kir. Kuria a szegedi esküdtbíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt a bünvádi perrendtartás 384. szakaszának 9. pontja alapján megsemmisíti s az új eljárás foganatosításával a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbíróságát bízta meg.

A legfelsőbb bíróság különösen két okot emel ki a határozat megokolásában, amelyek miatt meg kellett semmisíteni a szegedi esküdtbíróság ítéletét. Az egyik az, hogy a szegedi bíróság a törvénynek a vád szempontjából lényeges rendelkezését sértette meg akkor, amidőn nem rendelte el Jánosy Aladár memoárjainak felolvasását, a másik pedig az, hogy a bíróság helytelenül mellőzte Mandák Dezsóné és Tóth Istvánné tanuknak kihallgatását, akiket szintén a kir. ügyész kért kihallgatni a fentebb már említett körülményekre.

Azt, hogy miért mellőzte a szegedi esküdtbíróságot s miért delegálta helyette a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbíróságát, egyáltalán nem okolja meg a legfelsőbb bíróság, de ezt a törvény szerint nem is köteles megokolni.

A Kuria döntő szava után most vége a Haverdák arany szabadságának. Most előről kezdődik minden, mintha csak tegnap dörrent volna el a pallosi kertek között a Jánosy fegyvere. Megindul újra a vizsgálat, új rettegések és remények fognak remegni a vádlottak lelkeiben, az igazságszolgáltatás kinyújtotta kezét a förtelmes pör szereplői után, akiket még nem is oly régen bocsátott szabadon. Le fogják tartóztatni mind a hármat.

A megsemmisítő ítéletet a legfelsőbb bíróság már a jövő hét folyamán megküldi a szegedi kir. törvényszéknek, amely Haverda Máriaéknak, Jánosy Aladárnak és Vojtha Antalnak kihirdeti a Kuria határozatát. Ezután az összes ügyirtokat a budapesti kir. törvényszékhez küldik meg, amely az új főtárgyalás iránt intézkedik. A szenzációs bűnpör hősei közül csupán Jánosy Aladár tartózkodik Budapesten, míg Haverda Mária Vojtha Antal társaságában hír szerint egy adriai fürdőben időznek. Ellenük eddig semmiféle intézkedés nem történt; az intézkedés joga ez idő szerint a szegedi ügyészséget illeti.

Párisi levél.

(Páris nyári mezben. — Omnibusz-zónák. — Nyári színészet. — Revue-k.)

Páris, június 18.

A szájnapi tündérváros felöltötte nyári toillejét. Ez pedig nemcsak a parkok és square-ek zöldülésén és virágpompáján vehető észre, hanem leginkább a nagy idegenáradaton. Párist ugyanis májusban és júniusban özönlik el az angolok, oroszok, amerikaiak.

Mindent a külföldi vendégek fogadására rendeznek be. Először is a párisiak szépen félreállnak és vagy falura vagy külföldre utaznak, hogy helyet adjanak az idegeneknek.

A boulevard pinceszék előszedik a legnyájasabb mosolyukat és hiányos angol nyelvtudásukat. A városi rendőrség — sőt újabban a földalatti vasut is — tolmácsokat és idegenvezetőket állít a főbb forgalmi pontokra.

És az idegenek nagyon okosan teszik, hogy ilyenkor rándulnak el Párisba, mert ez a kaczér város sosem olyan szép, — kivéve talán szeptembert s októbert — mint ilyenkor.

Kevés olyan hamisítatlan és olesó élvezet van, mint amikor egy omnibusz „imperiale“-ján ülve végig kocsikázzuk Páris boulevardjait. Mélyen alattunk nyüzsg a járókelők, a „badaud“-k tarka tömege. Az autók beláthatatlan hosszú sora töfög mellettünk. Pompán lenge öltözékben vonulnak el a fogatokban a világ legszebb asszonyai. A kávéházak és restaurant-ok terraszát vígan társalgó csoportok foglalják el. Valóban páratlanul változatos, ígész panoráma.

A párisi omnibuszok különben a francziák konzervatív gondolkodásának keréken járó megtestesülései. Az összes világvárosok között Párisban létesültek legkésőbb a villamos vasutak. A „parisien“ annyira hozzászokott az ő régmódi, patriarchális omnibusz bárkáihoz, hogy fázott minden újítástól. És most, amikor az omnibusz és tramway-társaságok beszüntették a „correspondence“-t (átszállójeget), s a taksát leszállították, szinte lázadoznak az utasok.

A „Compagnie des Omnibus“ ugyanis újabban két zónára osztotta be az utvonalaikat s egy-egy zóna után 15 centimes-et szed, az eddigi 30 centimes helyett. Már most a párisi sehoggy sem akarja ezt a változtatást megérteni. Amikor a kalauz kötelességszerűen kérdezi, hogy meddig tetszik menni, haragosan feleli:

— C'est mon affaire! (Ez az én dolgom.)

Vagy:

— Fichez-moi la paix! (Hagyjon békében.)

Mit tesz ilyenkor a kalauz? Azt gondolja magában: „Az okosabb enged“ — és megfizeteti az egész utvonali viteldiját. Ebben a derék párisi megnyugszik, mert inkább fizet, semhoggy beszámoljon. Függetlensége megéri azt a rongyos 15 centimes-ot.

A nyári Páris ismertető jelei közé tartoznak a színházak nyári műsorai is. A meleg időszakban a színgazdátok nem annyira tartalmas, mint tetszetős, csillogó kosztot tárlnak a közönségük elé. Leginkább látványosságok, fülbe-mászó könnyű zenés darabok, balletok töltik be a műsorokat.

A Chatelet-ben az olasz opera ütött tanyát és Caruso harsogja világgá hatalmas magacját. A Nagy Operában orosz ballet kápráztatja a szemet. A Renaissance-ban belga társulat játszik brüsszeli ujdonságokat. És majdnem a Reinhardt társulata is ellátogatott volna, hogy teljes legyen a nemzetközi művészet, de egyelőre elhalasztotta a vendégszereplését.

Lehet azonban még párisi színészeket is látni Párisban. Június végéig a legtöbb színház tart előadásokat, a Comédie Française és a Nagy Opera pedig, tudvalevőleg, egész éven át szünetel.

Nagyon jellemző, hogy jöllehet az idegenek legnagyobb kontingense Amerikából és Angliából kerül ki, mégis az amerikai-angol művészet a legesekelebb szerepet játszik a párisi színpadokon.

A tengerentúlról jövő közönség a Musichall-okat látogatja, melyekben a Revue-knek most van a főszerepe. A revue a „par excellence“ párisi műfaj, melyet hasztalan iparkodnak bárhol is meghonosítani. Nem épen azért, mintha valami tulságos sok szellemet és értelmet tartalmazna... e részben nagyon is sok kívánnivaló marad, de a revue-írók ismerik a közönségüket s az év eseményeit úgy vonultatják föl, hogy a tarka-barka képekben nem csak a szellemnek van gyönyörűsége, hanem a közel-múlt eseményeknek humora is csiklandozza a nevető idegeket.

Az Olympia „nagy revue“-je leginkább a csinosan, de hiányosan öltözött szemrevaló statisztanők nagy serege vonz közönséget. Mulatságosabb a Moulin Rouge „Szerelés revue“-je, melyben több az aktuális eseményekre vonatkozó czélzás. (Például a szocialista vezér „Pataud király“ a bájos hurik körében megfélekedzik sztrájkra izgató elveiről.)

Főösleges említenem, hogy az elyséi mezők musichall-jai és restaurant-jai is minden este megtelnek. Ezekben mutatkozik a nyári Páris minden valóságában: Az oleander és babérbokrok zöld lombja mögött, fényesen kivilágított fehér termekben, veres attilás cigányok huzzák az epedő keringőket, a mulatni vágyó elegáns társaságnak.

Ott szövődnek a nyári regények... forrók, mint a nyári éjék és éppen olyan rövidek is.

A jövő évi program

vagy

az ígérést a fő.

Igazgató: Titkár ur, ha én magának volnék, az én képemről úgy jönne le a bőr, mint a loltajtóról a görredőny, mint az ablakfáról a roletta, mint a...

Titkár: Jó, hagyjuk az én képemről... Magának se kell mindig azt a nyuzó formáját kimutatni... Még ha hasonlatokat mond is, folyton nyuz... Hát mit akar?

Igazgató: Mit akarok? A programot akarok, a jövő évi programot akarom, amellyel az összes konkurrens vállalatok már belelőttek a közönségbe.

Titkár (keserűen nevet): Programot? Miből, miről, minek? Van magának darabja, van színésze, van közönsége? E pillanatban tudja már maga elszánt, hogy melyik íróat fogja leütni az utszélen és hogy fogja elvenni azt a keserves darabját? Hiszen maga elgázolt írók után a villamos alá ugrik és ott lopja el a darabot. Maga az özvegy szájából veszi ki a darabot, az árvák feje alól huzza ki a darabot. A maga szótárában nincs benne ez a szó; tantiéme, magától szerző még kapupénzre se kapott.

Igazgató: Rendben van, én ilyen vagyok és a program mégis kell. Mert, hogy mi lesz, az mellesleg, most ígérni kell. Látott már maga olyan színházat, ahol az előre beígért programot megtartották? Én nem. Ígérni pedig mi is tudunk.

Titkár (sőhajtván): Jól van, csináljunk programot.

Igazgató: Ide nézzen... Ebben a kalauzban vannak az összes külföldi és belföldi írók nevei, ebben a másikban vannak darabozimek.

Titkár: Azokat maga találta ki?

Igazgató: Nem is maga... A balkezemmel sorsolom az írókat, a jobb kezemmel a darabot... Na gyerünk... Keszeghy Elemér... A salétrombánya...

Titkár (gunyosan): Ha volna még egy kalapja, most kisorsozhatná, hogy mi ez a salétrombánya: dráma, vigjáték, vagy operett.

Igazgató: Nagyon elmés, csakhoggy ezt már magára bízom. Irjon, amit akar. Gyerünk tovább... Most irjon egy csomó író, akinek a darabja nem kéz, azután irjon egy pár darabozimet, amelynek a szerzője még nem ir... Most következnek a vendégszereplések... két francia társulat, egy olasz trupp, két német vendégjáték.

Titkár (fejét csóválva): Ilyen szélhám, ilyen örült szélhám.

Igazgató: Most írja meg, hogy hosszabb külföldi tanulmányutra megyek, végül jegyezze meg, hogy az összes színházak közt nekünk lesz a legfényesebb szízezonunk.

Titkár: Hopp, egyet elfelejtettünk... Tényleg van egy elfogadott darabunk.

Igazgató: A Karvaly fiúé? Oh annak kabalája van. Azt elfogadtam, amikor az apja pénzt kölcsönzött és előadom...

Titkár (folytatva):... amire megfizetem a kölcsönt.

Igazgató: Már pedig...?

Titkár (folytatva): Olyan öreg zsidó... stb...

Igazgató: Stimmt. Maga mégis értelmes ember, csak a színházhoz nem ért.

Ray.

A rablóbanda nyomában.

— Brigantik a Sósfürdőnél. —

Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 21.

Több ízben emlékeztünk meg a Sósfürdő rablóiról, akik páratlan vakmerőséggel fosztották ki az eléjük kerülőket. Rendszeresen estefelől készültek utonállásaikra és főleg fiatal párok ellen intézték támadásaikat, akik beszélgetésbe elmerülve andalgottak az országon vagy a buzaföldeken. Habár eddig csak három feljelentés érkezett a rendőrséghez, nincs kizárva, sőt igen valószínű, hogy a rablók mások ellen is intézték rablóhadjáratot, de a kifosztott párok restelkedtek a panasztétellel, holott adataikkal csak elősegítették volna a rendőrség nyomozását és a közönség hasznára lehettek volna.

A feljelentések szerinti első támadás szenvedő hősei Molnár Nándor és Tóth Jolán voltak. Elvették a természet szépségeit holdvilágos estén és mentek — mendégéltek csevegésbe elmerülve. Mint mondtuk már: három ember került hirtelen eléjük. Félig uriasan voltak öltözködve. Pénzt kértek tőlük s amikor ellenkezni próbáltak, revolvert tartottak a megrémült emberek orra alá. Tóth Jolán lekasztotta nyakláncát, odaadta a gyűrűt, pénzes tárcáját és követte ezt a példát Molnár Nándor is, aki szeretett volna hölgyének védelmére kelni, de a tulnyomó erőszak előtt kénytelen volt meghunyászkodni. Sőt, örültek, hogy ép bőrrel jutottak el a rendőrfőkapitányság ügyeletes szobájáig, ahol jegyzőkönyvbe vették panaszukat.

A három tagból álló rablóbanda mindig meglepetésre dolgozott, mint az amerikai öserdők szélén postakocsikra leső utonállók. Nem tudni honnan és hogyan termettek hirtelen elő, úgy hogy a védekezésre sohasem jutott idő. A Molnár-pár kirablása után egy órával kerültek horogra Radóék, akiknek esetét szintén lapunk egyik legutóbbi számában ismertettük. Radó Dávidné Rózi nevével leányával Polgár Hugó üzletvezető kíséretében jöttek a Sós-fürdő felől este fél kilenckor. Majdnem ugyanazon a helyen, ahol hét órakor Molnárokat kirabolták, állotta útját a három rabló a hazafelől ballagó társaságnak. Polgár Hugó védelmül előrántotta revolverét, de a helyett hogy a rablókra süttette volna, úgy megijedt amikor ráírtak, hogy önként átadta a fegyvert értéktárgyaival egyetemben. A rablók elszedték Radóné és a leánya ékszereit az aprópénzek társaságában. Mikor pedig a rablással kész voltak szerencsés utat kívántak a kirándulási kaland veszteségeinek.

Legalább egy koronát adjanak az urak vilamosra! — könyörgött Radóné, mire a rablók a Radóné saját pénzéből átnyújtottak egy koronát és eltűntek a sötétségben.

Most aztán legalább villamoson jöhettek be a hölgyek Polgár Hugó védőszárnyai alatt. Elmentek a rendőrségre, beadták a panaszt. Ekkor fedezték csak fel a rendőrség, hogy: ni-ni, mintha ezelőtt egy héttel a két rablóhírdőhöz hasonló feljelentés érkezett. A színhely ugyancsak a Sósfürdő környéke volt és ekkor tünt ki, hogy a rendőrség egy hete mit sem tett a sósfürdői közönség biztonságának megvédése érdekében.

Ebből a régi feljelentésből tünt ki az a mai lapunkban említett mulatságos história, hogy a három utonálló Bekey Gábor Imre sakkimestert és barátját Hoffmann Idát nemcsak ingóságaitól fosztották meg, hanem elvették ruháikat is, úgy hogy igen viszontagságos uton jutottak be a fővárosba. Ezek után a rendőrség nyomozást indított és a körözvényben megadta a rablott tárgyak leírását.

A nyomozás eredménytelennek mutatkozott és ma a véletlen, a legügyesebb detektív vezette helyes utra a rendőrséget. Ugyanis ma egy öreg asszony jelent meg a Nyár-utca 11. számú házban lévő zálogházban és egy női arany órát akart elzalogosítani lánczettel együtt. Amint a zálogos közelebről megvizsgálta az értéktárgyakat s összehasonlította azokat a rendőrség körözvényében foglalt leírással, rögtön rájött, hogy az óra és a láncz a Radó Dávidné tulajdona.

— Kié ez az óra, néni? — kérdezte a zálogos.

— Az enyém. Megszorultam, gondoltam kiegészítem magamat vele.

— Jól van, nő. Üljön csak le, mindjárt megírjuk a céduláját, biztatta a zálogos. S míg az asszony leült a boltban, a hátsó bejárásán rendőrejt küldte a leányát.

Az öreg asszony szabadkozott, mikor a rendőr el akarta vezetni. Ijedten mentegetőzött, hogy nem vétett semmitsem, mit akarnak tőle. A rendőr előállította a főkapitányságon, ahol, vallatásra fogták. Nem kellett sokat biztatni, a rémület megoldotta a nyelvét. Elmondta, hogy özvegy Kovács Mátyásnének hívják s a Budafoki-uton lakik.

— Honnan kapta ezt az órát? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— A fiam adta ajándékba, a Józsi, ismerte be az öreg asszonyt.

A rendőrségen utána néztek és a nyilvántartásból kitudták, hogy Kovács József bolti szolga többször büntetett rovott multu ember. Az anyja a kihallgatás során beismerte, hogy a Sósfürdő körüli rablásokat fia Kovács József és két társa követte el. Az egyik bűntárs Füleky Sándor, álnéven Kovács Sándor volt, a másik Szabó-Kaiser Jenő. Hogy mióta üzték az utonállást, arra Kovácsné nem tudott felvilágosítást adni. Kihallgatása után, miután az asszony tudott is a dologról, orgazdaság és bűnpalástolás czímen a rendőrségen fogták.

Ezután kiosztották az ügyet Futó detektívnek, aki kinyomozta, hogy Szabó Kaiser Jenő bécsi lakos, aki csak márczius óta tartózkodott Budapesten. A három rabló ma reggelig Erzsébetfalván tartózkodott s onnan ma reggel Bécsbe utaztak. Miután Futó detektívnek sikerült Szabó-Kaiser bécsi lakását is kinyomoznia, a budapesti főkapitányság táviratilag intézkedett, hogy a bécsi rendőrség letartóztassa és a magyar határig eljuttassa.

A Kovács-Füleky-Kaiser kompánia a holnapi nap folyamán már a budapesti rendőrség vendége lesz és a párok nyugodtan andalognak újra a Sós-fürdő körül.

ÚJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, június 22. — Róm. kath.: Paulin pk. hv. — Prot.: Petur. — Görög-orosz: június 9. Cirill és Ath. — Zsidó: Szivan 15. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két reggel 8 óra 13 perczkor, nyugszik délután 3 óra 16 perczkor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A király érkezése és ünnepélyes fogadtatása a nyugati pályaudvaron délután 6 órakor.

Petőfi-ház (ereklyemuseum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájcei kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzetközi Amatőr Fényképképzés. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—5-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítás (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Háziipari Szövettség kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Közlekedési Muzeum 2—6

órág. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Akadémia Könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és tantervkészítés 3—6-ig.

A cseresznye napjaiban.

— Nyári visszaemlékezések. —

Külön budapesti naptárt lehetne szerkeszteni az aszfalt hulladékaik szerint. Lenno narancshéj hónap, dinnyehéj hónap, kukoricacsutak hónap és így tovább.

Most éppen a cseresznyemag idusában lennénk, mert most cseresznyemagon csuszik és török el a lábunk, mint augusztusban dinnyehéj vagy februárban narancshéj.

Nem kell éppen japáninak lennünk, hogy a cseresznyevirág és az érett, piros cseresznye pózise megfogja szívünket, a legedesebb népdalaink egyike így kezdődik:

Fekete száru cseresznye
Rabod vagyok kis menyecske...

Bajos ugyan megérteni, milyen vonatkozásban kerül egymás mellé a fekete száru cseresznye és a rabtartó menyecske, de bizonyos, hogy a cseresznye láttára duzzadt asszonyajkak jutnak az eszünkbe s tüzesvéri menyecske mosolyára okvetlen ropogós cseresznyére szomjazunk.

A vasárnap esti villamosok ezrével hozták a budai hegyekből a kirándulókat. A leányok bokrárt szorongattak kezükben, a férfiak kalapját tüglyomb diszította. Csak egy siheder — szerelmes lehetett az istenadta — hozott hatalmas cseresznyeágot magával.

A zöld levelek közül sötétpiros cseresznyék kancsókáltak elő és tulajdonosa féltő gonddal tartotta a perronajtón ki, hogy — az Istenért! — kár ne essék a drága kincsében. A boldog nézéséből ki lehetett olvasni, hogy ahány cseresznyeszemet hoz, annyi esőket remél jutalmul.

A cseresznyeérés napjaiban időszerű az a történet, mely arról szól, hogy IV. Frigyes porosz király hogyan szedett cseresznyét a fáról:

1813-ban, a fegyverszünet alatt, a főhadiszállás egy ideig Schweidnitz szomszédságában, Kreisau-ban volt, melyet később Moltke tett ismertté. Frigyes akkor még trónörökös volt. A király: Frigyes Vilmos és Sándor császár az igénytelen falusi viszonyokhoz alkalmazkodva, egyszerűen éltek.

A kertben hatalmas cseresznyefa állt, melynek józsi gyümölcsét a két fejedelemnek érlelték és a falusi tolvajok ellen a házigazda külön őrt állított melléje.

A fiatal trónörökös egy napon unalmában a kertben bolyongott. Meglátta a cseresznyefát; a sok piros gyümölcs csábitgatta, csalogatta s azt is látta, hogy az öreg szolga édesdeden alszik a fatövében. Felmászott hát s kedvére lakmározott. Egy cseresznyeszemet az alvó ör orrára pottyant. Az öreg felébredt s meglátva a hercegi gyümölcstolvajt, lármázni kezdett.

Frigyes herceg csak kinevette és cseresznyemaggal bombázta.

— Gyere fel, ha mersz! Ingerkedett vele.

A felbőszült szolga hosszú póznát hozott és azal csakugyan lekergette a herceget. Azt a küzködők nem tudták, hogy furcsa párviadaluknak nézői is vannak: Sándor császár véletlenül meglátta, Frigyes Vilmost is odaintette s mindketten nagyon jól mulattak. Az öreg szolgát gazdagon megjutalmazták hűség és bátor viselkedéséért, a trónörökös pedig még sokáig csufolták szőgyenletes meghátrálásáért.

A történetkének utójátéka is volt. A trónörökös 1820-ban meglátogatta Szilézia tartományt. A látogatás hírére a kreisaui birtok tulajdonosnője, Dreskyné asszony, azt a bizonyos cseresznyefát — mely éppen akkor is tele volt gyümölcsessel — gyökereitől kiásatta, tizenkét-ökrös szekéren Schweidnitzbe szállíttatta és a trónörökös szállásának kertre néző ablaka elé ültette.

Frigyes herceget nagyon kellemesen lepte meg az eredeti ajándék s amikor este, a város által

a tiszteletére rendezett ünnepségen Dreskynét bemutatják, nevetve mondta:

— Fölösleges! Ő ma reggel nemcsak magát, hanem ifjúsági bűneimet is bemutatta már.

A most elhunyt Edvárd angol király 1904. tavaszán egy ünnepi lakomán néhány szem cseresznyét evett. Asztalbontás után az előkelő lady-k megrohanták a királyi tányért és emlékül eltették a kiköpött cseresznyemagokat. De gustibus non est disputandum.

„Nagy urakkal nem jó cseresznyét enni.“ Tartja a régi közmondás. Ennek eredetét Grimm egy régi udvari szokásra viszi vissza: Eszerint a nagy urak a lakomák végén a kiköpött cseresznyemagokkal dobálták meg az asztalvögén ülő alsóbbrendűeket.

— **A király érkezése.** A király holnap délután két órakor indul el Bécsből és este hat órakor érkezik Budapestre a nyugati pályaudvaron. A király különvonatát a magyar Latártól *Marx* János elnökgazgató, *Lendvay* Márk és *Steiskál* József főfelügyelők vezetik. A nyugati pályaudvaron ünnepesen fogadják a királyt. Ott lesznek a kormány összes tagjai, a fővárosi bizottsági tagok, *Bozó* Dező főkapitány, *Fülepp* Kálmán főpolgármester és *Bárczy* István polgármester, politikai és közéleti előkelőségeink, a miniszteriumok főbb tisztviselői. Az ünnepesen földített pályaudvarról a király a Váci-köruton, a Fürdő-utcán s a Lánchídon át hajtat a Várba s az egész utvonalon mindenütt díszbe borítják a házakat és iskolagyerekek állnak sorfalat. Csütörtökön este az ország szövetkezett dalosegyesületei szerenádot adnak a királynak, huszonhatodikán, huszonkilencedikén és július harmadikán pedig a Polgári Lovászegyesület királylövészetet tart ő felsége tiszteletére. A versenyre *József* királyi herceg, az egyesület örökös legfőbb főlovászmestere remek kivitelű serleget Budapest székesfőváros törvényhatósága száz darab aranyat, a földmivélsügyi és honvédelmi miniszteriumok pedig ötszáz-ötszáz koronát adományoztak.

Mint említettük csütörtökön este az ország dalosegyesületei monte szerenádot adnak a király tiszteletére. A szerenádon való részvételüket a budai dalárdán kívül eddig a következő dalosegyesületek jelentették be: a szombathelyi dalosegyesület 37, a temesvári zenekedvelők egyesülete 30, a debreczeni Máv. Egyetértés 40, a ceglédi városi dalárda 35, a székesfehérvári déli vasuti daloskör 22, a debreczeni munkásdalogesület 22, a ceglédi ipartestületi dalkör 26, a makói dalárda 16, a győri Egyetértés 28, a miskolci daleregylet 26, a brassói magyar dalkör 39, a kolozsvári dalkör 24, a balassagyarmati dalogylet 20, az ózdi gyártelepi dalárda 42, a debreczeni dalogylet 30, a kolozsvári magyar dalogylet 38, két egri dalárda 35, a komáromi dalogesület 20, a győri ének- és zeneegylet 30, a kassai zenekedvelők 30, a diósgyőr-vasgyári dalogylet daloskőre 33 taggal. A szerenádon a következő énekeket adják elő: Erkel: Himnusz, Gaál Ferencz: Nyisd ki anyám... Hoppe: Lavotta. A reményhez. Egressy: Szózat.

Az udvartartás részéről ma Budapestre jöttek: *Nepalceek* szertartási igazgató, *Miess* és *Plattner* udvari biztosok, továbbá az arciére-testőrségnek, a magyar királyi testőrségnek az ünnepségekhez szükséges tagjai. A király kíséretében Budapestre érkeznek: *Paar* gróf és *Bolfras* báró főhadsegédek, *Manzano* gróf és *Horthy* szárnysegédek, *Daruvary* kabinetirodai osztályfőnök, dr. *Kerzl*, a király háziorsosa, *Margull* szárnysegéd, *Bartha* alezredes, *Osörgeő*, *Pápay* és *Fischer* udvari titkárok, *Repusk* kiadó és *Hubel* báró udvari pénztári ellenőr. A király szombaton, a hó 25-én délután fog Budapestre Bécsbe visszautazni.

— **Klementina hercegnő házassága.** Rómából jelentik: *Klementina* belga királyi hercegnő és *Viktor Napoleon* herceg esküvője legközelebb lesz Moncalieriben, a völgyény anyjának kastélyában. A lakodalmat a legnagyobb csendben ülnek meg a belga királyi ház gyászára való tekintettel. Csak *Margit* özvegy olasz anyakirályné, *Leticia* hercegné, *Lajos Napoleon* herceg és a mátkapár néhány legjobb barátja kapott meghívást az esküvőre.

— **A spanyol király nagybeteg.** Az angol fővárosban az a hír került forgalomba, hogy *Alfonso* spanyol király nagybeteg. Londoni hírek szerint a királyt a betegség nagyon megviselte és az arca annyira beesett, hogy alig lehet ráismerni. Orvosi azt tanácsolták neki, hogy hosszabb tartózkodásra *Wight*-szigetére utazzék. A király ali is vetette magát orvosai akaratának és már el is utazott *Cowesba*.

— **A német császárné huga meghalt.** *Karlsruhé*ből jelentik, hogy *Feodora* schleswig-holsteini hercegnő, *Augusta* német császárné legfiatalabb huga, *Ober-Sassbach*ban, ahol látogatásban volt *Röder* bárónénál, szívzélhűdés következtében meghalt. A hercegnő hajdan volt és 36 éves.

— **A hadsereg kormányozható léghajója.** *Fischamendben* a *Lebaudy*-féle kormányozható léghajó ma délelőtt *Schleyer* vezérőrnagy, a forgalmi dandár parancsnoka és a katonai átvételi bizottság tagjai előtt magassági próbarepülést végzett. A ballon 1375 méter magasságra emelkedett, amivel az előirt magasságnál többet ért el, azután simán leszállott.

— **Varesanin merénylője.** Szerajevóból érkezett távirati jelentések szerint a *Varesanin* gyalogsági tábornok, katonai kormányzó ellenes merénylet ügyében vezetett vizsgálat új, igen érdekes dolgokat derített ki. Megállapították, hogy *Zeraics* június 1-től 4-ig a „Hotel Katic”-ban együtt lakott egy *Borisavljevics* nevű gazdag szerb emberrel, akinek állandó lakása a szandzákban van és ugyanott született, ahol a merénylő: *Rudóban*. Kétségtelen, hogy *Zeraics*et *Borisavljevics* segítette pénzzel. *Borisavljevics* nem jelentette be magát szerajevói tartózkodásakor és 4-én elutazott. Hogy 4-ike és 6-ika között hol tartózkodott *Zeraics*, az még máig sincs kiderítve. Csak annyi bizonyos, hogy Szerajevóban nem volt.

— **Magyar nők küldöttsége a lengyel nemzeti ünnepén.** A lengyelek nemzeti multjuk egyik nagy legdicsebb eseményét ünneplik meg július 15-én. Ötszáz éve lesz annak, hogy a lengyelek *Grunewald*-nál levertek a legnagyobb német kereszties lovagok seregét. Az ütközetet *Nagy Lajos* királyunk leányának *Hedvignek* férje *Jagelló*, a nagy lengyel fejedelem vívta meg. A lengyelek nemzeti ünnepén a magyarok nagy küldöttségben vesznek részt és a lengyel rendező bizottság felkérésére női deputációt is alakítanak. A hölgyesoport rendezésére *Bacskey* Miklós nyugalmazott rendőrfogalmazó feleségét kérte fel a rendező bizottság. Azok a hölgyek, akik a lengyel nemzeti ünnepen részt venni akarnak, akár telefon útján, akár írásban jelentkezhetnek *Bacskey* Miklósnénál, *Váci-körut* 37. szám alatt. A magyar küldöttség *Krakóban* meg fogja koszoruzni *Kosciuskó* lengyel hős, *Jagelló*, a lengyel fejedelem és *Báthory* erdélyi fejedelem sírjait. A küldöttséget nagyarányú ünnepléssel fogadják *Krakóban*.

— **Madeisky halála.** *Lussinpiccolóból* jelentik, hogy dr. *Madeisky*, az elhunyt volt osztrák közoktatásügyi miniszter koporsóját ma a *Lussinpiccoló* templomban ravatalozták fel. Innen a koporsót *Trieszten* át *Krakóba* viszik. A király *Madeisky* volt miniszter elhunyt alkalmából *Madeisky* miniszteri tanácsosnak, az elhunyt fiának, a kabinetiroda útján részvétét fejezte ki.

— **A „Pluiose” áldozatainak temetése.** *Ca-laisból* jelentik, hogy a „*Pluiose*” katasztrófájának áldozatait holnap délután temetik.

— **Nagy jótékony alapítvány.** *Besztercebányáról* jelentik: Tegnapi délután temették el *Repusk* János 48-as tüzéradnagyt, nyugalmazott tanfelügyelőt nagy részvét mellett. Az elhunyt végrendeletében a *Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek* százhatvan ezer koronás alapítványt hagyományozott, mely *Nyitra*, *Bars*, és *Hontme-gyék* magyar-tót nyelvhatárok megmagyarosítására az általa készített tervezet szerint fordítandó.

— **Iskolatársak találkozója.** *Csikész Sándor* ceglédi s. lelkész felhívja volt *siklósi* osztálytársait, hogy emléiket vele tudatni s a f. évi július 25-ikén tartandó tízéves találkozóhoz megjelenni sziveskedjenek. — *Bajza* Margit székesfővárosi tanítónő a nyert megbízásához képest értesíti a szabadkai állami tanítónőképzőben 1904—1905. iskolában végzett tanulóknak, hogy az ötéves találkozó 1910. június hó 10-én délelőtt 10 órakor lesz a szabadkai képzőben.

— **Léghajósok katasztrófája Sükösdön.** A *Baja* város közelében fekvő *Sükösd* falu határában nagy léghajó-szerensétsétség történt. Ott a szélvihar a földre vágott egy hatalmas méretű léghajót, melyből három légi utas esett ki. Dr. *Albrecht* lipcei orvos agyrázkódást és bordatörést szenvedett, *Müller* greizi urlovásnak karja törött el, *Krausz* reichbergi kereskedő sértetlen maradt. Az orkánserű szélvész ezután a ballont újból felkapta és a kosárban maradt *Werner* chemnitzi keztyűgyáros al együtt elragadta, míg végre ma reggel szélesen és időben a bajai járúhoz tartó *Usávolyon* a sértetlen *Wernerrel* leszállott. A megsebesült két léghajóst, *Albrecht*et és *Müllert* a bajai kórházból a helyszínére siető dr. *Róna* igazgató és *Pollermann* belgyógyász-főorvos részcsitették első segélyben, majd kórházba szállították őket. Állapotuk életveszélyes. A sértetlenül maradt *Werner* elmondotta, hogy vasárnap este indult három társával kedvező szél mellett *Lipcséből* és már hétfőn délután *Balatonfűredre* értek és ott keletkezett a vihar, amely másfél óra alatt a *Bajával* határos *Sükösdre* sodorta őket.

— **Véres kardpárbaj.** *Besztercebányáról* jelentik: *Petrogally* Oszkár volt orsz. képviselő ma kardpárbajt vívott *Geréb* István megyei aljegyzővel. A párbajra *Geréb* cikike szolgáltatott okot, aki a besztercebányai nemzeti munkapárti lapban egyre támadta a függetlenségi pártot. *Petrogally* vasárnap hasonló tenórban felelt az ellenzéki lapban, amire *Geréb* segédekkel küldött hozzá. A párbaj végkimerülésre ment és *Geréb* megsebesülésével végződött. Négyszer csaptak össze a felek és *Petrogally* mindanegyszer megvágta *Gerébet*. A kard *Geréb* fület érte, a karját két helyen és a homlokát. A homlokvágás csontig hatolt, amire a segédek beüzentették a párbajt. *Petrogally* sértetlen maradt.

— **Ujságírók a tokajhegyaljai szüreten.** A zemplénvármegyei gazdasági egyesület meghívta a Magyar Ujságírók Egyesületét és általa az összes budapesti ujságírókat, hogy október hó 3-án és 9-én a tokajhegyaljai szüretet tekintse meg. A gazdasági egyesület a legnagyobb szívélyességgel készült fogadni a budapesti ujságírókat és e célból *Thuránszky* László alispán vezetésével *Lenkei* Zsigmond, *Szilágyi* Miklós, *Constantin* Géza, *Hegedűs* Sándor és *Berzeviczy* Béla tagokból álló előkészítő bizottságot küldött ki, hogy az ujságírók fogadásáról és elhelyezéséről gondoskodják.

— **Roosevelt fiának esküvője.** *Newyorkból* érkezett kábeltáviratok szerint tegnapi délután négy órakor volt az ötödik avenue templomban *Roosevelt* fiának, *Tivadarnak* esküvője *Butler* Eleonorával. A templomban ezeröttszáz meghívott vendég volt jelen a szertartásnál. A templom környékén százötven rendőr igyekezett az óriás tömeget féken tartani. *Roosevelt*, a volt elnök, mikor a templom előtt megpillantott egy rendőrt, akit még *Washington*-ból ismert, barátságosan üdvözölte, kezét fogta vele és több kérdést tett hozzá.

— **A kolera közeledik.** *Lemberg*ből jelentik nekünk, odaváló lapok szerint, hogy egy másodikkoleraeset fordult elő az orosz határon túl már osztrák területen egy kis vasuti állomáson *Lemberg* felé.

— **Látogatás az állami gyermekmenhelyen.** *Gróf Khuen-Héderváry* Károlyné, a miniszterelnök neje, ma gróf *Edelshaim-Gyulai* Lipótnak, az országos gyermekvédelmi bizottság elnökének és *Ruffy* Pálnak, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelőjének társaságában meglátogatta a budapesti állami gyermekmenhely központi intézetét. Az intézetet dr. *Szana* Sándor kir. tanácsos, igazgató-főorvos mutatta be. A grófné minden legkisebb részlet iránt a legbetheatóbban érdeklődött és az intézmény nagyszabású működéséről a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott.

— **Pályázat internátusba való felvételre.** A *Dmke.* makói diákotthonába az 1910—11. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási, orvosi, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvétel kérése belyegtelen folyadványok iskolai születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítványnyal felszerelve 1910. év július 10. napjáig adandók be a *Dmke.* makói diákotthonának felügyelő bizottságánál. Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága *Makón*.

— **Gyilkos papok a templomban.** Kentucky állam egyik baptista templomában megtrágyázó és véres esemény ejtette rémületbe a baptista híveket. Két lelkész támadt egymásra késsel, gyilkoló szándékkal. Az egyik lelkész holtan maradt a viadal színhelyén. A két lelkész neve *Vannover* és dr. *Pelly*. Vannover dr. Pelly különböző vádakkal illette, mire Vannover felfüggesztették állásától és helyébe Pellyt választották meg. Pelly erre megtiltotta Vannovernek, hogy istentisztelet alatt a templomba lépjen. Mindamellett Vannover a mult szombatban mégis megjelent a templomban és egyenesen a szószék felé tartott, ahonnan Pelly éppen beszédet mondott. Amikor Pelly ellenfelét közeledni látta, leugrott a szószékről és Vannoverre rontott. A következő pillanatban a két ellenfél összecsapott, *kezükben kés villongott* és mielőtt még a hívők közül valaki közbeiephetett volna, *Vannover vértől borítottan, hörögve rogyott össze.* A jelen volt asszonyok sikoltottak és kifutottak a templomból, a férfiak közül pedig néhányan elfogták Pellyt és a községi börtönbe vitték, hogy Vannover leveinek és rokonainak boszujától megmentse. *Vannover néhány percz múlva meghalt.* Pelly a házban *átmetszette a torkát.* Vannover a kentucky hegyvidéki lakosság körében igen népszerű ember volt és ezek most azzal fenyegetőznek, hogy Pellyt meglincselik, ha a bíróság nem itéli halálra.

— **A titokzatos „Old Harry“.** Londonból jelentik nekünk: Engfieldben évek óta mindenki ismerete *Old Harryt*, egy túpörödött, alacsony öreg urat. A nevét senki sem tudta, csak Old Harrynak hívta a város apraja-nagyja. Tegnap meghalt a kis öreg ur és halála után állapította meg a halottján, hogy *Old Harry* asszony volt. Leánya, aki egy városi népiskolában tanítónő, maga sem tudta, hogy az öreg ember, akit atyjának tartott, asszony. Ő volt legjobban meglepve a városban a fel-fedezésen. Talán örök titok marad, hogy miért játszotta a férfi szerepét Old Harry.

— **Papszentelés a fővárosban.** A budapesti papnevelőintézetben és a szerzetes házakban végzett papnövevényeket a hó 29-én és 30-án szentelik föl a kegyesrendiek háziköpolinjában. A papszentelést dr. *Kohl* Medárd püspök fogja végezni.

— **Maywald-ünnepély.** Az Orsz. Magyar Gyorsíró Egyesület Maywald József tiszteletére abból az alkalomból, hogy 40 évi szolgálat után nyugalmába vonult, tegnap este 7 órakor rendkívüli közgyűlést tartott a képviselőház helyiségében, amely az alkalommal az ország minden részéből nagyszámban összesereglett gyorsírókkal egészen megtelt. Az ülést dr. *Hencz* Károly társelnök vezette. Az ünnepeltért küldöttség ment és a jelenvotó nagy közönség lelkes éljenzéssel fogadta megérkezését. Ezután *Vikár* Béla elnök méltatta behatóan dr. *Maywald* József nagy érdemeit a Gabelsberger-Markovits gyorsírás körül és azt az indítványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy dr. *Maywald* József négy évtizedre terjedő nagyszabású működése fejében az egyesület halálját és elismerését fejezze ki, továbbá alapítson egy *Maywald*-díjat, amelyet ezután az egyesületnek minden versenyírásán a legfelsőbbfokú pályázaton a legszabatosabb munka beadója fog nyerni. Ezenkívül is a pályázók között évről-évre *Maywald* József művészi képességét, amelyet *Lipola* György szobrászművész készítetett el, jutalmakként ossza ki az egyesület. A közgyűlés mindezen indítványokat egyhangú lelkesedéssel fogadta el.

— **Ajándék Rooseveltnek.** Roosevelt Tivadar, az Egyesült-Államok volt elnöke Budapesten időzésekor meglátogatta Zala György szobrászművészt műtermében. Az elnöknek itt igen megtetszettek az Ezredéves Emlékre kerülő óriási méretű lovasvezérszobrok, míg a reliefek és minden, amit a műteremben látott. Leginkább azonban királyiunknak kitérő portraít szobra ragadta meg figyelmét, amelynek hasonlatosságáért elragadtatással gratulált a művésztnek. Egyet azonban nem talált: *Mikszáth* Kálmán szobrát, *Zala* György elhatározta, hogy a végtelenül kedves és figyelmes érdeklődésre megmintázza *Mikszáth*ot, s a király szobrával együtt, a látogatás emlékére, elküldi Rooseveltnek.

— **A Halley-üstökös áldozatai.** Konstantinápolyból jelentik: A messi Ki-Azsiából, Mersinből most érkezik a hír, hogy a Halley-üstökösnek öt több áldozata akadt. Május 18-án éjszaka ugyanis az ottani örmények a házfedelekről lesték az üstökös feltünését. Néhány fedél beszakadt és a romok egy csomó embert maguk alá temettek. *30-an meghaltak, 50-en pedig megsebesültek.*

— **A tiroli helytartó szerencsétlensége.** Brezgenből táviratozzák: Báró *Spiegelfeld*, Tiroli és Vorarlberg helytartója, aki az elárasztott vidék betüzése közben Brezgenben megtekintett egy ujonnan épített gőzöst, elesett és lábán megsebesült. A helytartónak meg kell szakaitania utját és néhány napig ágyban kell maradnia.

— **Tanárok kongresszusa.** Az Országos Középiskolai Tanáregyesület július 4-én és 5-én tartja az évi rendes közgyűlést Nagyváradon a következők rend szerinti:

Július 4-én, hétfőn reggel 8 órakor igazgatósági ülés, 8 és fél órakor választmányi ülés, 9 órakor közgyűlés. Ennek napirendje: I. dr. *Négyesy* László elnök megnyitó beszéde. II. Üdvözlések. III. Előadások: 1. Dr. *Cserép* József (Budapest): A gimnáziumi érettségi vizsgálatról. 2. *Schneller* István (Kolozsvár): Az érettségi vizsgálat eltöréséről. 3. *Tóth* Mihály (Nagyvárad): A nagyváradi Püspök-fürdő látuszvirágáról és hévízi esigáiról. Déli 1 órakor közbeszéd. Délután három órakor a m. kir. honvéhadapród-iskola megtekintése. Előadás a katonai nevelésről. A honvéhadapród-iskola évszázad-ünnep.

Július 5-én, kedden délelőtt 9 órakor a közgyűlés folytatása. I. Hivatalos jelentések: 1. Dr. *Szekely* István főtitkár évi jelentése. 2. *Müller* József pénztáros jelentése. 3. *Rados* Ignác jelentése a segélysz-alapról s a fűrdőkonviktusok pénzkézeléséről. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Költségvetés 1910—11-re. — II. Előadások: 1. Dr. *Laurenti* Vilmos (Brassó): A törvényelem módszeres tanítása. 2. Dr. *Bruckner* Győző (Késmark): Történelmi szemináriumok a középiskolában. 3. *Vargha* Gábor (Mezőtúr): A szőlő a középiskolában. — III. Indítványok. Délután a Zichy-barlang és a fürdők megtekintése.

Július 6-án, szerdán kirándulások.

— **A huszdrágaság ellen.** Pozsonyból jelentik: A pozsonyi mészárosok a mult heten kartellszerűen felemelték a husárrakat. A szociáldemokrata párt egybehívására ma három helyen népgyűlés volt. Mindenütt határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tiltakoznak a husárrak emelése ellen. Elhatározták továbbá, hogy sürgősen kéri a kormánytól a szerb-román határ azonnali megnyitását, továbbá hatóságai mészárszékek felállítását, végül olyan rendelkezések életbeléptetését, amelyek az élelmiszerek árának csökkenésére alkalmasak.

— **Felvétel internátusba.** A székelyudvarhelyi m. kir. főreáliskolával kapcsolatosan egy, a szerényebb igényeknek megfelelő internátus szerveztetett, melynek célja az ide felvett, a főreáliskolába járó tanulókat gondos felügyeletben, tanításban és nevelésben részesíteni. Ezen internátusba a jövő iskolai évre több megüresedő fizetéses helyre pályázat nyitattik. Az egész díjasok egy iskolai évre 450, a méréseket díjban részesülők pedig 350, vagy 250 korona tartási díjat fizetnek. Azok a szülők, vagy gyámok, kik kellő magaviseletű és önméltó fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat az internátusba felvételnél hajlandók, a m. kir. vallás- és közokt. miniszterhez címzett, egy koronás bélyeggel ellátott kérésüket — lakásuk pontos megjelölésével — a m. kir. áll. főreáliskola igazgatóságához nyújtják be f. évi július hó 5-éig. Bővebb tájékoztatást készséggel küld az igazgatóság.

— **Vizsgálat a Nemzeti Muzéumban.** A Magyar Nemzeti Muzéumban megéjtett vizsgálatról az összefoglaló jelentést most állítja össze a *Toma-házy* Gyula miniszteri tanácsos, kincstári jogügyi igazgató elnöke alatt működő bizottság. A jelentést a bizottság e hó folyamán közvetlenül a kultuszminiszternek nyújtja be, aki azt leküldi a Nemzeti Muzéum igazgatóságához az esetleges észrevételek megtétele végett. Az így csak ez év őszén kerül döntés alá.

— **„Pannónia“ Fiumében.** Amerikai utjáról most tért vissza Fiuméba a Cunard-társaság tizezer tonnás „Pannónia“ nevű gőzöse. A két csavaru, modern berendezésű hajó e hó 25-én, szombaton indul el újabb útjára. A délvidékre menő közönségnek jó alkalom kínálkozik arra, hogy a hajóval utrakeljen, mert Pafermót, Nápolyt és Gibraltárt is utbejti. Ellátással együtt az út ára Palermóba I. osztályon 96, II-on 72 K, Nápolyba 144 — 96 és Gibraltárba 264 — 108 korona. Részletesebb tájékoztatást nyújt az „Adria“ személyszállító osztálya (V. József-tér 1.), az Idegenforgalmi és utazási vállalat (IV. Vigadó-tér) és valamennyi menetjegyjáró.

— **Megmérgezett igazgató.** Lembergől jelentik nekünk: Proskurow helységben az osztrák-orosz határ mentén hirtelen meghalt egy párisi automobil-társaság igazgatója, aki az automobil-járatokat rendezte be Proskurowban. A vizsgálat kiderítette, hogy az *automobilgyár igazgatóját megmérgezték.* A gyanu a proskurowi kocsisok ellen irányul, akik egzisztenciájukat féltették az automobiljáratoktól. Őt kocsisok letartóztatták.

— **Házasság.** Schweitzer Soma vasárnap kötött házasságot *Abraham* Józsefnek és nejeinek leányával, *Nelly*vel.

Bencz János nagybecskereki kereskedő tegnap tartotta esküvőjét *Kolth* György leányával, *Ersikével.*

— **Öngyilkos színész.** Berlinből jelentik nekünk: A Deutsches Theaterben tegnap este lett volna a Kammerspiele sorozatos előadásának premierje. *Göthe* Launo des Verliebten és *Nestroy* Judith és *Holofernes* című darabjait hirdette a szinlap. Az utolsó pillanatban elmaradt az előadás. A szinpadon megjelent a rendező és tudatta a közönséggel, hogy az egyik főszereplő hirtelen megbetegedett. A megváltott jegyek árát visszafizették. Csak ma tudódott ki, hogy az előadás azért maradt el, mert *Biensfeldt* Pál színész felesége, akinek *Judithot* kellett volna játszania, megmérgezte magát. A művész Hamburgban követte el az öngyilkosságot és közvetlenül az előadás megkezdése előtt jött távirat a szinpadra Hamburgból, mikor már izgatottan várták *Judith* személyesítőtjét.

— **Kifosztott nagytőzsde.** Marosvásárhelyt a nagytőzsdebe az éjjel ismeretlen tettesek betörték. A betörők a tőzsde alatti pincze tetőzetét kiszédték, a deszkapadlót átfűrészelték és az így támadt nyíláson hatoltak a tőzsdebe, ahonnan 350 korona készpénzt, ezenkívül váltó-blankettákat, okmány-és postabélyegeket, valamint dohányárut vittek el, összesen mintegy 6000—7000 korona értékben. A betörők a *Wertheim*-szekrényt nem bántották és szárszámaikat a helyszínen hagyták. A gyanu két városi szerelőre irányul, kik a házban munkát végeztek. A szomszédok egész éjjel hallották a kopácsolást, de nem gyanakodtak. A vizsgálatot megindították.

— **Troubadourok sztrájkja.** A trubadourok még nem haltak ki. A nagyvilág ugyan keveset vagy semmit sem hall róluk, de Szardiniában még ma is vannak trubadourok, akik faluról-falura járnak és saját dalaikat adják elő. Többnyire földművesek és iparosok ezek, akik csendes munkájuk közben próbálgatni kezdik a verselést, míg csak egy szép napon ezután ott nem hagyják a családjukat és foglalkozásukat és mint vándorénekesek vonulnak egyik helyről a másikra. Szardinia szigetén ma még mintegy tíz ilyen trubadour él. Az utóbbi időben súlyos válságon mentek keresztül. Ugyanis mindenütt dilettánsok támadtak, akik utánozták őket és elhódították előlük a hallgatókat. A hivatalos trubadourok végre is összeálltak és sztrájkolni kezdtek. Azokon a vidékeken, ahol dilettánsok is léptek fel, többé nem mutatkoztak az igaz trubadourok és olyan szigorúan vették a sztrájkot, hogy a két leghíresebb trubadourt, *Moretti* és *Meriddi*, akik a sztrájkszabályokat megszegték, bojkott alá helyezték. Már-már úgy látszott, hogy a küzdelem a trubadourok pusztulásával fog végződni, mert a községekben költökből való hiány miatt már beszüntették a szokásos évenkénti dalnokversenyeket, ahol pedig megtartották, ott a verseny nagyon egyhangú volt, mert mindig ugyanazok vettek részt. Végül már zavargások is keletkeztek, mert a bojkottált *Moretti*nek igen sok híve van, akik felháborodtak azon, hogy a kedvező dalnokokat kifütyölték. Most azonban a küzdelem már véget ért, mert a trubadourok egyezséget kötöttek a dilettánsokkal, amely szerint a dalnokversenyeken ezután nem szervezett trubadourok is résztvehetnek.

— **Tragikus gyermekszerelem.** Megrendítő dráma játszódott le *Zalaegerszegen*, melynek két halálos sebesülte van. Dr. *Szigethy* Elemér zalaegerszegi ügyvédnek 18 éves fia, *Szigethy* Tibor, aki néhány nappal ezelőtt tette le az állami főgimnáziumban jeles eredménnyel az érettségi vizsgát, vasárnap délután átment *Czindér* István ügyvéd házához s ott rövid szövtálas után revolverből *négyszer rálőtt Czindér Margitára, az ügyvéd egyetlen leányára.* A leány súlyosan megsérült. *Szigethy* Tibor azután átszaladt a szülei házához és ott maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. Az orvosok véleménye szerint *nem sok remény van a sebesült felépüléséhez.* A szerelmi dráma városzerte mély részvétet keltett, mert az áldozatok a város legtekintélyesebb családjaiból valók.

— **A lépfene.** Krassóváról táviratozzák: A lépfene nagymértékű veszedelmes terjedése miatt *Kund* Gusztáv állatorvos 14 napra állatárlatot rendelt el. A szarvasmarhákat, lovakat, juhokat, sertéseket istállóban tartják, lovakkal vagy ökrökkel vont járművek nem közlekedhetnek és az utazók is megállás nélkül továbbmenni tartoznak. Az oláh lakosság a veszedelem terjedése dacára sem hajlandó a csekélyre szabott díj mellett állatait a vész ellen beoltani.

— **Leégett a brassói színház.** A szász dalos-egyesület tavalyi jubileumára épített brassói nyári színház ma reggel 3 órakor kigyuladt és egy óra alatt porrá égett. A színházban békésen este még előadás volt, a szász dalosegyesület közreműködésével a Bolygó Hollandi operát játszották. A tűznek áldozatul esett az egész berendezés. A városi zenekar hangszereit még nem szállították el, azok is nagyrészt odavesztek, valamint a közreműködők jelmezei. Az anyagi kár 60.000 korona, mely azonban biztosítás útján megtérül. A látványosság számba menő óriási tüzet rengeteg néptömeg nézte végig. *Komjthy* kassai színtársulata július elsején akarta megkezdeni előadásait, amelyek most valószínűleg — helyiség hiányában — elmaradnak. A tűz valószínűleg végtelenségig keletkezett. Emberéletben nem esett kár.

— **Rendőrök szakszervezete.** Párisban nemrég a rendőrök körében mozgalom indult meg, hogy a rendőrök szakszervezeti alapon szervezkejenek. A francia kormány azonban energikusan állást foglalt a terv ellen s mint Párisból jelentik, *Lépine* rendőrprefektus tegnap a városi tanács ülésében kijelentette, hogy mindent meg fog tenni a rendőrök helyzetének javítása érdekében, de nem engedheti meg, hogy a rendőrök szakszervezetbe tömörüljenek, mert ez törvényellenes. A belügyminiszter is el van határozva arra, hogy a szolgálati pragmatikában világosan ki fogja mondani, hogy rendőröknek az egyesületi szervezkedés nem engedhető meg.

— **Öngyilkosság a család szemeláttára.** Az öngyilkosságnak iszonyu és félelmes módját választotta *Vigh József* nevű makói lakos, megrögzött alkoholistá. Iszákossága miatt megutálta az életét. Revolvert vásárolt és hazamenve, feleségének és gyermekeinek kijelentette, hogy agyonlövi magát. Elbucszott feleségétől és gyermekeitől, kérte, hogy bocsássák meg eddigi életmódját és hívta családját, hogy jöjjen ki a szabadba és nézze végig, hogy bünteti meg önmagát eddigi haszontalan életmódjára. Kétségbeesett felesége és gyermekei nem merték követni, mert féltek, hogy kárt tesz bennük, csak az ablakon át nézték, mit akar tenni. *Vigh* az udvarra ment, a revolvért homlokához téve, elsütötte és halálosan megsebesítette magát. Felesége és gyermekei kirohantak hozzá, de nem segíthettek már rajta. A haldokló ember még egyszer megcsókolta a legkisebb gyermekét és meghalt.

— **Családi viszály miatt.** Karánsebesen *Rosenfeld Arnoldné*, *Rosenfeld Arnold* tekintélyes nagykereskedő neje, ma patkány-méréggel megmérgezte magát és hat órai kínlás után meghalt. Tettét családi viszály miatt követte el.

— **Iréne faeczetet iszik.** *Cygene Iréne* huszonkét esztendősen tánczosnő egy éjjeli mulatóhelyen zöld fáttyollal járta a görög fáttyoltáncot. Ma aztán *Hermína*-ut 57. szám alatti lakásán öngyilkossági szándékból faeczetet ivott. Az előhívott mentők kimoszták a gyomrát és *Cygene Irén* újra felveheti a zöld fáttyolt. Semmi baja sem történt.

— **A Duna halottja.** Ma reggel az összekötő vasuti hid mellett kifogtak a Dunából egy 30—35 év körüli munkásosztályhoz tartozó férfi holttestét. Nyolcz-tíz napja lehetett a vízben. Kiletét nem tudták megállapítani. A halottat a bonczani intézetbe vitték.

— **Öngyilkos kísérlet a rendőrségen.** Ma délután *Stiller János* 23 éves pinczért csavargás miatt bevitték a VIII. kerületi kapitányságra. *Stiller*, ami közben az I-ső emeleten egy rendőrfogalmazó szobájába akarták kísérni, keresztül ugrott a folyosó vasrácsán és lezuhant az udvarra. Komolyabb baja nem történt.

— **Leugrott az emeletről.** Ma reggel a Dob-utca 8. számú ház II. emeletéről *Weismann Gyula* 16 éves aranyműves tanonc leugrott az udvarra. Életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— **Csecsemő a Dunaparton.** Ma délelőtt a szentendrei-úti várnögött a Dunaparton egy bokorban három-négy hetesnek látszó leánycsecsemőt találtak. A gyermeket levitték az állami gyermekmenhelyre. Az anyát nyomozza a rendőrség.

— **Tűzilárma.** Tegnap este nagy tűzilárma volt a József-utczában. A tüzlőtöknek azt jelentették, hogy a József-utca 60. számú ház teteje ég. A tüzlőtök nagy apparátussal vonultak ki, de csak kéménytűzet találtak, amit kézfecskendővel eloltottak.

— **Gyilkosság tanuk előtt.** Szatmárnémetiből jelentik: *Lakatos Lajos* kásári jómódu gazda 19 éves hasonnevű fiát *Tivadar* községbe küldte. A fiu a kásári kompnál hajóra ült két ismeretlen ember társaságában s mikor a hajó *Tivadar* községgel szemben a Tisza folyó közepén volt, a két ismeretlen megtámadta, lapátokkal agyonverte és hulláját a folyóba dobta. A tettesek csónakka! elmenekültek. A két partról többen látták a bűntényt, de megakadályozni nem tudták. A nyomozást megindították.

— **Balesetek.** Tegnap délután *Lévai László* kocsis a Dunaparton leesett kavicszállító kocsijáról és a kerekek elválták a lábát. Az István-kórházban ápolják. — *Kmeuze Ferenc* harminczkét éves napszámos Ujpesten a Váci-úton saját kocsija alá került és a kerekek életveszélyesen összezúzták. — A Bakács-tér 3. számú ház építkezésénél *Rézeli József* napszámos, a Mihálkovics-utca 14. számú ház építkezésénél *Szenka András* állványozó leesett az állványról. Mind a kettőn súlyos zúzódásokat szenvedtek.

— **Az áldetektív.** A magyar betegség, a potyarjegy utáni vágyakozás juttatta *Schmidek István* szekszárdi magánzót ahhoz az ötlethez, hogy detektívnek adja ki magát. A jól öltözött huszonnyolcz éves fiatalember megjelent a Jardin de Paris-val kapcsolatos Tabarinban. A jegyszédő kérte a jegvet. Azt felelte rá, hogy ő detektív. A jegyszédő azonnal látta, hogy ez nem igaz. Felszólította, hogy igazolja magát. Erre *Schmidek* elővett egy kék, büntetőügyben szóló idézést és titokzatosan hozzátette, hogy ő ebben a büntetőügyben nyomoz. A jegyszédő ezt az igazolást természetesen nem fogadta el. Jött az inspekcziós, *Farkas* rendőrfogalmazó. Igazolásra szólította fel az állítólagos detektívet, aki már akkor beismerte, hogy nem detektív. A rendőrfogalmazó jegyzőkönyvet vett fel az esetről és az áldetektív ellen megindították az eljárást.

— **Tűz.** Tegnap este *Tormágy Márkné* Rákóczi-ut 51. szám alatti férfikalap üzleto kigyuladt. Mielőtt nagyobb veszedelem támadhatott volna, a tüzlőtök eloltották. A kár nagysága eddig ismeretlen.

— **Hirtelen halál.** *Özvegy Ruff Alajosné*, született *Wagner Borbála* 73 éves magánzónő ma délután betért az Üllői-ut 109-b. szám alatti kávéházba, ahol hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Holttestét bevitték a bonczani intézetbe. — *Duska Mihályné* született *Gáspár Anna* negyvennégy éves korcsmárosné ma délután hirtelen rosszul lett Gát-utca 1. szám alatti lakásán. Bevitték a Szent István-kórházba, ahol meghalt.

— **Életuntak.** Ma reggel *Németh Anna* tizenégy éves varróleány a Harmat-utca 2. számú lakásán lügköldötöt ivott. A dologkórházban ápolják. — *Göcse Györgyné* született *Gyenge Zsófia* harminczkét éves gyümölcsárusnő Lövőház-utca 17. számú lakásán magára lőtt, de annyira izgatott volt, hogy kezében félreesszött a revolver és a golyó a falba furdódott. Amikor másodsor is magára akart löni, kicsavarták kezéből a fegyvert. *Göcse Györgynének* semmi baja nem történt. — A Csángó-utczában, a negyedik számú házban *Kurczmann Zsigmond* tizenkilenc éves lakostanoncz ma délután egy forgópisztolyal ötször mellbelőtte magát. Életveszélyes sérülésével a Bethesda-kórházba vitték.

— **Halálozás.** *Kolonits János* földbirtokos életének 86-ik évében Csanakfaluban meghalt. *Bakos Istvánné*, szül. *Cseh Varga Julianna*, életének 38-ik évében június 17-én rövid szenvedés után elhunyt Szolnokon.

Trattner Aladár középiskolai tanár, 27 éves korában Budapesten meghalt.

Pethő Lajos, gróf *Festetics Tasziló* uradalmi főedése, 59 éves korában Keszthelyen meghalt.

Knyazovicsky János, volt 48-as honvéd, maomtulajdonos, 78 éves korában Garampéterin meghalt.

Heim Kristóf nyug. m. kir. postamester, negyvennyolczas honvéd, a mokriai r. kath. hitközség elnöke e hó 17-én Mokrinban 78 éves korában elhunyt.

Berefői János 48-as onvédhadnagy, a Szabolcs-megyei Takarékpénztár nyug. igazgatója Nagyváradban f. hó 18-án meghalt.

Laborfalvi új. Berde Béla, a budapesti Kegyesrendi főgimnázium tanulója 16-ik évében meghalt.

x Szép a bajsz Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb. 10 fillér.

Műszaki megjegyzések.

— Amikor a kocsi tengelye meggyulad. —

Ha az, aki ért hozzá, azt olvassa az újságban, hogy: „a vonatot a nyílt pályán meg kellett állítani”, vagy „a vonatnak az állomáson való behaladása után az egyik kocsit ki kellett sorozni, mert a tengelye meggyuladt és lánggal égett”, csak mosolyog ezen a „biterjakab“-on. A laikus olvasó és utazó közönség azonban komolyan veszi a dolgot.

Jó lesz talán, ha erre vonatkozólag a laikus olvasóközönség tájékoztatására egyetmást elmondunk.

A vasuti kocsik — egyes alkatrészek természetesen kivételével — eleinte rendszerint fából készültek, utjabban pedig — egyes részek kivételével — vas- és aczélból.

A vasuti kocsik tengelyei és kerekei azelőtt vasból is készültek, utjabban azonban csakis a legjobb minőségű aczélból. Szerkezetük a közönséges járóműveketől annyiban tér el, hogy az utóbbiaknál a kerék a tengelyen forog, a vasuti kocsinál pedig a kerekek a tengelyre szilárdan vannak felsajtolva s vele együtt forognak.

Hogy a tengely forgása lehetséges legyen, két végén — a tengely csapjait — perselyekbe, az úgynevezett csapágytokokba kell ágyazni. A csapágytokokon fekszenek a kocsi tartórugói, amelyek a kocsi szekrényét hordják.

A tengely csapjainak a csapágytok perselyekben való forgása természetesen surlódással, ennek folytán meleg-fejlesztéssel jár.

A fejlődés meleg ellensúlyozására a tengely csapágytokjába kenőkészüléket kell tenni és hosszabb-rövidebb ideig tartó kenőanyag (olaj-) készletet kell elhelyezni.

A kenőkészülék rendszerint hosszuszálú, jó szívóképességű gyapotot, amelyet a csapágytok alsó részében levő olajba párna alakjában helyeznek el, vagy gyapotból, vagy plüssből készült, meghajlított lemezre felvarrt párna, amelyet (alulról) gyenge rugó szorít a tengelycsaphoz és amelynek aló felén hagyott hosszú fonalak a kenőolajat felszívják és a tengelycsaphoz juttatják.

A csapágytok kenőfelszerelése tehát oly hűtőkészülék, amely megakadályozza azt, hogy a tengelycsapnak a csapágytokban való forgása következtében feltétlenül mutatózó surlódás melegséggé változzék.

Megesik, hogy a kenőkészülék nem jól működik, mert a gyapot vagy a kenőpárna elveszíti szívóképességét, hogy az 1—2 havi időközökben megállapított olajutántöltést az alkalmazottak nagyagságból elmulasztják; megtörténik, hogy a rendszerint öntöttvasból készült csapágytok megreped vagy eltörik, úgy, hogy a kenőolajkészlet elfolyik anélkül, hogy mindjárt észrevehető volna; tisztatlanság is kerülhet a csapágytokba: homok, por, stb. — Mindez a tengelycsap surlódását fokozza és a hőfejlődést növeli.

Ha ezt a vasut vonalhalózatának kijelölt főbb állomásaira állandóan kirendelt vagy a vonattal utazó kocsivizsgáló vagy vonatkoséró személyzet idejében észre nem veszi és a melegedő csapágytokok kellő lehűtéséről nem gondoskodik, a surlódás folytán keletkező melegség oly hőfokot is elérhet, hogy a tengelycsapágytok és a tengelycsap erősen áttűzesedik. Ilyenkor megcsik az is, hogy a csapágytokban levő olajos gyapot vagy plüss és az olajmaradék meg is gyullad és a csapágytok kenőnyílásából kitörő lánggal ég.

Oly hőfok, amelynél az öntöttvas csapágytok csak meg is olvadhatna (1100 C fok) ily surlódásnál elő nem fordulhat, annál kevésbbé olvadhat meg vagy éghet lánggal a kitünő aczélból készült tengely, amelynek olvadási hőfoka 1500 C fok. Összehasonlításként megjegyezzük, hogy a mozdony tüzzekrényében égő erős széntűz hőfoka 1000 C fok körül jár és hogy a tiszta víz 100 C fok hőfoknál felforr.

A csapágytok felmelegedése, áttűzesedése, vagy amit a vasutüzemben használatos kifejezés rossz magyarsággal mondja, a csapágytok vagy kocsi „hőnfutás“-a a vasutüzemben mindenesetre zavarokat okoz. A felmelegedett, áttűzesedett vas vagy

acél szilárdsága kisebb, mint a hideg, „hőnfutott” csapágyas kocsi tehát forgalomban nem maradhat az üzembiztonság szempontjából, eltekintve attól is, hogy az esetleg léggal égő kenőkészülék tüzet is okozhat.

Ezért a hőnfutott kocsikat, amint a csapágyak melegeését észreveszik és rövidesen meg nem javíthatják, a forgalomból el kell vonni. Személykocsikból az utasokat kiszállítják, teherkocsikból az árukat kirakják és a kocsit javítás végett a vasúti javító műhelyek valamelyikébe küldik.

A forgalombiztonság és ebből kifolyólag is a vasúti járművek megvizsgálása és állandó figyelemmel kísérése minden vasút vezetőségének elsőrangú feladata és gondozásának tárgya.

Sok kedvezőtlen körülménynek kell tehát már összekerülnie, hogy ebből vasúti üzemi arvaj baj keletkezzen — de az üzemi zavarokat vagy bajokat és baleseteket teljesen kiküszöbölni azt hiszem — sajnos — sohasem lesz lehetséges, még akkor sem, ha az üzembiztonsági berendezések a maiaknál még sokkal tökéletesebbek lesznek is.

Eppen azért sokszor indokolatlannak, vagy legalább is felületesnek kell tartanunk a sajnálatos balesetek alkalmával rendszerint ismétlődő, de rendszerint nem szakkörökből jövő azt a vádat, hogy a baleset elkerülhető lett volna, ha a vasúti igazgatóság helyzete magaslatán állna, ha a vasút felszerelése a kor követelményeinek megfelelően stb.

Ilyenkor aztán sok javaslatot, tervet is lehet olvasni arra nézve, miként lehetett volna a bajnak elejét venni. De ha meggondoljuk, mily könnyű nagyszabású vasúti reformeszméket megpendíteni még annak is, akinek a vasútüzemről különben fogalma sincs, de mily nehéz az eszmét minden részletében megfontolva jól kidolgozni és helyesen végrehajtani, — a kritika jogának teljes elismerése mellett is — arra az eredményre kell jutnunk, hogy vasutat jól igazgatni nem könnyű feladat.

Murai Vilmos.
máv. főmérnök.

KÖZIGAZGATÁS.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületéből.

A vármegyei tisztviselők országos egyesülete június 29-én d. e. 11 órakor tartja évi közgyűlését Pestmegye székházában.

Az egyesület négy alelnöke, úgymint Somogyi István külföldi, Goda Béla győri, Bornemissza László gömöri és Miskolczy Ferencz bihari alispánok főispánok lettek s ezért helyükbe négy alelnököt választanak.

A kormányhoz feliratot intéz az egyesület, hogy a teljes nyugdíj idejét 35 évben állapítsa meg és rendezze az összes közzolgálati ágak alkalmazottainak fizetését. Ezt a feliratot a közgyűlésen megjelenő vármegyei tisztviselők testületileg fogják át-nyújtani a kormányelnöknek és a pénzügyminiszternek.

Ez a közgyűlés van hivatva dönteni a nyugdíjpótló intézmény megteremtése és 1911-ben való életbeléptetése nagyfontosságú kérdésében is, ezenkívül alapszabálymódosítás, a szeptemberben Siófokon tartandó közigazgatási konferencia előkészítése, szolgálati pragmatika, utátlányok rendezése stb. szerepelnek még a közgyűlés gazdag tárgysorozatában, melyet a közgyűlést megelőző napon, június 28-án, az igazgató-tanács és nagyválasztmány fog megbeszélni és előkészíteni.

Tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Somogyi István, Goda Béla, Miskolczy Ferencz és Bornemissza László alelnökök lemondása. 3. Négy alelnök választása. 4. A választmányi tagok sorában megüresedett tagsági helyek betöltése. 5. Felirat a kormányhoz a vármegyei tisztviselők statusrendezésének mielőbbi megvalósítása iránt. 6. Felirat a kormányhoz a teljes nyugdíjképeség idejének 35 évre leendő leszállítása iránt. A kormánytól való tisztelés után. 7. Jelentés az egyesület 1909. évi működéséről. 8. Jelentés a hivatalos lap 1909. évről. 9. 1909. évi zárszámadás és mérleg és az 1910. évi költségelőirányzat. 10. Szövetségi nyugdíjpótló. 11. Szakosztályi alakulás. 12. Az alapszabályoknak 9—13., 15—16., 24—32., 33—35., 38. és 40. szakaszainak módosítása. 13. A hitelintézeti megállapodások módosítása. 14. Közigazgatási konferencia és kongresszus. 15. Utátlányok egységes rendezése a) alispánoknál, b) főjegyzőknél, c) szolgabíráknál. 16. Helyettes elnöki pótlékok egységes rendezése. 17. Szolgálati pragmatika. 18. Indítványok.

Közigazgatási döntvények és rendeletek.

Elmebetegok beszállítása. A m. kir. belügyminiszter 75.369. számú rendeletében nyomtatékosan felhívja a hatóságokat, hogy elmebetegeknek tébolydóba való szállítása előtt az 1903. évi 10.583. sz. körrendelet azon rendelkezését, hogy a beszállításhoz a belügyminiszter előzetes engedélyét ki kell kérni, a legszigorúbban megtartsák.

Illetékegyenérték fizetési módja. A m. kir. pénzügyminiszter 34.421—910. sz. körrendeletében elrendelte, hogy az illetékegyenérték fizetése alkalmával a felektől a kir. adóhivatali ellennyugtát nem követelhet.

Körményi zárórak megállapítása. A m. kir. belügyminiszter 1557. sz. a. kimondta, hogy a körményi zárórának szigorítását a rendőrség saját hatáskörében nem rendelheti.

Vadállományi károk megtérítése. A kir. hatásköri bíróság 152. számú határozatában kimondta, hogy katonai gyakorlatok alkalmával a vadászterület vadállományában okozott kár elbírálása tekintetében a közigazgatási hatóság jogosult eljárni.

Községi közigazgatás.

Segédjegyzők és községi alkalmazottak országos gyűlése. A Segédjegyzők és Községi Alkalmazottak Országos Egyesülete június 11-én délelőtt tíz órakor tartja a fővárosi Vigadó nagytermében országos gyűlést, mely alkalommal egy 1500 tagú küldöttség adja át a segédjegyzők és községi alkalmazottak emlékiratát gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek, Jakabffy Imre belügyi államtitkárnak és gróf Tisza Istvánnak.

A Hontmegyei Orvosszövetség. mint Ipolyvárosról jelentik — dr. Kovács B. Endre kir. tanácsos elnöklésével gyűlést tartott. A gyűlés Hámos Aladár titkár javaslatára a következő határozatot hozta: Az orvosszövetség magának tartja fenn a munkásbiztosító pénztárral kötendő szerződéseket az esetről-esetre való fix fizetés alapján s eltiltja orvostagjait a pénztár pragmatikájának elfogadásától, valamint az új munkáspénztári egyesületbe való belépéstől.

Kétfélmillió adóhátralék. Buky György pénzügyigazgató havi jelentése szerint Máramaros vármegyében ez év május havában különböző adók címén összesen befolyt: 220.323 korona 98 fillér. A múlt év ugyanezen havában 313.004 korona 16 fillér, vagyis ebben az évben 92.680 korona 18 fillérrel kevesebb, mint tavaly. Kinestári követelés összesen 1.927.894 korona 17 fillér.

Községgyűlések. Zemplén vármegye községi és körjegyzői egylete Tokajban 1910. június 25. napján délelőtt 10 órakor tartja rendes tavaszi közgyűlést.

A Baranya vármegyei községi és körjegyzők egylete 1910. június hó 28-án délelőtt 10 órakor Pécsen tartja évi rendes közgyűlést.

Községi szervezeti változás. A belügyminiszter 42.821—910. sz. rendeletével Abaujtona vármegye területén fekvő Réka kisközségnek önállóságát megszüntette és Aranyida kisközséggel való egyesülését megengedte.

Nagyküküllő vármegye törvényhatósági bizottsága Somogyi István főispán elnöklésével Segesvárt ma tartott tavaszi közgyűlésén dr. Schaser Gyula főjegyzőt alispánná választották meg. Ezután megválasztották főjegyzővé Lendvay Sándor első aljegyzőt, első aljegyzővé dr. Sterz Gyulát. Végül a főispán több tisztviselőt tiszteletbeli állásra nevezett ki.

Új kir. adóhivatal felállítás. Ugocsa vármegye területén Halmi székhellyel, 1910. évi július hó 1-ével új kir. adóhivatal állítatik fel.

Zalaegerszeg város képviselőtestülete tegnapi délután tartotta meg Korbuly Károly dr. polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlését. A napirenden voltak az új laktanya építései, az állomás kibővítésének, a városi segély felosztásának, a zalalövő—zalaegerszegi vasútvonal kiépítésének, a drágasági pótlék megszavazásának, új mázsaházak, elemi iskola építésének kérdése. A városi képviselők azonban oly csekély számmal jelentek meg, hogy a tárgysorozat legnagyobb részét át kellett utalni a legközelebbi közgyűlés plénuma elé. A város részére kiutalt 11.500 korona államségélyből az első javaslatban kizárták a rendőrhivatalnokokat, de Sággy Lajos rendőrkapitány felszólalására javaslatot utasították a bizottságot, hogy ezt a sérelmet orvosolják. Több kisebb ügy elintézésével az ülés véget ért.

Orvosok a munkásbiztosító ellen. Az aradi és aradmegyei orvosszövetség mai közgyűlése határozatilag kimondta, hogy a szövetség tagjai a munkásbiztosító pénztárral egyenként nem köthetnek szerződést, hanem csakis az orvosszövetség szerződő bizottságának közvetítésével. A szövetség tagjai a kötelező nyilatkozatot mindannyian aláírták.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Augusztia főhercegnő arcképe.** Augusztia főhercegnő ma délután meglátogatta Vajda Zsigmond festőművészt a Lendvay-utczában lévő műtermében. A főhercegnő ötnegyed óráig ült a művésznek, akivel portré-ját megfesteti.

(*) **„Ámor a pénzügynök.”** A Vigszínházban holnap, szerdán, az „Ámor, a pénzügynök”, Forest Louis nagysikerű bohózata kerül színre. A jökevény újdonságot tegnap adták tizedszer és a teliesen feltézötően ezuttal is az első jelenettől az utolsóig állandó, hangos volt a derűltség.

(*) **„Az erdészleány”** Budán. A Budai Nyári Színházban holnap, szerdán lesz az első előadása „Az erdészleány” című operettnek. A czimszereplő — K. Főthi Frida, II. József császár — Thury Elemér vendég lesz. Földessyt — Bálint, Valperit — Virágh, az udvarmestert — Tábori, míg a többi főbb szerepet Albert Erzsébet, Mihályfy Julia, Mezei Jolán, Csolnaky és Kövessy játszzák. „Az erdészleány” előadását csütörtökön megismétlik.

(*) **Márk Lajos Amerikában.** Márk Lajos, az ismert festőművész, aki gyűjteményes kiállításával oly nagy sikert aratott Amerikában, csak őszszel tér vissza Budapestre. A művésznel ugyanis előkelő amerikaiak számos arcképet rendeltek meg és a művész a nyár folyamán ezeket a képeket be akarja fejezni.

(*) **Goldmark köszönete.** Azt a meleg fogadtatást, melyben Goldmark Károlyt szülővárosa, Keszthely, részesítette, a nagy zeneszerző a következő, Nagy István városbíróhoz intézett, levélben köszönte meg:

„Mélyen tisztelt városbíró ur! Az a megtisztelés és kitüntetés, melyben engem Keszthely város a remek ünnepnapon részesített, szép emlékekben gazdag életemben a legszebbek közé tartozik és sohasem fog bennem elmosódni. Ami pedig ezen gyönyörű napon szívemet gyakran felhevítette és szemembe könnyeket idézett, az a láthatóan megnyilatkozó szeretet volt, mely minden szívből, minden tekintetből felém sugárzott és világított. És ez a szeretet — ez az én hitvallásom — ez a végső igyekevésem minden nagy, nem csupán művészi törekvésnek. Ezerszeresen szívvelyes köszönettel üdvözli önt, valamint mindazokat, kik a pompás ünnep résztvevő tényezői voltak. Mély benső tisztelet kifejezésével,

Goldmark Károly.”

(*) **A pozsonyi színház ügye.** Pozsonyból jelentik: Tudvalevőleg a városi törvényhatósági bizottság a pozsonyi színházat 1911. évtől kezdődő három évre Polgár Károlynak, a révidéki színház igazgatójának adta ki. A kisebbségben maradt Balla Kálmán jelenlegi színházgató hívei e választást megfélebezték a kultuszminiszterhez.

(*) **Katonai zenekarok megvonása.** A Gyulán működő szegedi színtársulat, melytől Seefranz Antal, a temesvári VII. hadtest parancsnoka, elkülönítve megvonta a katonai zenekart, most egy segített magán, hogy igazgatója, özv. Makó Lajosné szerződtette a gyulai szezon hátralevő részére Marházy Miklós kecskeméti igazgatónak nyári szünetét megkezdett 10 tagú polgári zenekart. A gyulai közönség, méltányolva, hogy a társulat önhibáján kívül jutott ilyen kellemetlen helyzetbe, állandóan telt házzal igyekszik kimutatni a rokonszenvét a társulat iránt. — Itt említjük meg egy aradi lap ama közlését, hogy egy magasrangú aradi katonatiszt ebben az ügyben a következőket mondotta:

— A hadtestparancsnok nemcsak a gyulai, hanem egyéb színtársulatoktól is vissza fogja rendelni a katonai zenekart, még pedig felsőbb, sőt a legfelsőbb meghagyásra. A polgári muzikusok ugyanis egyenesen a kabinetirodánál kérelmezték azt, hogy ne engedjék meg a katonai zenekaroknak a színtársulatoknál való közreműködést, mert a konkurrenzia őket a legérzékenyebb anyagi érdekekben sújtja, sőt a tisztességes megélhetésüket teszi lehetetlenné. Sztojanovits Jenő, a Magyar Zenész-Egyesület elnöke, indította a mozgalmat, amelynek — úgy látszik — meg is van az eredménye.

(*) **Zeneiskolai hangversenyek.** Az Altenburger-féle zeneiskolák és az *Altenburger* vezetése alatt álló III. ker. állami főgimnáziumi zenetanfolyam növendékei a hó 19-én, vasárnap délelőtt egy minden tekintetben szépen sikerült hangversenyt adtak a fővárosi Vigadó termében. Valamennyien kitünő készültségüknek adták tanujelét, ami tanáruk pedagógiai érzékét és kitünő tanítási módszerét dicséri. Különösen kitűntek: Nebel Jozefin szépen esengő hangjával, Dózsa Endre, Predmerszky Biri és Predmerszky Juczi briliáns zongorajátékukkal, Mach Frida, Joanits Ilonka, Kranz József, Domiter Gyula és Hindi Szabó Vilma szép és tiszta hangtechnikaikkal, de a többi közreműködő is élénk tetszést aratott. Fürk Károly és Pálffy János tárogatójátékkal tündek ki.

A *Tóth*-féle zeneiskolában ma fejeződtek be a vizsgák fényes sikerű hangversenyyel. Kiváló produkáltak a zongorán *Szedő László*, *Sonnenfeld József*, *Róna Olga*, *Fabro Henriette* és *Köberling Erzsébet*. Az énekelőadásokat gyönyörű hangvétel és poétikus elmélyedés jellemezte. *Müller Róbert* és *Fabro Henriette* különös dicséretet érdemelnek. *Pollák Lili* értékes hanganyagával, *Bauer Erzsébet* és *Danker Anna* szép készültségükkel tündek ki.

(*) **Kulturpalota Pozsonyban.** Pozsony városa törvényhatóság hírdet egy hatszáz ezer korona költséggel építendő kulturpalotára, amely muzeum és egyszersmind könyvtárpépület is legyen. A tervek olyképen készítendők, hogy az épület egyrésze mintegy négyszáz ezer korona költséggelazonnal kivételre kerül, a másik rész pedig később fog felépülni s ugy tervezendő, hogy annak létesítése minden nagyobb átalakítás nélkül keresztülvihető legyen. A jellegű levéllel ellátott pályaművek, legkésőbb ez évi október hó 15-ig, Pozsony város tanácsánál nyújtandók be. Az építési program, helyszínrajz és részletes feltételek a városi mérnöki hivataltól díjtalanul megszereshetők. Első díj kétezer, a második díj ezer korona.

(*) **Dunántúli dalosünnep.** A Dunántúli Dalos Szövetség X. dalosünnepét július 9., 10. és 11. napján tartják meg Keszthelyen gróf Festetics Tasziló fővédnökségével. A versenyen résztvesznek: Budapesti Csukrász Dalkör, Budapesti Lyra Dalkör, Budapesti III. ker. Dalfűzér, „Egyetértés”, Budapesti Férfi Dalegylet, Győri Ének- és Zenekedvelők Egyesülete, Komáromi Róm. Kath. Egyházi Énekkar, Körmenyi Dalosgyűlés, Pápai Róm. Kath. Kör Énekkara, Pécsi Polgári Daloskör, I. Ruszti Férfi Dalegylet, Sárvári Dalosgyűlés, Székesfehérvári Délivasut Dalegylet, Székesfehérvári Polgári Dalkör, Szombathelyi Dalosgyűlés, Szombathelyi máv. műhely „Haladás” dalárdája, Tabáni Daloskör, Tatavárosi Polgári Daloskör, Veszprémi Dalárda, Zalaegecségi Daloskör; versenyen kívül a Keszthelyi Iparosok Dalköre.

FŐVÁROS.

Tanítóválasztás.

— Kétszázhuszonegy állást betöltötték. —

Budapest, június 21.

A városi tanítók napja volt ma. A tanács ma választotta meg az igazgatókat, tanárokat és tanítókat. A mostani választásoknál eltértek a tavalyi sommás szavazás módszerétől. Ezzel a tanács visszanyerte választójogát és megszűnt egyszerű szavazógép lenni. Ez ellen pedig a közoktatási bizottságnak sem lehet kifogása. Kétszázhuszonegy állásra szavaztak és kétszázhatvanhárom az első helyről, tizenegyet a második helyről választottak, a harmadik helyről senkit. A választás eredménye a következő:

Fővárosi iskolai tanárok: Kendé István és dr. Nádai István.

Felsőkereskedelmi iskolai tanárok: Hives Gergely, dr. Jablonkay Géza, dr. Csukor József, Haraszthy Emil, Budai Sándor.

Felsőbb leányiskolai tanár: dr. Peil Mária.

Polgári iskolai igazgatók: dr. Krausz Jakab és Bély Mihály.

Polgári iskolai tanárok: dr. Balogh Szidónia, dr. Horváth René, Palásthy Gyula, Havas István, Csukási Ilona, Buzogány Anna, Perczell Margit, Görög Margit, Wenzel Sári, Lissák Kálmán, Tóke Gyula, dr. Herczeg Emma, dr. Kertész Mária, dr. Erdősi Kálmán, Patai József, Havas Irma, Székely Eugénia, Pastiner Fabiola, Hajós Pál, Hunyady Béla, Szurmay Irén, Lampérth Zsuzsanna, Surányi Sándorné, Baán Géza, Fáber Oszkár, dr. Szabó Ignác, Paragó Vilmos, Sebestyén László, Sehey Dódog, dr. Tóborffy Zoltán, Kelemen Ignác, dr. Szűts Adolf, Vörös Dezső, Körén Dénes, Lustig Sándor, dr. Czako René, Rokonstein Emma, Loschdorfer Jánosné, Zernek Ernőné, Fodor Margit, Skopecz Anna, Lenkei Lehel, Szmodits Hildegard, Kondor Zoltán, Steiner Bernát, Gergely Margit, Kovács Amália, Balogh Józsefné, Geregy Józsa, dr. Lunzer Róbert, Barzó Berthold, Nolarich Ida, Zsigány Zoltánné, Schedel Dóra, Pál

Ilona, Barta Berta, Dorgáts Sándorné, Tabódy Erzsébet, gróf Festetics Pálné, Vida Nóra, Orel Géza, Grócs Katalin, Petz Lujza, Keresztes Róza, Proff Kocsárdné báróné, Thiry Gyuláné, Andrássy Irén és dr. Gerecsér László.

Elemi iskolai igazgató-tanítók: Diószeghy Béla, Szabó Pezso, Szabó Ágoston, Gondos József, Pusztay Károly és Levitzky Aladár.

Elemi iskolai tanítók: Telkes Árpád, Berey Pál, Mohácsy István, Hajós Mihály, Varga Imre, Bakos Jenő, Ballum Ferenc, Kun (Klötzl) József, Pogány (Rapp) Jakab, Lissák Viktor, Zöld József, Tóbiás János, Takács Gyula, Szabó Kálmán, Molnár Zoltán, Berán Ferenc, Dénes Odún, Szántó Lajos, Pichalla Nándor, Gerő Andor, Szidon G. Károly, Zimmer Elek, Haán György, Kriener Simon, Adamkóczy Bertalan, Bánk Ernő, Bereczky Béla, Füller József, Szakács Odún, Róna Árpád, Sakrak Mihály, Csányi József, Puszkovics Endre, Pesthy Sándor, Botlyányi László, Móra József, Baráth Géza, Körösi István, Zádor Imre, Petrik Sándor, Gündöcs Béla, Cséka Aladár, Gurka Károly, Balla Béla, Sándor István, Kerekes Bálint, Lehanovits Sándor, Szám István, Paradeiser Gyula és Drozdy György.

Elemi iskolai tanítók: Szubszilyányi Józsa, Szántóné Márkus Margit, Storch Irén, Wippler Kálmán, Goldheim Margit, Ormós Ilona, Rill Lujza, Lindl Mally, özvegy Imre Manoné, Seidl Ilona, Erdős Margit, Wachsmann Emma, Borsodi Erzsébet, özvegy Cziglai Ágostonné, Frimmetné Törszér Ilona, Erezhegyi Mária, Gerber Margit, Ladányi Kornélia, Gallauer Stefánia, Vadász Mária, Preisz Emilia, Szalatsy Ilona, Hébelt Irén, Kömlödi Sarolta, Fodor Margit, Székely Piroška, Heim Emilia, Vadász Jolán, Antal Juliska, Nagy Gizella, Szigler József, Varga Jolán, Kövi Irma, özvegy Roth Sándorné, Farkas Margit, Csengey Ilona, Tarjossy Blanka, Nagy Ibolya, Simonyi Lenke, Lengyel Géza, Biró Irén, Münch Etel, Gonda Jánosné Morócz Elvira, Várady Jolán, Molnár Rózi, Rácz Erzsébet, Kun Paula, Somogyi Szeferin, Szili Gizella, Roth Aranka, Barits Ilona, Noszlopy Konstanca, özvegy Majthényi Béáné, Szóke Irén, Gonda Mária, Kron Róza, Fonyó Gizella, Zádák Ilona, Egyedi Irma, Bossányi Margit, Hevesi Kamilla, Mihályfi Erzsébet, Balázs Erzsébet, Lakits Elemérné, Bittó Augustus, Dörre Ida, Juszt Ferencné és Barczon Margit.

Övönök: Kóbor Margit, Vas Hermin, Ruda Róza, Bayer Margit, Piperkóczy Aranka, Sáska Mária, Galye Szeréna, Helvig Emilia, Pödler Irén, Luza Izabella, Julek Irma, Ernst Adél, Nusser Vilma, Waygand Etel, Agyal Sarolta, Füstös Irma, Thoméné Zimányi Margit, Studinka Karolin, Vende Margit, Neumann Hilda, Kolarits Róza, Bajza Pálné, Micska Anna, Jók Sándorné és Grömann Ilona.

A tanács választása közmegegyezésre történt, mert hiszen eddig alig volt példa rá, hogy az első helyen jelöltek olyan túlnyomó számmal kerültek volna be, mint ezuttal.

(*) **Tisztviselők választása.** A tanács ma tartott ülésében a következő tisztviselői állásokat töltötte be: külügyi fogasztási ellenőri *irodavezető:* Halász József, külügyi fogasztási adóellenőri *kezelőtiszt:* Szalay Lajos, Steger Károly, Pecsényi Ferenc, Tóth Béla, Prokesh Antal, Herold Antal, Siebel Hubert, Vásárcsarnoki *irodavezető lett:* Drágffy Gyula, Vásárcsarnoki *tiszt:* Lacsony János, Vásárcsarnoki *irodatiszt:* Veres Sándor és Nagy Béla, Erzsébet szegényházi *gondnok:* Pálos Odún, Gazdasági hivatali *irodavezető:* Kirchner Márton, Adószámviteli másodosztályu *számtiszt:* Baumann Antal és Ipoly Lajos, Adószámviteli *számsegéd:* Vajpatics István, Kovács László, Mutzer György, Adószámviteli másodosztályu *végrehajtó:* Fekete Kamil, Közvágóhídi és állatvásártéri *segéd:* Iváncsi Andor, Közvágóhídi és állatvásártéri *gyakornok:* Zarányi Gusztáv, Másodosztályu *körházi biztos:* Kuesera Albert, Dunajobparti köztemetői *kezelőtiszt:* Dressler Ferenc, *Kezelőtiszt:* Wenzel Géza és Lengyel Adolf, *Irodasegéd:* Szűcs Vilmos, Nagy Sándor és Kéri Antal.

(*) **A Sárosfürdő.** A főváros állandó gyógyfürdő-bizottsága ma délután dr. *Vasillievs* János alpolgármester elnöklésével tartott ülésében tárgyalta azt az előterjesztést, amelyet a pénzügyi osztály az e célra kiküldött albizottsággal egyetértőleg a Sárosfürdő építése ügyében tett. Az előterjesztés tudvalevőleg a fürdő építésének költségeit 5.650.000 koronára teszi, a fürdők után várható nyers bevétel összege 766.786 korona 50 fillér, a kiadások pedig 383.500 korona volna. Ezekben az összegekben a szálloda is befoglaltatik. Az üzemi költségek tehát a nyersbevételek 50%-át teszik ki. Az előterjesztéshez elsőnek báró *Herzog* Péter szólalt fel és elfogadta azt, bár szerinte a költségvetés nem igen fog megállani. *Márkus* József rámutatott arra, hogy a fürdő költsége az évek során milyen rohamosan emelkedett. Miután a város erkölcsi közigazgatásában van, hozzájárul az előterjesztéshez, de indítványozza, hogy a tanácsot hívják fel arra, gondoskodjék róla, hogy a most felvett összeg az építésnek végleges összege legyen, nehogy utólag póthitelek megszavazásával dráguljon a fürdő létesítése. *Wellisch* Alfréd a költségek rohamos emelkedését azzal magyarázza, hogy az első tervezés óta a viszonyok lényegesen változtak, s csak maguk az építési költségek 50%-kal emelkedtek. Minthogy a mostani terv minden tekintetben megfelelő, ahhoz hozzájárul. Hozzájárult a tervezettséghez dr. *Reinec*

Ede is, aki után *Glück* Frigyes mutatta ki, hogy az előterjesztésben foglalt számítások reálisak. A tárgyalás további folyamán *Márkus* József felvetette a Citadella lebontásának eszméjét, amelynek helyén parkot kíván létesíttetni, hogy ily módon is emelje a fürdő értékét. *Szabó* József hozzájárul az előterjesztéshez és kiemeli, hogy a fürdő városrendezési és szépészeti szempontból előnyösen változott a legutóbbi szabályozás-módosítás következtében. *Derecs* Ferenc közéleti igazgató kifejtette, hogy a kivitelnél még megtakarításokat is el lehet érni. *Hegedüs* Árpád tervező-mérnök, dr. *Bódy* Tivadar tanácsos és az elnöklő alpolgármester megnyugtató felvilágosításai után a bizottság az ügyosztály előterjesztését *Márkus* József és *Glück* Frigyes indítványával egyetemben egyhangulag elfogadta. Ezután megállapította a bizottság a Rudas- és az Artézi-fürdő 1911. évi költségeloirányzatát, amely az elsőnél a bevételeket 189.525, a kiadásokat 138.016 koronára teszi, míg az utóbbinál az előirányzat szerint a bevételek 132.085, a kiadások pedig 51.100 koronára rugnak.

(*) **Külföldi szén behozatala.** A főváros öze-meihez szükséges szén szállítására kötött szerződés augusztusban lejár. A tanács új pályázatot hirdetett s a feltételekben kimondotta, hogy külföldi szénrel is lehet pályázni. A tanácsot az vezetette eljárásában, mert arról értesült, hogy a magyar bányák kartell kötöttek s a fővárost kiszolgáltatták a főváros egyik tagjának. Németországban viszont olyan rossz a konjunktúra, hogy a mint a tegnapi szakértekezleten egy szakember elmondotta, a szén visszajött a tárnába, mert nem tudják értékesíteni. Évek hossza óta nem volt olyan olcsó a porosz szén, mint az idén. A tanács ezek alapján mai üléséből előterjesztést tett a közgyűlésnek, kérje meg a kereskedelmi minisztert, engedje meg a külföldi szén behozását s a szénnek adjon tarifakedvezményt.

(*) **A hirdetési ügy rendezése.** Ma tette közzé a tanács pénzügyi osztálya a hirdetési szabályrendelet életbeléptetése körül szükséges intézkedésekre vonatkozó terjedelmes előterjesztését, amelyet az ügyosztály nevében dr. *Bódy* Tivadar tanácsos és dr. *Kemény* Géza tanácsjegyző irtak alá. Az előterjesztés röviden ismerteti a hirdetési ügy rendezése kérdésében már az 1898. évben megindult tárgyalások történetét, amely tárgyalásoknak végeredményeképpen a közgyűlés a múlt év őszén megalkotta a hirdetési ügyegyes rendezéséről szóló szabályrendeletet. E szabályrendelet megalkotása lehetővé tette az *Emmerling* Vilmos Károly céggel az 1888. évben kötött szerződés felbontását, ami folyó évi márczius havában meg is történt és ennek folytán most már nincsen akadály annak, hogy a főváros a hirdetési vállalatot a jövő év márczius havában átvegye. A hirdetési ügy jövőben való kezelésére nézve az ügyosztály terjedelmesen megokolt előterjesztésében azt javasolja, hogy a közgyűlés a házi kezelés mellett döntsön, mert csak így biztosíthatja a vállalat jövővelmezőségét és így részesítheti figyelembe a hirdetések közzétételével kapcsolatos közrendészeti, köztisztasági, kulturális és iparfejlesztési érdekeket. Az ügyosztály végül azt javasolja, hogy a közgyűlés adjon felhatalmazást a hirdetési vállalatnak önálló üzem gyanánt való kezelésére, a befektetésre szükséges összeget a kétféle font sterlinges szervezetnek megállapításával a tanácsot bízva meg. Az előterjesztést csütörtökön a tanács, pénteken pedig a pénzügyi bizottság fogja tárgyalni.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének** igazgatósága vasárnap ülést tartott dr. *Heltai* Ferenc elnöklésével. Elnök mindenkélt Mikszáth Kálmánt, a nyugdíjintézetnek alapítása óta volt tagját bucsuztatta el és indítványozta, hogy az igazgatóság iktassa jegyzőkönyvbe Mikszáth Kálmán emlékét. Az igazgatóság az előterjesztéshez hozzájárult. *Lenkey* Gusztáv titkár bejelentette, hogy a „Budapest” szerkesztősége belső munkatársát, *Gara* Józsefet küldte az igazgatóságba. Az intézet újabb a következő adományokat kapta: a „Neues Budapest Abendblatt” szerkesztőségétől 50 koronát, a Magyar Közgazdasági Társaságtól *Mandelló* Gyula után 300 koronát, *Barokaldi* József ciklusigazgatótól 100 koronát, a „Budapesti” szerkesztősége után 18 koronát, az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesülettől 50 koronát. Az igazgatóság felvette az első nyugdíjosztályba *Csergő* Hugó dr.-t (Pesti Hirlap), *Teller* Kálmánt (Aradi Közlöny), beiktatta a második és harmadik osztályba: *Gergely* György (Friss Újság), *Binet* Arnold dr.-t. (Neues Pester Journal) és *Morényi* Józsefet (Budapest) és végzetül a *Bródy* Zsigmond 100.000 koronás alapítványból szavazott meg segélyeket.

(—) A Magyar Urinók Egyesülete tegnap délután 10 órakor tartotta alakuló közgyűlését a vármegyeház dísztermében. *Buday* Lajosné elnök megnyitó beszéde után *Vargyas* Endréné tett jelentést az egyesület eddigi működéséről, amely jelentés tudomásul vétele után megválasztották az új tisztikart. Az egyesület elnökéül egyhangú lelkesedéssel gróf *Szapáry* Pálnét választották meg, akit küldöttség hívott meg a közgyűlés további vezetésére. Gróf *Szapáry* Pálné a tagok lelkes eljenzési között elfoglalván az elnöki széket, megköszönte a bizalmat és ígéretet tett, hogy mindent megtesz az egyesület nemese céljainak előmozdítása érdekében. A közgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel megválasztotta diszelnököknek: herceg *Esterházy* Miklósnét és herceg *Pálffy* Miklósnét; alelnököknek: gróf *Chotek* Rezsőnét és gróf *Ráday* Gedeonnét; főtisztárnak: dr. *Bertóty* Lónát és dr. *Neisser* Irént; főpénztárnak: *Rózsavölgyi* Paulát; számvizsgáló bizottsági elnöknek: *Paul* Lipótnét; jogügyi tanácsosnak dr. *Bossányi* Ivánt. Folytatólag megválasztották az igazgatóválasztmány huszonnégy tagját s megalakították az egyes szakosztályok tisztikarát is.

(—) Az Augyalföldi Római Katolikus Templomépítő-Egyesület vasárnap tartotta alakuló közgyűlését *Kohl* Medárd püspök diszelnöklésével a Szent László-utcai elemi iskola tornatermében. *Kohl* Medárd püspök elnöki megnyitójában örömmel említette meg, hogy a főváros, mint kegyur, eddig is megtette kötelességét s így csupán a hívők hitbizgóságán és áldozatkészségén fog mulni a nagy külterület lelki szükségleteinek kielégítése. Majd *Krieks-Au* Emil lovag hitoktató ismertette a mozgalom történetét. A védnökséget eddig elfogadták: *Kohl* Medárd püspök, dr. *Rajner* Lajos püspök, *Pálffy* Miklósné hercegnő, gróf *Wenckheim* Frigyesné, báró *Hatvany-Deutsch* Károlyné, *Andor* György prelátus-kanonok s még számosan. Elnökül *Baránszky* Gyula dr. választott meg. Végül megválasztották a száztáru választmányt és az ötven tagú hölgybizottságot.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Wekerle-kormány sajtópöre. Abban a rágalmazási sajtópörben, amelyet a Wekerle-kormány tagjai indítottak *Habár* Mihály lapszerkesztő ellen „A Wekerle-kormány panamáit” című rópirata miatt, dr. *Szlávek* Ferenc vizsgálóbíró ma tanuló kihallgatta özvegy *Van der Osten* *Plathe* Leopoldina grófnőt. *Habár* ugyanis az inkriminált rópirat egyik fejezetébe, a „Bánya a papírosan” címűben megírta, hogy a kormány négy és fél millió koronáért megvásárolta özvegy *Van der Osten-Plathe* Leopoldina grófnőtól a pojeni vasbányát. Erre a bányavásárlásra vonatkozóan tett a grófnő, akit hordágyon vittek föl a vizsgálóbíró harmadik emeleti szobájába, ma tanuvallomást. Kevésrel 12 óra előtt megjelent a vizsgálóbírónál a mára tanuképen beidézt *Kossuth* Lajos Tódor is. A vizsgálóbíró nyomban intézkedett, hogy *Fejér* Márton budapesti ügyvéd, aki szintén meg van idézve tanuképen is, megjeljen. *Kossuth* Lajos Tódor kihallgatásánál jelen volt *Habár* Mihály védője, dr. *Gál* Jenő ügyvéd is. A vizsgálóbíró *Kossuth* Lajos Tódort a szász egyetemi erdő vásárlása tárgyában hallgatta ki. A tanu elmondotta, hogy ő a magyar-olasz erdőipar r.-t.-nak 1907. év augusztus havában lett igazgatási tagja. Ekkor már a szász egyetemi erdőt a magyar-olasz erdőipar r.-t. megvette. A belügyminiszterium a vételről szóló szerződést 1907. év február havában hagyta helyben. E részvénytársaságnak legnagyobb részvényese a *Fratelli Feltrinelli* milánói cég volt. Ezzel a céggel a tanu üzleti összeköttetésben állott s ez üzleti összeköttetése csakis külföldi üzletekre terjedt ki. Még 1905-ben történt, hogy a *Feltrinelli* cég egyik tagja panaszkodott neki, hogy Magyarországon mennyi kárt szenvedtek, amennyiben erdőt vettek, előlegeket adtak s mikor az üzletet affektuálni akarták, kiderült, hogy az általuk megvett erdők nem is léteznek. Mikor a szász egyetemi erdőknek eladása szóba került, én bátyámmal, *Kossuth* Ferenczel az erdő eladásáról nem beszéltem. Lehet azonban, hogy megkérdeztem tőle mi az a szász egyetem, mi az a hét bíró, mit jelent ez a név. Ezt is csak azért kérdeztem, hogy *Fratelli*nek felvilágosítást adhasak. Ekkor még nem tudtam, hogy *Fratelli*ek meg akarják venni ezeket az erdőket. Csak egy évvel

utóbb beszélt erről *Fratelli* Károly barátom, aki megkért, hogy sűrűssem meg a szerződés jóváhagyását a magyar belügyminiszternél. Erre én levélben fordultam gróf *Andrássy* Gyulához és kértem, hogy hagyja helyben azt a szerződést, mert üdvös dolog volna, ha egy ilyen tekintélyes milliós cég Magyarországra jönne. Később *Darányi* miniszter urnál is megsűrűtettem a szerződés jóváhagyását és ez 1907. február havában meg is történt. Én nem voltam igazgatója a részvénytársaságnak, bátyám közbenjárását nem kértem soha, érdek sem vezetett, csak a barátság a *Fratelli* cég tagjai iránt. Teljes valótlanság, hogy én bárkit is kértem volna arra, hogy a fa kitermelése román földön eszközöltessék. Ez már azért is lehetetlen, mert a fűrésztelepek Magyarországon vannak és a társaság sok költséggel terhelné meg magát, ha a fakiművelést Romániában akarná végeztetni. A kiművelendő fának egy esekély százaléka került csak Romániába kidolgozásra. Nem kértem szállítási kedvezményt bátyámtól, *Kossuth* Ferencztől. Ezt a részvénytársaság hivatalos kérvényben kérte, én csak *Ludvig* államvasúti elnök-igazgatónál és *Szterényi* államtitkárnál sűrűtettem meg ezt a kérvényt. Az az én eszmém volt, hogy a kitermelendő fa egy része Fiumén és Sziszekén át szállíttassék Olaszországba. Ez üzleti szempontból előnyösebb, mintha az egész famennyiség román vasutakon át szállíttatnék a tengerhez. A részvénytársaság csak azt a kedvezményt élvezte, ami a székely faiparra nézve a vasut részéről addig már fennállott. A déli vasutól a r.-t. nem kért kedvezményt, de azért a déli vasut mégis kedvezményes tarifa alapján szállította a fát. Én a részvénytársaságtól hatezer lírát kaptam évente igazgatósági tagsági díjam fejében, de közbenjárásért nem kaptam soha semmit. Azt nem tudom, hogy bátyám közbenjárta-e a belügy- és földművelésügyi minisztereknél a részvénytársaság ügyében, hogy beszélt-e *Darányival*, azt sem tudom, de úgy rémlik, hogy említette. Engem mint igazgatósági tagot az olaszok részéről hoztak szóba. Az olasz-magyar erdőipar r.-t.-nak tudtommal csak egy üzlete van és ez a szász egyetemi erdő vétele. Az egy millió líra alaptőkével dolgozó részvénytársaság ezeket az erdőket 18 millió koronáért vette. Ebből a vételéből évente 800.000 koronát törleszt. *Kossuth* Lajos Tódort letett vallomására a vizsgálóbíró megeskette. Kihallgatása délután két órakor ért véget. Dr. *Fehér* Márton ügyvéd kihallgatására máskor kerül a sor.

§ Az allensteini pör. Allensteinből jelentik nekünk: A tárgyalás ma reggel kilenc órakor a nyilvánosság kizárásával kezdődött. A vádlott szemlátomást beteg. Mikor férje karján megjelent a teremben, alig állott a lábán. A tegnapi roham alatt összevérezte magát, lábát úgy megütötte, hogy megdagadt, vállát is egy butordarabba vágta és a mai tárgyalás megkezdése előtt az orvosok megvizsgálták. Az elnök kérdésre azt felelte, hogy elég erőt érez magában s végig jelen lesz a tárgyaláson. Tíz órakor a védők indítványára az elnök nyilvános tárgyalást rendelt el. A törvényszéki szolgálynította az ajtót és kikiáltott a folyosóra, hogy a közönség bejöhét, de csak egyetlenegy hírlapíró várakozott. Az elnök tudatta, hogy a védők által bejelentett tanuk még mindig nem jöttek el. Neugebauer kisasszony sem jelentkezett, akinek kihallgatására a védelem nagy súlyt helyez. A védők azt kérik és a szakértő orvosok is ajánlják, hogy a bíróság két óránként hosszabb szünetet tartson a vádlott betegsége miatt.

A tárgyalás katonatisztek kihallgatásával telt el. Majdnem valamennyien a lehető legkedvezőbben vallottak Göbenről, jó bajtársnak, gavallérnak és becsületes embernek mondták, akinek szavában soha senki sem kételkedett. A védők mégis iparkodtak keresztkérdésekkel kétségessé tenni Göben szavahihetőségét. Az egyik tanu erőlyesen cáfolta, hogy Göben egy párbajáról, amelyet asszony miatt vívott, dicselkedve beszélt volna. Egy másik tiszt, aki az allensteini helyőrségben Göben legmeghíttebb barátai közé tartozott, elbeszélte, hogy mikor Göben anyja fának temetésére jött, ő kísérte a sírhoz és az öreg asszony mondta ugyan *Schönebeck*néről, hogy

„borzasztó asszony”, de nem elkeseredésében és nem gyűlölettel. Ugy értette, hogy démoni asszony. Érdekes volt egy katonatisztnak az a vallomása, hogy mikor Göben a bur háborúról beszélt el egyet-mást, borzadva emlékezett vissza arra, hogy lelőtte egyik katonáját, mert hátrált az ellenség előtt. Göben arca eltorzult az iszonydástól és megjegyezte: Nincs irtózatosabb, mint egy ismerőst megölni.

A vádlott fáradtan és megtörve hallgatta a tanuvallomásokat.

§ Felmentett hírlapíró. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi ítélőtábla tegnap foglalkozott azzal a sajtópörrel, amelyet *Skergula* István kávéháztulajdonos indított *Oroszlány* Gábor ottani lapszerkesztő ellen, mert azt írta róla lapjában, hogy személyzetét éhezeltette. Az ítélőtábla a tanuvallomások alapján beigazoltan látta a szerkesztő állításait és *Oroszlányt* jogerősen felmentette.

§ Tolvaj soffőr. *Thomesz* János két évig mint automobilvezető volt alkalmazva *Rupescia* Györgynél, aki azonban ez év január 15-én elbocsátotta őt szolgálatából. Az elbocsátott rovtmultu soffőr egy éjjel felnyitotta volt gazdájának a Városligeti-fasor 4. sz. alatt levő automobil-színjét és onnan több száz korona értékű automobil-alkatrészt ellopott. A budapesti büntetőtörvényszéknek dr. *Tholt* bíró elnöklésével ítélező tanácsa ma vonta felelősségre lopás büntetéseért. A tárgyaláson a vádlott sirva ismerte be bűnöségét. Minthogy a panaszos kérte a vádlott megbüntetését, a bíróság a vádlottat lopás büntetéseért hat hónapi börtönre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész, a vádlott és védője is fellebbezett.

§ Szövetkezeti uszora. A Hazai Általános Takarékpénztár mint Szövetkezet volt vezérigazgatója ellen *Bori* István, *Weszely* Gyula és *Waldner* Sándor államvasúti hivatalnokok uszora végsőre miatt tettek feljelentést, mert lakbérlet-ményeikre bírói foglalást vezetett költött lakbértartozás címén. A budapesti büntetőtörvényszék 300 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlott szövetkezeti igazgatót. A kir. tábla ezt a büntetést két hónapi fogházra emelte fel. A kir. Kuria ma *Zsitvay* Leó elnöklésével tárgyalta azt a bűnpert és dr. *Nagy* Emil védő felszólalása után megsemmisítette az alsófoku bíróságok ítéletét és a vádlottat a fogházbüntetés mellőzésével 350 korona pénzbüntetésre ítélte, azonban a büntetés végrehajtását a novella 1. szakasza értelmében felfüggesztette.

§ A gyilkos szüinövendék. A budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírosága június 30-ára tűzte ki *Liszky* István volt szüinövendék raoló-gyilkossági bűnügyének főtárgyalását. *Liszky* tudvalevőleg a mult év őszén rémes kegyetlenséggel meggyilkolta *Spiegel* Szilasi Adolf magánzót az Erzsébet-köruti 1. számú házban levő lakásán s áldozatát ezután kirabolta. A tárgyaláson dr. *Mikovich* törvényszéki bíró elnököl, a vádlottat pedig dr. *Visontai* Soma ügyvéd védi.

SPORT.

( ) A *Kozma Memorial*. Rövid időre szünet állt be a galoppversenyekben, mert a monarchiában sehol sincsenek jelentősebb meetingek. Így most a fogadók a legközelebbi terimnusu értékesebb konkurrencziával, a *Kozma Ferenc emléktverseny*-nyel foglalkoznak legtöbbit, melyre napról-napra történnek kisebb-nagyobb összegekkel fogadások. Legkevesettebb az 50.000 koronás díjra gróf *Festetics* *Tassilo* még sötét háromévese: *Patrie*, melyről a legellentétebb hírek vannak forgalomban, sőt a napokban már olyan hír is látott napvilágot, hogy *Patience* egyetlen ivadékát törölték a versenyből, amit azonban hamarosan követett a cáfolat. Második favoritja a versenynek *Egeria*, melyben istállója — dacára annak, hogy idén minden egyes szereplésével csalódást okozott — rendületlenül bizik. Nagy tábora van azonban *Testőr*-nek is s a két éves *Pardon*-mén eddigi futásai azt mutatják, hogy nem minden alap nélkül. Az utóbbi napokban azután egy újabb crack tünt fel a fogadott lovak között: báró *Üchtritz* *Zsigmond*nak egy *Pardon*-*Metella*-kanczája, *Pussy* s a sötét youngster ugy látszik nagy mérvben élvezi istállója bizalmát, mert éppen erősről helyeztek el győzelmére jelentősebb összeget.

ERDÉLYI

elsőrangú férfi és gyermekruha nagyáruháza

Kassa, Fő-utca 55. *

a színházzal szemben. *

VIDÉKI megrendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek

Óriási választék!

! Szabott árak!

Etvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen
biztos eredményű!
20 éves sikeri!
Ovás! A Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar kiállítók osztrák cégér alatt. Bruxelesben most világkiállítás van, amelyen Magyarország hivatalosan nem vesz részt; Ausztria ellenben részt vesz. Igaz, hogy csak egy kollektív kiállítással a nagyvárosokba. Külön pavillont Ausztria nem épített, úmbár sokkal kisebb államok, mint pl. Monaco, Algír, Indo-China, a francia gyarmatok stb. külön pavillonnal is feltüntetik önállóságukat. De hát Ausztria nyugat felé nem is versenyezhet, mert iparának a kezdő magyar ipar elnyomása is elég gondot — és nyereséget ad. Midez azonban alig érdekelné bennünket, hogyha a szánalmasan gyenge osztrák kollektívban, amely fölött nagy letűnkkel diszeleg az „Austrie“ felírás, két magyar cég is nem szerepelne. Az egyik a világhírű Zsolnay-cég, a másik Krausz Testvérek budapesti csőrü cég. Igaz, hogy a kiállított csoport fölött a kiállító neve alatt ott szerepel Pécs-Budapest (Hongrie) jelzés is, de hát ez csak súlyosabbá teszi a hibát, mert az Ausztriához való közjogi viszonyokról amúgy is elferdített tájékoztatott külföldi közönségben azt a benyomást kelti, hogy Pécs is, Budapest is, Hongrie is mind Austrie fogalmá alá tartozik. Annál kellemetlenebb ez az ügyetlen elrendezés, mert éppen a Zsolnay-céggel történt az, amely céget az idegen tollakkal oly gyakran diszeleg az osztrákok igen szívesen foglalnak le maguknak: Nem hisszük, hogy ez az elhelyezés Zsolnay Miklós intenciói szerint történt, de bizony reméljük, hogy úgy ő, mint a Krausz Testvérek-cég sürgősen intézkedni fognak, hogy kollektívuk az osztrák kiállítás keretéből eltávolíttassanak.

A Gresham 1909. évi üzleteredménye. Ismételt megemlékeztünk már arról, hogy a biztosító intézeteknek az 1909-ik esztendő igen kedvezően ütött ki, mint azt a már eddig közzétett mérlegek is igazolják. Ugyanezt mutatja a Gresham Életbiztosító Társaság június 7-én megállapított 1909. évi mérlege is, amely a magyarországi üzletre nézve igen figyelemreméltó üzleteredményeket tüntet föl. A társaság magyarországi fiókgazgatósága ugyanis folyó hó 7-én gróf Andrássy Géza elnöke alatt tartott igazgatótanács ülésén terjesztette elő 1909. évre vonatkozó mérlegét és zárszámadásait, amelyből a következő fontosabb adatokat közöljük: A társaság 1909-ben 6314 kötvényt állított ki 47,708,078.85 K biztosított összegről, az 1908. év 5890 darab kötvény 43,606,759.47 K biztosított tőkével szemben; vagyona 1909. év végén 247,763,451.22 K-ra emelkedett, az 1908. év 241,104,340.45 K-val szemben. A társasági díj és kamatbevétele 19,281,349.72 K igényeltek; ebből a társaság tisztán magyarországi díj és kamatbevétele 4,566,325.77 korona, kifizetési 3,349,240.28 K-ra ruhtak. Magyar üzlete után tartalékba helyezendő lenne 26,498,517.99 K, ezzel szemben azonban magyar értékei 28,354,908.88 K összeget képviselnek. A társaság magyarországi fiókgazgatósága ezenfelül az évi nyeresémből árfolyamingadozást tartalmát 165,375.35 K-val garapította. Az igazgatótanács ezen minden irányban kedvező alakulást feltüntető jelentést örömdetesen tudomásul vette, köszönetet mondott és elismerését fejezte ki úgy a magyarországi fiókgazgatóság vezetői, mint tisztviselőinek kifejtett buzgó tevékenységükért.

A gabonátörszéről. Gazdakörökben a mult heti folytonos erős esőzések nagy aggodalomra adtak okot. Főképen az ország déli részeiben, nevezetesen a Bácska és a Bánságban, ahol a buza nagyon is buján állott és emellett sok helyütt rozsdás is volt, feltették az idáig jó kilátással biztatott termés sikerét, mert a buzavetések nagy része lehengerelve fektet a földön. További csapadékos időjárás esetén tehát kiszámíthatatlan károkat látható volna az ország. E féltelmes állapotnak hű kifejezője volt a gabonátörsde akkor, amidőn a mult héten az új beszámoló októberi kurzusát hírtelenében 50 kilónként másfél koronával emelte. Az októberi buza

a mult hét elején 9 korona 20 fillérről a hét végéig 9 korona 90-re emelkedett. Szerencsére vasárnap óta az időjárás alaposan megváltozott. Az esőzések megszűntek és száraz szűcs idő kitűnő hatással érleli a buzaszemeket. Gazdáink ismét új és erős reménynek néznek a közelgő aratás elé és ha e jó idő még legalább tíz napig tart, akkor a földművelésügyi miniszteri jelentésben kifejezett remény, hogy 54 millió métermázs lesz az idei buza-hozam, valóra válik. A jobbra fordult időjárás természetesen a tőzsde hangulatát is alaposan megváltoztatta és az októberi buza ma nagyon lanyha irányzatban, szombathoz képest 40 fillérről olcsóbban, 9 korona 50 filléren, zárult.

Az Iparegyesület igazgatósági ülése. Az Országos Iparegyesület igazgatósága ma délelőtt Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnöke alatt ülést tartott. A Kornfeld-féle pályázatról szóló jelentéssel kapcsolatban Gelléri Mór igazgató közölte, hogy a drágasági pályázat pályanyertes műveinek sorozatos kiadása már a nyáron megindul és az alapító intenciójához képest szép nyomdai kiállításban, lehetőleg igen olcsó (40—50 filléres) árban fognak az egyes füzetek a könyvpiacon kerülni. A napirend letárgyalása után Matlekovits Sándor közölte az igazgatósággal az ipartörvény revíziójának előkészítésére alakított bizottság munkaprogramját.

Az ipartörvény revíziójának új munkaprogramja. Immár évek óta folyik az ipartörvény revideálása. Az érdekelt testületek igen gazdag és értékes anyagot gyűjtöttek össze, amelyet még a mult évben közzé is tett az előző kormány. Mint ismeretes azonban, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a Szerényi-féle tervezet nem fogadta el, hanem egy új tervezet előkészítését bízta egy bizottságra, melynek elnökül a régi ipartörvény készítőjét, Matlekovits Sándort nevezte ki. A bizottság munkaprogramját ma Matlekovits a következőkben körvonalozta:

A vezető elv az, hogy az elkészítendő tervezet maradjon meg az ipartörvény keretein belül, vagyis ne öljön fel olyan kérdéseket, amelyek (mint a vásárlás, házalás stb.) szorosan véve nem tartoznak az ipartörvénybe és, noha az iparral összefüggésben vannak, mégis külön törvényekben inkább szabályozhatók. Ilyenformán a munkát körülbelül a mai ipartörvény kereteiben fog mozogni. Az egyes nagy kérdésekben való állásfoglalás ma még természetesen korai volna, minden egyes kérdést a legnagyobb higgadsággal és megfontoltsággal kell előkészíteni. Most egyelőre a bizottságon lévő miniszteri tisztviselők az anyagnak a főbb kérdéseket szerinti való csoportosításával foglalkoznak, amivel előreláthatólag szeptemberre elkészülnek; azután következnek az egyes elvi kérdéseknek szűkebb körben való tárgyalása. Ugyanis az elnök abból indul ki, hogy először az elveket kell tisztába jönni és csak azután következnek a szövegezés munkája. Reméli, hogy sikerülni fog a kellő megfontolás és az összes igények alapos mérlegelése után az ipar egyetemes érdekeit kielégítő ipartörvényt alkotni. A tervezet előreláthatólag egy éven belül elkészül és akkor a nyilvánosság kritikája elé fog kerülni. Természetesen minden alkalommal meg fog adni arra, hogy az érdekltség a maga véleményét nyilváníthassa. A munkát során lesz alkalma az érdekelt szak-szerű tanácsait igénybe venni.

A Székesfehérvári Takarékpénztár alaptőke-emelése. Megirtuk már, hogy az 1845-ben alakult Székesfehérvári Takarékpénztár alaptőkeemelésre készül. Ez a régi intézet, amely eddigi 200,000 korona alaptőkéje mellett 1908-ban 167,970 korona nyereséget ért el s amelynek betétállománya a 12 milliót meghaladja, most üzletkörét tágitandó, 100,000 koronával emelni fogja alaptőkéjét. Az igazgatóságnak az a terve, hogy 500 darab új 200 korona névértékű részvényt kösszít ki, miből 250 darabot 1500 koronás árfolyamon a Pesti Hazai Első Takarékpénztár venne át. Tekintettel arra, hogy a részvények árfolyama jelenleg kétezer koronán felül van, ez az átvétel a Hazai Takarékpénztárra nézve körülbelül 120,000 korona árfolyamnyereséget jelent. A Hazai Takarékpénztár egyébként is szorosabb viszonyba kerül a székesfehérvári intézettel, minek jeléül képviselője annak igazgatóságában, felügyelő-bizottságában, sőt adminisztrációjában is szerephez jut, sőt azt is tervezik, hogy a Székesfehérvári Takarékpénztár régi záloglevelei a Hazai zálogleveleivel kicseréltesse. Mindez azonban ellenzék nélkül nem esik meg s a részvényesek egy része — mint értesülünk — a f.

hó 25-én tartandó közgyűlésén az igazgatóság javaslata ellen foglal állást. Egyébként a Székesfehérvári Takarékpénztár 1908-ban 130 korona osztalékot fizetett, ami a részvénytőke 65 százalékos kamatozásának felel meg.

A vetések állása külföldön. Az egyes külföldi államok mezőgazdasági helyzetéről a következő hivatalos jelentések érkeztek: *Olaszország.* A milánói cs. és kir. konzul jelentése szerint Olaszországban az idei termés kilátások nem a legkedvezőbbek. A buzavetésekben a tulsok esőzés következtében Felső- és Közép-Olaszország több vidékén fellépett a rozsdá. Kedvező napos meleg időjárás mellett azonban remélhető, hogy a buza állapota még javulni fog. — *Portugália.* A liszaboni cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a buzavetések május első felében a hideg-szeles időjárásról sokat szenvedtek, később azonban a bekövetkezett kedvező esős időjárás behatása alatt az okozott károkat kiheverték. A buza nagyjából alacsony maradt, azonban nagy és telt kalászatok hozott. A várható termés ez idő szerint még mindig kielégítőnek ígérkezik. — *Jasszól.* a következőket jelentik: A tartós esőhiány meglehetősen nagy károkat okozott a vetésekben s még kedvezőbb időjárás esetén sem várható buzából a közepesen jobb termés; árpából a szárazság következtében a normális termésnek a 60—70 százalékára van kilátás; zabban az esőhiány és a rovarok okoztak nagy kárt, hasonlóképpen a tengeriben is, jöllehet ezt az eső még eléggé megjavíthatja. A külföldi termelőhelyekről érkezett kedvező jelentések, továbbá a nemzetközi gabonabizess következtében a gabonáért kb. 30—35 százalékkal estek (buza most 1400 fr., holott két hónappal ezelőtt 2000—2100 fr.) és még további árcsökkenés várható, úgy, hogy a gazdáknak, kik rendkívül magas bérösszegeket fizettek (két, sőt háromszor oly magasat, mint 10 évvel ezelőtt!) mindenesetre nagy veszteségeik lesznek.

Börkartin. A Magyar Bőriparosok O. E.-nek tegnap tartott közgyűlésén több oldalról felhangzott az az óhaj, hogy az érdekelték szoros kapcsolata mellett egyrészt a nyers és segédanyagok egységes beszerzése, másrészt a készgyártmányok eladása érdekében létesített egységes eladási kondíciók által a már tarthatatlan helyzet javulása éressék el; szóval, hogy kartin állíttassék föl a tetszéssel fogadott felszólalások után, itélve a kartin biztosan megvalósul.

Sörtermelésünk. Az ország sörtermeléséről legutóbb összeállított hivatalos kimutatás a következő adatokat tünteti föl: Ez év május havában megadott adatokra bejelentések 200,595 hektoliter különböző ezukormérő fokkal bíró sörlet, melynek adója 856,687 korona, söradópótléka 1,869,191 korona. A mult évi szeptember 1-től ez évi május végéig terjedő időszakban adózásra bejelentettek 1,628,490 hl. különböző ezukormérő fokkal bíró sörlet, melynek adója 6,844,836 koronát, söradópótléka 15,170,441 koronát tesz ki. Az adóösszegekben a megadott adóelengedések már le vannak számítva.

A Vacuum Oil Company ellen. Az osztrák kormány nem hagyja abba a Vacuum Oil Company ellen megkezdett hadjáratot. A tartályok és a szivattyúk használatának betiltása már is azt eredményezte, hogy az amerikai petróleum-tröszt osztrák és magyar gyártelepein már a legközelebbi napokban nem lesz nyers olaj, ami természetesen érzékenyen sújtja a gyárak üzemet.

A bőriparosok gyűlése. A Magyar Bőriparosok Országos Egyesülete tegnap tartotta meg Wolfner Tivadar elnöke mellett az évi rendes közgyűlést. A közgyűlés megnyitása után az évi jelentést terjesztették elő, melyben rövid visszpillantás után, mely a borszakma lefolyt évi üzleti helyzetét világítja meg, az egyesület sokoldalú működéséről történi beszámoló. A jelentésben azon sokféle nehézség között, melyekkel a borszakmának meg kellett küzdenie, a nemrégiben engedélyezett nyersbőröknek is szerepelnek. Miután az évi jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetett, a közgyűlés a zárszámadási bizottság jelentése alapján az 1909. pénztári évre megadta a felmentvényt. Az elnök ezután jelentette, hogy az egyesület örömdetes fejlődésnek indult, amennyiben rövid idő óta igen sok új tag csatlakozott az egyesülethez, sőt az utóbbi időben alakult Erdélyi Bőriparosok Egyesülete is belépett az országos egyesületbe, hogy a központtal közösen és egyöntetűen járhatson el. Az elnök eme bejelentése tudomásul vétetett és az az okból szükséges alapszabálymódosításokhoz is hozzájárult a közgyűlés. Az ezt követő választásoknál elnöknek egyhangulag Wolfner Tivadar, alelnöknek pedig Mauthner M. és dr. Székely M., továbbá Karos S. (Medgyes) választottak meg. Majd miután az egyesület tíz éves multra tekintet vissza, az elnök időszerűnek és kívánatosnak tartja, hogy az egyesület alapszabályszerű jogai

álve, tiszteletbeli és levelező tagokat választson. Az elnök javaslatára, aki dícsérő szavakban emlékezett meg azokról az érdemekről, melyeket a kereskedelmi minisztérium iparfejlesztési osztályának feje magának az ipar terén évek során át szerzett, Szűry János miniszteri tanácsost egyhangulag tiszteletbeli taggá választották. A magyar timáripár érdekében éveken keresztül kifejtett érdeműs munkáik elismeréséül Gaul Károly kir. tan., a technológiai iparmúzeum igazgatója, nemkülönben Stodola József bőripari állami vándortanító, Hübös I. és Pallós I. szaklappérezők levelező tagokká választották. Freud S. indítványára még elhatározta az egyesület, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez felírta az iránt, hogy az államvasutaknál a kocsi párnázására újabb használt moquet helyett ismét bőr használtassék.

Báró Madarassy-Beck ünneplése. A „Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete” tegnap este bankettet rendezett abból az alkalomból, hogy elnökét, báró Madarassy-Beck Gyulát képviselőnek választották. A banket a Margit-szigeten folyt le, megjelentek a fővárosi pénzügyi világ kitűnőségei. Az első felköszöntőt dr. Stein Emil, a Hermes igazgatója mondta, majd Szász János méltatta az elnök érdemeit. Báró Madarassy-Beck Gyula meghatottan mondott köszönetet és megígérte, hogy a parlamentben is híven fogja képviselni a banktisztviselők érdekeit. Szűllő Géza orsz. képviselő a bankhivatalnokok egészségére üritette poharát, dr. Balkányi Kálmán pedig mint a kereskedelem képviselőjét aposztrofálta báró Becket, aki választásban Sándor Pált ítette. Beszéltek még dr. Horváthi bankigazgató, Kürthy Károly és mások.

Nyugatmagyarországi gazdák gyűlése. Szombathelyen tartotta meg a Nyugatmagyarországi Földművelők Gazdasági Egyesülete tagjainak nagy érdeklődése mellett rendes évi közgyűlést Laehne Hugó, az egyesület igazgató-elnökének elnöklése alatt. Az elnöki megnyitó továbbá során Laehne visszapillantást vet a múlt év gazdasági viszonyaira, amelyek éppen a kisgazdáknak voltak kedvezőtlenek. Számos jelentékeny kérdés körül támasztották a gazdák ellenségei a zavart. Így nem emelkedett törvénynek erejére a telopítási és birtokfelosztási javaslat, a mezőgazdasági hitel sürgős kérdései sem mozdultak. Most ismét résen kell lenni a gazdáknak, nehogy az adótörvények végrehajtásánál megsemmisüljenek azok a jogos vívmányok, amelyek a gazdák törvényben biztosították. Nagy gondot kell a gazdáknak az értékesítési kérdésekre fordítani, éppen ezért az egyesület munkába is vette a beszerzési szövetkezet szervezését. A zajos helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után Rottermann Vilmos titkár ismertette az egyesület múlt évi munkásságát, amely különösen a mezőgazdasági szakértelem fejlesztésére fektetett nagy súlyt. Meskó Pál nagy érdeklődés mellett tartotta meg előadását a szövetkezetekről. Az egyesület jövő évi közgyűlését Sopronban tartja meg. A közgyűlés után megtartották a szokásos sorsolást, melynél számos és értékes mezőgazdasági eszközt és állatot sorsoltak ki.

A nemzetközi pénzügyi piacokról. A nemzetközi pénzügyi piac tartós a javulás. Londonban a magánkamatláb 2 és héttizemhatod százalék. Az angol bank tegnap újabb nagymennyiségű aranyat szerzett s ma is mintegy 700.000 font sterling arany érkezett Londonba. A bank aranykészletének folytonos javulása mind valószínűbbé teszi a 3 százalékos kamatlábak fél százalékkal 2 és fél százalékra való leszállítását. Párisban a magánkamatláb 2 egynyolcadad százalék. Berlinben 3 háromnyolcadad százalék. Berlinből is az a jelentés érkezik, hogy nincs kizárva a kamatlábleszállítás, de csak utolsó után.

Nagy jégverés Tapolczán. Tapolczáról táviratkozzák, hogy a tapolczai, valamint a farkashegyi állami szőlőtelepen nagy jégverés volt, mely a farkashegyi telep termő szőlőjében 75 százalékos, az amerikai szőlővessző termelő telepen és gyümölcsösökben, valamint a tapolczai amerikai szőlőtelepen teljes kárt okozott.

A KÜLFÖLDINÉL 50% OLCSÓBB ÉS JOBB!

SYKELY-SELTERS

TERMÉSZETES GYÓGYÁSVANVIZ

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI,

AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.

BUDAPEST - TELEFON 162-84.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, június 21.

A készáruipiacon hanyha volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok tartózkodók voltak, rossz árakat ígértek és keveset vásároltak. Mivel az eladók sem forszírozták a dolgot, korlátozott maradt a forgalom, amelynek a folyamán mindössze mintegy 12.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 10 fillérel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 11.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 75 kilós felsőmagyarországi buzáért. Egyéb gabonaművek közül az árpa szilárd, a többi változatlan. Forgalmába került: 100 q rozs 7.25 koronás áron, 6000 q zab 6.95—7.45 koronás áron, 800 q tengeri 5.42 és fél 5.44 koronás áron és 300 q réparepeze 10.70 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet, noha a tengerentúli tőzsdékről jóval magasabb jegyzések érkeztek, mégis kedvetlenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Mindjárt kezdetben igen sürgős volt a kínálat, mire aztán nyomban erősen lanyhult az irányzat és igen élénk forgalom mellett fokozatosan csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza két fillérel, a tegnapi zárlaton alul, 9.64 koronán indult, rögtön 9.57-ig csökkent, aztán 9.63-ig javult, majd megint 9.48-ig ment vissza és zárlatkor 9.50 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenhat fillérel, az októberi rozs tizenkét fillérel csökkent, ellenben az októberi zab öt fillérel, a júliusi tengeri egy fillérel, az új tengeri hat fillérel javult.

A készáruipiacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 700 q 79 k 23.40 K, 250 q 79 k 23.40 K, 200 q 79 k 23.20 K, 100 q 79 k 23.15 K, 200 q 78.5 k 23.50 K, 300 q 78.5 k 23.10 K, 200 q 78.5 k 23 K felső, 200 q 78.5 k 23 K felső, 100 q 77.5 k 23.05 K, 100 q 77 k 22.70 K felső, 200 q 76.5 k 22.80 K, 100 q 76 k 22.10 K felső, 100 q 76 k 100 q 75.5 k 22 K keverékes, 500 q 75 k 21.50 K felső, 200 q 75 k 21.50 K felső.

Kalocsai: 100 q 76.5 k 22.50 K.

Pestvidéki: 300 q 78 k 23.10 K, 200 q 77 k 22.40 K, 100 q 77 k 22.20 K, 350 q 77 k 1100 q 76.5 k 22.45 K.

Bánsági: 400 q 79 k 23.70 K, 300 q 79.5 k 23.70 K.

Dunai: 300 q 76 k 21.70 K.

Felsőmagyarországi: 200 q 77 k 22.80 K, 100 q 76 k 21.80 K, 200 q 75 k 21.50 K, 300 q 75 k 21.50 K.

Román: 4000 q 80 k 23.60 K.

Zab: 100 q 14.50 K kpf., 100 q 14.70 K, 100 q 14.90 K, 100 q 14.50 K kpf., 100 q 14.30 K kpf., 100 q 13.90 K kpf. par.

Tengeri: 100 q 10.88 K kpf., 200 q 10.85 K kpf., 500 q 10.85 K kpf.

Ros: 100 q 14.50 K kpf. par.

Réparepeze: 300 q 21.40 K kpf. par.

A készáruipiac jegyzéke a mai tőzsdén a köest

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.25—23.85
„	76	—	80	24.50—24.60
„	77	23.85—24.35	81	—
„	78	24.25—25.05	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.15—23.05
„	76	22.55—25.45	80	23.15—23.05
„	77	24.30—24.25	81	—
„	78	24.55—24.05	82	—
Pestvidéki	75	—	79	24.35—23.50
„	76	—	80	24.25—24.25
„	77	24.30—24.55	81	—
„	78	24.15—23.90	82	—
Bánsági	75	—	79	23.75—23.20
„	76	—	80	—
„	77	24.15—24. —	81	—
„	78	24.45—24.60	82	—
Bácskai	75	—	79	23.95—23.10
„	76	—	80	—
„	77	24.15—24. —	81	—
„	78	23.90—23.85	82	—
„	78	23.30—24.45	82	—
Ros	I-rendű új	—	—	15.20—16.30
„	középmínőségű új	—	—	15.0—15. —
Arpa	takarmány I-rendű	—	—	11.70—12.40
„	I-rendű	—	—	11.40—11.60
Zab	I-rendű	—	—	14.20—14.60
„	I-rendű	—	—	13.40—13.80
Tengeri	belföldi új	—	—	10.80—11.10

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	9.64—9.65—9.57—9.62—9.48—
Ros októberre	6.88—6.88—6.90—6.82—
Zab októberre	7.10—7.20—
Tengeri júliusra	5.40—5.41—5.39—5.42—
Uj tengeri májusra	5.64—5.63—5.71—5.70—

2 óra 30 perckor zárulnak:

Buza októberre	9.50—9.51
Ros októberre	6.82—6.83
Zab októberre	7.16—7.17
Tengeri júliusra	5.39—5.40
Tengeri májusra 1911-re	5.70—5.71
Repeze augusztusra	12.05—12.15

Budapesti gabonaforgalom.

1910. június 19-től 1910. június 20-ig.

Érkezett

Elszállított

métermássa

Buza	6963	—
Ros	1925	50
Arpa	308	—
Zab	2550	30
Tengeri	24498	19373
Liszt	102	9271
Korpa	—	1502

Értéktőzsde.

A szilárd külföldi jelentés nyomán szilárd volt az előtőzsde iránya. A vezető értékek 1—2 koronával javultak és barátságos hangulattal zárultak. A helyi piacon is drágább áron folyt a vásár, a forgalomba került értékekért 2—3 koronával nagyobb árat fizettek. A készáruipiacon a Ganz-gyár és az Adria részvény iránt élénk érdeklődés mutatkozott, mely az előbbi 30, az utóbbi értéknél pedig 6 koronás áremelkedést eredményezett. A többi értékben nem volt számottevő változás. Délben nyugodt volt a nemzetközi piac iránya, mert a berlini jelentés nem buzdított. Az értékek ára alig változott, a zárlat tartott maradt. A helyi piacon a Közuti vasút-részvény ismét 1—2 koronával javult, a többi érték tartott áron kelt el. A készáruipiac iránya élénk üzlet mellett szilárd maradt, a járadékpiac üzletlen.

As előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 668—669.50—668.50, Magyar hitel 842.50—842—843—842.50, Leszámitolóbank 569.50, Jelzálogbank 484—484.50, Rimamurányi r. 687.75—688.25 687.75, Városi villamosvasutak 374—374.75—374, Közuti 710—712 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 668.50—667.75, Magyar hitel 842.50—843—842.25, Államvasut 752.50, Leszámitolóbank 567, Jelzálog 484, Rimamurányi 687.50—688, Közuti 712—713.50, Városi villamosvasutak 374.50—375 K.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842, Államvasut 752.50, Jelzálog 483.50, Leszámitolóbankok 566.25, Rimamurányi 688, Közuti 714, Városi 375.

Földbirtokosok 4%—4½% alapon kaphatnak tőkeamat törlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. **Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.**

Tisztviselő- és Jelzálog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körut 22. szám

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, június 21. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai piacok jelentékenyen magasabb árfolyamokat jelentettek, azonban ez a körülmény az itteni tözsdére nem gyakorolt hatást, az eladók éppen úgy, mint a konzum is megmaradtak szigorú rezervájukban, az irányzat minimális forgalom mellett gabonaneműekben nyugodt, sőt buza 5 fillért vesztett árából tegnaphoz képest, azonban csak sporadikusan fordult elő kötés. Rozs jól tartott különösen jobb minőségekben, míg közepesebb minőségek, ugyszintén tengeri is nyugodtan ártartók, zab pedig valamivel kedvezőbb irányzatot követett.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.30-12.60, bánáti 11.85-12.25, mosoni és győri 10.70-11.20, felsőmagyarországi és csepeli 10.70-11.20, délvasuti 10.70-11.20, márföldi és egyéb alsóausztriai 10.20-10.40, orosz 11.55-11.95.

Rozs: felsőmagyarországi 7.95-8.10, csepeli 7.90-8.10, új pestmegyei 7.95-8.20, délvasuti 7.85-8.10, külföldi magyar 7.85-8.10, osztrák 7.75-8.20.

Árpa: malátá 6.40-6.65, takarmány 5.90-6.30.

Magyar tengeri 5.75-6, Cinquantin 7.90-8.40.

Magyar zab 7.50-8.10, válogatott 8.10-8.45, osztrák 7.30-7.00.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, június 21. Minthogy a vaskartel tegnapi ülése után a fenförgő differenciák kiegyenlítését remélik, a mai előtözsdén élénk visszavásárlásokat eszközöltek alpesi bányarészenyekben, melyek ennek folytán hét koronával emelkedtek. A többi vasértékekben csendes volt a forgalom, de rimamurányi és osztrák bánya és kohó részvénytársasági részenyek is emelkedtek. Később azonban az üzlet alpesi bányarészenyekben is nyugodtabbá vált és ez a papír elért áremelkedését nem volt képes teljesen megtartani. A piac többi területein az akcióidővel tovább is szűk körben mozgott. A kuliszában az alpesi bányarészenyeken kívül még magyar hitel és államvasuti részenyek javultak. Keleti vasuti, Adria, Chodnica és dohányrészenyek is emelkedtek. Az általánosan barátságos irányzat zavartalanul az előtözsde zárlatáig tartotta magát. A déli tözsde általánosan nyugodt forgalommal és tartott árfolyamokkal indult. Később az alpesi bányarészenyek emelkedésüket nem voltak képesek teljesen megtartani. Egyébként a piac nyugodt. Gözhajózási és prágai vasmű részenyek emelkedtek. Berlinből szilárd irányzatot jelentettek.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 668.25, Magyar hitel 843, Laenderbank 498, Államvasut 752.25, Déli vasut 118.25, Alpesi 726, Galicziai Kárpát-petroleum 886, Török sorsjegy 261.25, Keleti vasut 691, Adria 495.50 korona.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 668, Magyar hi-

tel 842.50, Anglo 31, Bankverein 542.50, Laenderbank 497.50, Union 601, Államvasutak 752.25, Délivasut 118.25, Dunagözhajózási 1157, Alpesi 725, Prágai vasmű 2672, Rimamurányi 688, Orosz járadék 103.60, Török sorsjegy 261, Keleti vasutársaság 691, Skoda 386.50, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 264.25.

Bécs, június 21. (Magyar értékek zárlat.) 4 százalékos arany-járadék 113.40, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 155.60, Magyar hitelbank részvény 842.25 Magyar leszámítoló és váltó részvény 567, Rimamurányi 689.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 498, Magyar koronajáradék 92.10, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény 92.40, Magy. nyerem-köles sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutársaság 357, Magyar jelzálogbank 482, Magy. kereskedelmi bank 38.50 Az irányzat nyugodt.

Bécs, június 21. (Osztrák értékek zárlat.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.20, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.40, 1860-as sorsjegy 170.75, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 310, Bécsi Bankverein 541.75, Osztrák magyar bank 18.12, Déli vasut 117.75, Dunagözhajózási társ. 1155, Dohány-részv. 394, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.58, Osztr. Lloyd 575, 4.2 százalékos jár. 94.20-98.10, Osztr. koronajáradék 94.20, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.10, Union-Bank 600, Osztrák Laenderbank 497.25, Osztrák-magyar államvasut 752.80, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 724.75, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 240.50, Lipótkohó 625, Török sorsjegy 260.25.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, június 21. (Értéktözsde.) Állandóan barátságosan irányzat mellett, amelyet az ultimó-prolongáció előkészületei is fokoztak, az alapirányzat a jobb newyorki jelentések hatása alatt mégis határozottan jól tartott volt. Szilárdak voltak főleg az orosz és osztrák értékek, míg bankok és bányarészek habár csekély mértékben, realizációk folytán esökkentek. A további folyamatban emelkedő árfolyamok mellett futólag némi érdeklődés mutatkozott egyes vasutértékek iránt, mint Kanada, Baltimore, Anatóliaiak és Keleti vasut iránt, továbbá Hansa-részenyek iránt, melyek felfelé menő irányzatukat folytatták. A tözsde nyugodt, de jól tartott irányzat mellett zárult. A közpénzpiac ipari értékek meglehetősen szilárdak voltak. Érdeklődés nyilvánult meg vegyi értékek iránt. Napi pénz 2 és fél százalék, ultimópénz 5 és egynegyed százalék, magánkamatláb 3 és egy-negyed százalék.

Berlin, június 21. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.10, osztrák hiteltözsde 209.20, Déli vasut 23.90, orosz bankjegyek 218.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 91.40, Disconto Commandit 186.60, Dinamittrusz 180.90, Harpeni 195.20, Unifkált török járadék 94.10, 4.2 százalékos ezüst jár. 94, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 850, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 270.10, Gelsenkircheni 210, Laurakohó 175.80.

Frankfurt, június 21. Zárlat. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztr. ar. jár. 99.25, Ma. ar. jár. 95, Osztr. hitelint. részv. 209.40, Osztrák-magyar államvasut 160.80, Eszaki nyugati vasut —, Eustich-rádi vasut —, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bank-verein 127, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.05, Osztrák koronajáradék 94.20, Magyar koronajáradék 92.25, Osztrák-magyar bank 130.30, Déli vasut részvény 23.95, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 850, Párisi váltóár 811.16, Union bankrészv. —, Alpesi részv. —.

Hamburg, június 21. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst, járadék 97.70, 1860. sorsjegy 174, Déli vasut 24, 4 százalékos aranyjáradék 99.80, Osztrák hiteltözsde 209.50, Osztrák-magyar államvasut 160.75, Olasz járadék 104.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.75.

London, június 21. Angol consol 82.

Páris, június 21. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 98.65, Osztr. aranyjáradék 100.50 Magyar aranyjáradék 98.90, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 510.25 3/4 százalékos Olasz járadék 105.20 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 251, 5 százalékos marokkói járadék 525, 4 százalékos 1890. román köles, 98, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 98.75, 5 százalékos orosz járadék 104.70, 4 és fél százalékos 1903. orosz járadék 101.75, 4 százalékos spanyol jár. 96, 4 százalékos unifikált török jár. 93.80, Török sorsjegy 223, Török dohányrészvény 413, Osztrák földhitelintézet 1246, Osztr. Laenderbank 531, Magyar jelzálogbank 509, Banque de Paris 1828, Banque Ottomane 728, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 680, Hartman gépgyár 603, Rio Tinto 1702, Sucreria d'Egypte 80, Tula 352, Urkányi köcsén —, Chartered 42.75, De Beers 448, East Rand 135, Jagersfontein 217, Trans. Land Comp. 72.50, Váltó Amsterdam (rövid) 208.68, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz arany-váltó rövid 7/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csekk Londonra 252.75 Magánkamatláb 2/4.

Felolós szerkesztő: FURJESZ I. AJÓR.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság Igazgató: ERDŐS ARKÁD.

Asszonyom!

Ha furdőre megyen, függőnye, ágynemű, fehérnemű tönkre mennek, míg visszajön a furdőből. Küldje be tehát inkább azokat

BRADOVKA GYULA

vegytisztító gyárának KASSÁN, mert csupán ez a gyár képes kifogástalan munkát a leggyorsabban, a legpontosabban és a legjutányosabban szállítani.

Table with multiple columns: BUDAPESTI ERTEKTOZSDE, Zaloglevelek, elsobbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénz Aru, Pénz Aru, Pénz Aru. It lists various financial instruments and their values in Pénz and Aru.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szeretet.

A szeretet e porlandó világon
A gyarló ember lelki éke lett,
Üde harmatessepp fonnyadó virágon,
Hajnaldertű hervadt vidék felett,
Csillagsugár borongó tájakon,
Enyhe balsamessepp égő bánaton.

Szalay Gyula.

(A levegő jogrendje.) Az „Ügyvédek Lapja” legutolsó számában írja a következőket: A levegőben eddig csak felhők és szálló madarak voltak, szabad természeti törvények uralkodtak. A fölemelkedő emberrel azonban ezt az új tért is meghódítják a jogok és kötelességek, alkalmazkodván persze az új miliő természetéhez. Ennek az új jogrendnek a tartó oszlopai most rakódnak le a jogászai szempontból nagyon tanulságos annak a megfigyelése, hogy ebben a folyamatban, amikor az emberiség jogi érkeke új alkotó feladat elé kerül, milyen kérdések kezdenek aktuálisokká lenni s a várható megoldásban milyen alapelvek érvényesülnek? A levegőjárás elég szoros kapcsolatba jutott a mindennapi élettel ahhoz, hogy surolja a jognak majdnem egész kerületét. A nemzetközi jog az előtt a problema előtt áll, hogy a levegőben hogyan, milyen elvek szerint védje az állami határ tiszteletét? A magánjog problémáit egyes nyakas, türelmetlen birtokosok vetették bele máris a vita anyagába. Amerikában hosszú pörösködés kezdődött egy villatulajdonos és a szomszéd mezőn kísérletező aviatikus között, aki állandóan a villa fölött röpködött. Angliában pedig egy földbirtokos karókkal tüzelte tele a területét s nagy táblákat szegezett ki, figyelmeztetve az aviatikusokat, hogy a saját érdekükben kerüljék el messzire ezt a helyet. Az eddigi fölfogás szerint a tulajdonjog nemcsak a föld felületén illeti meg a tulajdonost, hanem telke szélességében a föld alatt és föl a levegőben is. Tehát a levegőben éppen úgy nem tartozik megtérni a röpködőket, mint ahogy a föld színén kiutasíthatja területéről a neki alkalmatlan idegent. Ezen a merev római jogi fölfogáson azonban már eddig is rést ütött a bányajog, mely a tulajdonjogtól függetlenül rendelkezik a föld mélységében való kutatás joga fölött. És a mai jogrendben is alapely az a szabály, hogy senki sem él-

het a jogával csak azért, hogy a maga jogos érdeke nélkül mást károsítson. A jövő fejlődési iránya mindenesetre az lesz, hogy kompromisszumot keressenek az ütköző érdekek közt. Lehet, hogy mihelyt a repülőgép általános közlekedési eszközzé válik, rendez uti irányokat állapítanak meg az aeroplánok számára s ezen az utvonalon nemcsak arra kötelezik a birtokost, hogy a repülőket feje fölött tartsa, hanem arra is, amiről már szintén szó volt, hogy minden olyan holmit eltávolítson a földjéről, ami az esetleg leszálló légi utasok életét veszélyeztetné. — Egy új szorgalmi jog csirái mutatkoznak itt, másik oldalon a repülő utasoknak azzal a mai jogi elvekből is levonható kötelezettségével, hogy az okozott esetleges károkat a tulajdonosnak megtérítsék. Megszaporodnak a közigazgatási jog feladatai is. Süri légi utazás mellett gondoskodni kellene arról, hogy városok és falvak mellett leszállásra alkalmas területek tartassanak fenn az érkező gépek számára pihenő színekkel, amelyekben az aeroplánokat meg lehet óvni minden veszedelemtől. Külföldön már most is megbeszélés tárgya az, hogy az aviatikusok számára könnyebb tájékozódás okáért a vasuti állomások fedelére is ráírják az állomás nevét s hogy ezt a fölrást éjnek idején megvilágítsák. Külön biztosítást igényel majd a földön járó közönség biztonságának a megóvása. Tervezik annak az eltiltását, hogy a repülőgépek falvak és városok fölött elröpködhessenek. A porosz rendőrség már foganatba is vette ezt a szabályt és megbírságotla Frey Alfrédet, amikor az Berlin fölött elröpkült. — A repülőgép tehát már új deliktumot vitt be a büntető jogba. Sajnos, a mi rendőrségünknek és a mi bíróságunknak is foglalkoznia kell egy ilyen esettel abból az alkalomból, hogy a másik Frey, Frey André, a repülőverseny közönsége felett elreülve, lezuhant a publikum közé s többeket életveszélyesen megsebesített. Eddig merőben szokatlan és ismeretlen momentumokból kell itt megállapítani a felelősség kérdését, azt, hogy Frey-t mennyiben terhel mulasztás vagy vétke gondatlanság? Komplikálja a dolgot Freynak a védekezése, aki Illner okolta, mert gépével tulságosan megközelítette s ezzel rákényszerítette a közönség felé való kitérésre. Meg kell tehát azt is állapítani, hogy nem-e Illner volt vétke gondatlanság, nem-e ő a felelős, ami egy csomó aviatikai ismeret alkalmazását föltételezi. — A deliktumok megelőzését és a bűnözők üldözését különösen nehézé fogja tenni a sak félig is használható aeroplán. A praktikus amerikaiak a repülőgép-technika mai fejlődési fokán is hivatalos kísérletet tettek már egy csempészésre Mexikó és

az Egyesült-Államok határa között. S a hivatalos kísérlet annak a megállapításával végződött, hogy a finácok bár megkésztették a számukat s időt, helyet előre megjelölték, ahol majd a csempészés lefolyik, levon, automobilon egyetlenegyszer sem tudták fölfedezni a csempésző aeroplánt. Menekülő bűnözők ezentul nem lesznek kénytelenek az országut vagy a vasut irányához ragaszkodni: nyomuk elvész a levegőben, ami rendkívül meg fogja nehezíteni a detektivek munkáját. Egyelőre konturrajznak elegendő ennyi. A fejlődés minden újabb etapja új probléma elé állítja a jogrendet, mely maga sem egyéb, mint a folytonosan változó szociális és gazdasági viszonyok egy kísérő tünete. Az élet maga formálja a jogot s a levegő meghódítása új területet hódít a juris prudentiának is: a levegő jogrendjét.

(Kézi bombák a francia hadseregben.) A francia hadvezetőség most rendszeresítette a kézi bombákat. Hogy a legénységet a kezelésre kioktassák, minden gyalog századot 6 töltetlen bombával, 18 gyakorlási bombával és 6 borkarkötővel szerelték fel. Jelenleg egy újfajta kézi gránát van kipróbálás alatt, amely állítólag minden eddigi mintát felülmul. Az új gránát üresen egy, töltve két kilogramm nehéz félgömb. Kezelése és vetésének a módja azonos az eddigiekével.

(Berlioz a halálos ágyán.) Nemrég új betanulással adták elő a párisi nagy Operában Berlioz Hektor „Faust elkárhozása” című operáját és ez alkalommal az „Annales” című francia folyóirat visszaemlékezéseket közöl a nagy francia zeneszerzőről. Igen érdekes epizódot mond el benne Camille Saint-Saens. Berlioz és Saint-Saens igen jó barátok voltak s egy napon Saint-Saens erősen váratlanul tudta meg, hogy Berlioz a halálán van. hozzá sietett tehát, de az idő igen hideg volt, úgy hogy mire Berliozhoz ért, keze jéghideg lett. Berlioz ezekkel a szavakkal fogadta barátját: — Adja ide a kezét, barátom!

Saint-Saens azonban tudta, hogy Berlioz ropant érzékeny és azért nem akart neki kezét nyújtani, mert attól tartott, hogy kezének hideg érintése a halált fogja barátjának eszébe juttatni. Berlioz azonban még egyszer kérte; hogy nyújtsa neki a kezét és akkor Saint-Saens odanyújtotta. De alig ért egymáshoz a két barát keze, Berlioz fájdalmasan felkiáltott, a falhoz fordult és többé egyetlen szót sem szolt Saint-Saenshez.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

20

— Nagyon különös jószág, ez csak szögyent fog hozni Mirelois nagyanyóra — sugta egy majorosleány.

— Hiszed az elmondott történetet? — kérdezte egy másik.

— Ilyen esetek már fordultak elő, — vélte egy harmadik előrelátóan.

— Ha itt lenne a fiatal gróf, azt hinném, hogy tőle származik ez — jegyezte meg az, ki először szolt. — Parasztoknak nevezett minket ő, ki nem is ismeri sem apját, sem anyját. Az öreg asszonyról nem is szólok. — Egy tehenes szolgálta lépett be.

— Mi ujság? — kérdezték a leányok.

— A fiatal gróf váratlanul hazaérkezett, s néhány hétig itt fog tartózkodni.

— Nemde, mondtam; ha itt volna! — nevetett a vöröshajú majorosleány, gyözelmesen. — Ez tehát az eredete az egész tündérmesének. Na, az a gyűrű semmi esetre sem lesz jegygyűrű, annyit mondhatok.

A esolnak nagy csöndben indult hazafelé. Saracin el volt fáradva, a nagyanyó elgondolkodott valami fölött, a gyermek szive pedig tele volt büszkeséggel és haraggal az egyszerű parasztok iránt.

A kutya ugatott, a fehér macska dorombelva döngölődött hozzájuk, sőt még a kakas is üdvözölte őket, amint hazatértek. Miva most nem figyelt kedvenceinek üdvözlésére. Nem volt megelégedve magával s kedélye nem volt eléggé tiszta ahhoz, hogy mindezeknek most örülni tudjon.

A nagyanyó mézet, kenyeret és tejet tett Miva elé, de a gyermek az ételeket alig érintette. Nagyon jól érezte, hogy igazságtalan-

ságot követett el övével szemben. Felmentek a lépcsőn, melyet a teli hold fehér fénye világított meg; más világításuk nem volt. Miva lassan vetkőzéshez fogott, az öreg asszony pedig felnyitotta imádságos könyvét.

— Nagyanyáskám, ér ma rossz voltam, — szolt Miva, a mély csöndet megtörve, — s ezt szívből sajnálom.

Az öreg asszony ajkai megrándultak.

— Látod, ez szép tőled, — mondta az öreg, kezét a gyermek vállára téve s a térdelőnek mélyen arcába nézve.

— És a történet, amelyet nekünk elbeszélte, igaz? — kérdezte.

Miva szeméi találkoztak az öreg asszony tekintetével; se félelem, se szégyenkezés nem volt bennük.

— Igen, nagyanyám.

— Különös, különös, — mormogta a nagyanyó, megesekolva a gyermek piros orcáját. — Vegyenek a szentek pártfogásukba. Kezdd el az imádságot, Miva.

IX.

Két nappal később Miva nyitott szemekkel feküdt fehér ágyában. Távol s közelben csak a fecskék csicseregése hallatszott, amint énekükkel az aranyos nap felkeltét köszöntötték. Miva szive hevesen dobogott, romantikus ábrándok vették körül; földöntuli ősei megelevenedtek előtte s felrázták télenységéből. Oriási veszteség érte őt, mely az ő szemében nagy nyeregnak tünt fel; gyermekes jó kedélye örökre eltűnt. Miva ébren még mindig azon pompás dolgokról álmodozott, melyek utolsó napjait megédesítették; azt gondolta, hogy földöntuli ősei végre megdöntötték magukat s eszükbe jutott a kitaszított és elküldték az annyira várt mesebeli herceget utánna.

Felízgatott képzeletében ilyen képek jelentek meg. Az aludt reggel is nagyon forró volt, sőt kolostorudvarban az árnyas fák alatti árnyas utakon is elviselhetetlen volt.

A gyermeknek valami mulasztásáért büntetésül egy latin éneket kellett megtanulnia, ő magányosságában azt hamar elvégezte, azután pedig jóleső megelégedettséggel leheveredett a föbe. Órák teltek úgy el, midőn az ágak fölött egyszerre mozogni kezdtek, a lombok susogtak s mellette egy huszonkétévesnek látszó szép, szelid tekintetű fekete bársonyruhába öltözött ifju lón látható, egy tündérkirályfi, amint Miva magában elgondolta. A kolostor faláról kuszott le Mivához s a lányka most először életében érezhette a hízlegés veszedelmét. A gyermek ártatlan, különös módon felízgatott hiusága a fülbe-mászó szavakból csak azt a hízlegő igazságot érthette meg, hogy az ifju, amint mondotta — az utcáról meglátta őt s merően el is hátrázta magát ezen kalandos megismerkedésre. Miva felét sem értette annak, amit az ifju neki beszélt, folyton csak az járt az eszében, hogy az őt szépnek, nagyon szépnek találja. Forró, kipirult arczzal, ijedten, villogó szépségével nézett fel ifju imádójára s lélegzetet visszafojtva, figyelt annak minden szavára.

Minthogy Miva meg volt győződve születésének előkelő voltáról, semmit sem talált kellemesebbnek, minthogy napjának egyhangúságát ily módon szakították meg. Ez a kaland annál kellemesebb volt neki, mivel az általa gyűlölt apácák minden törvénye ellenére történt.

Egészen tisztában volt vele, hogy a fennálló szabályok ellen vétett, mivel a betolakodott idegen elől el nem szaladott, de éppen a bűnnek ez a tudata izgatta őt.

A szerelem jelentőségéről fogalma sem volt.

Az idegen hódolásában csak a tiszteletet látta, amelylyel a mesék tündérhercege a szépségnek adózik. A jó beszédű ifju rövid idő alatt megtöltötte a gyermek lelkét gyönyörű képekkel; a lány megelbeszélte történetét s a világról formált álmodozásait.

(Folyt. köv.)

Ozletli tudósítások.

Budapesti szurómarhavasár.

Június 21. Felhajtott 1670 drb élő borju, (közte 39 rugott), 1 drb leőt borju, 14 drb növendékmárha. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 88-96 fillérig, kivételesen 98-108 fillér, középminőségű élő borjukért 74-86 fillérig, silány és rugott borjukért 50-68 fillérig, növendékmárháért 54-60 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat lanyha volt, az árak 10-16 fillérral leginkább bonyolultak.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községvidéki igazgatóságától.) Június 21. Első napi eladatlan maradvány 16 drb. Mai felhajtás 720 drb sertés. Összesen 736 drb sertés. Eladatott 720 drb sertés. Mai maradvány 16 drb sertés.

Árjegyzés. Zsírsertés. Öreg I. rendű 350 klg. életsúlylevonással 132-138 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. életsúlylevonással 128-132 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 144-152 fillér. Fialat könnyű 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 148-158 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 148-160 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klg.-kint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak 2-4 fillérral emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

Szt. Márk, június 21. Összfelhajtás 12.299 drb sertés. Es pedig 7462 magyar és 4837 lengyel. Árjegyzések: I. rendű hizott sertésekért 112-134, kivételesen 136 fillér. Szedett sertésekért 118-119 fillér. Kivételesen 120 fillér. Az irányzat élénkebb volt. Az árak 4 fillérral kilogrammoként emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

- Június 21. -

Kinevezések. A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Grisza László havidíjas miniszteri fordítót és Diamandi Miklós budapesti lakost a IX. fizetési osztályba sorozott miniszteri fordítónak.

a pénzügyminiszter az állami vasgyárak tisztviselői sorába, 1910. évi május 1-től számítandó érvénnyel, a IX. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába való sorolással Kolpacszy József, Gombik Ferencz, Ajtai Lajos, Linczke-Riesz, Kellner Andor, Ambrózy Károly és Bezák László ideiglenes havidíjas hivatalnokokat végleges hivatalnokká; a vezérsej adóhivatalhoz Thomas Emil poszejai adóhivatali ellenőrt adóhivatali segédgé és a poszejai adóhivatalhoz Rukvanna Károly poszejai adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré; a földadókataszter igazgatóságáról és a földadó százaléklának megállapításáról szóló 1909. évi V. törvények 7. szakasza alapján, a Kassán állomásozó IV. sz. m. kir. kataszteri helyszínelési felügyelői működési területére Kubinyi Jászló okleveles gazda, helyszínelési felügyelői napidíjast ideiglenes minőségű kataszteri biztossá;

a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Jaklowsky Dénes helyettes tanárt a székesfővárosi római káth. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, továbbá Berghoffer Erzsébet okleveles tanítónőt a hatvani állami, végül Glavaski Mladen okleveles tanítót a csurogi (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónak;

a pénzügyminiszter János Gyula budapesti adófelügyelői díjnokat ideiglenes minőségű pénzügyi számvizsgálóknak a székesfővárosi adófelügyelő mellé rendelt számvetéséig;

az igazságügyminiszter Kiss József dévai fogház-felügyelőt saját székesfővárosi törvényszéki fogházhoz helyezte át, Bánfi Ede nyugalmazott fogház-felügyelőt pedig a dévai törvényszéki fogházhoz fogház-felügyelővé; Eicher Ottó világosi állami tanítót és Schneider József deveseri tanítót a kassai javítottézethez, egyelőre ideiglenes minőségben családőrőssé; Szunyog István váci orsz. fegyőrt a váci kir. orsz. fegyőrtézethez fegyőrré;

a budapesti törvényszék elnöke Kineses Gergely esendőörsvezető, gyomai lakos és Boguár Pál címzetes esendőörsvezető, etyeki lakos, igazolványos altiszteket a vezetés alatt álló törvényszékek III. adosztályu hivatalnokokká;

a szombathelyi törvényszék elnöke Krispenz András nyugalmazott igazolványos esendőörsvezető, címzetes őrmester, radalfalvi lakost a szentgotthárdi járásbíró-sághoz III. fizetési osztályba sorozott hivatalnoki névvel ki.

Véglegesítés. A földmivelségi miniszter Korda Jolánt a mezőgazdasági muzeumhoz beosztott ideiglenes minőségű fizetéstelen irodagépkezelőnt; a kassai javítottézet igazgatója a vezetés alatt álló intézetnél ideiglenes minőségben alkalmazott Hunyadi József zárkafelügyelőt, valamint Kristófi József zárkafelügyelőt ebben az állásukban véglegesítette.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Tomasevics Dusan dévai törvényszéki és Székely Mihály algyőgyi járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Népmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Englaender Lajos keskenmeti lakos Erdőse, kiskoru Englaender Vilmos budapesti lakos Erdőse, kiskoru Czinkán József kapolyi lakos Tarra, Blau Miksa budapesti lakos Balázsa, kiskoru Schlesinger Ignác románéskai lakos Szepesre, kiskoru Spitzer Lajos és Dezső síklói lakosok Sósra, Müller Nánán (Nándor) budapesti lakos saját, valamint Rózsa, Béla és Anna gyermekei Molnárra, Klein Jakab zsadányi lakos Kisre, Glass János nagybányaborpataktelepi lakos Kertészre, Rehrer Sándor budapesti lakos Nádásra, Leitersdorfer

Lipót budapesti lakos saját, valamint Leitersdorfer (Leitersdorfer) Rezső és Jenő gyermekei Lengyelre, kiskoru Weisz Ferencz és Ernő úpesti lakosok Vinczére, Mása Mihály szegedi lakos Bodóra kért családi nevének magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság több pénzügyi ügyintéző állásra nyolcz hét alatt; a lugosi pénzügyigazgatóság a facseti adóhivatalnál betöltendő pénztárnoki állásra két hét alatt; a gyulafehérvári törvényszék elnökéhez az abrudványai járásbírósnál betöltendő járásbírói állásra két hét alatt; a kassai posta- és táviratigazgatóság a Buzitán (Abauj-Torna vm.) betöltendő postamesteri állásra július hó 8-ig; Hódmezővásárhely város polgármesteréhez tüzoltói állásra augusztus hó 1-ig; a pécsi posta- és táviratigazgatóság a Barabásszeg községben (Zala-vármegyé) betöltendő állásra július hó 8-ig; a dévai pénzügyigazgatóság a körösbányai adóhivatalnál betöltendő pénztárnoki állásra két hét alatt; a budapesti büntetőtörvényszék elnökéhez hivatalnoki állásra augusztus hó 1-ig; az egri ügyészséghez irnokai állásra 6 hét alatt; a nagybeskeréki pénzügyigazgatóság az ottani adóhivatalnál betöltendő szolgai állásra július hó 30-ig nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az ország keleti felében és a tengerparton volt esőzés, helyenként zivatarok kíséretében. Jelentékenyebb eső volt Erdély északi megyéiben (10-34 mm.), ahol jég is esett. A hőmérséklet erősen süllyedt, főleg az egész nap és éjjel uralkodó északi - helyenként viharos - szél következtében.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

A maximum 25 fok C. volt Cirkvenicában, a minimum 2 fok C. Tátrafüreden.

Tulnyomóan száraz idő várható, hőemelkedéssel.

(Sürgöny-progn.: Száraz, melegebb.)

Table with columns: Állomás, Legnagyobb hőmérséklet, Legkisebb hőmérséklet, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérési körlet. Lists various stations and their weather data.

VIZALLÁS.

Table with columns: Név, Születési idő, Házassági állapot, Házassági dátum. Lists names and marital status.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1910. június 22-én.

VIGSZÍNHÁZ.

Amor, a pénzügynök.

Bohózat három felvonásban. Irta: Forest Louis.

Személyek: Amor bankár, De Garches Cleo, Montfleuret Gaston, Joliveau, Joliveau, Lucy, Lagailarde, Eugénie, Rosalie, A manikűrös hölgy, Házmesternő.

Személyek: Tapolczay Kornai B., Kornai B., Tauay Vendrey, Baraszbay, Abolovszky Szerény, Komlós I., Molnár A., Kész R., Ronaszéknő.

Kezdeté 1/8 óraker.

KIRALY SZÍNHÁZ

Fedak Sári felléptével.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi

Kezdeté 1/8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Az erdőszleány.

Operette 3 felvonásban Szécsányi irta: Buchbinder Bernát. Zsolt-jét szerelte: János Grögy.

Kezdeté 1/8 óraker.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi lehelő

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Foghuzások (altatásban is).

Szajpadlász nélküli műfogak, aranyhidak, koronák, Jól használható fogcsorok elkészítése és behelyezése.

Jólállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidéktelek felnap alatt megkapják műfogalkat.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Minden éjjel pont 12 óraker

Nagy kabaré előadás.

Lony Lachner, Lona Chester, Lizzi Pover, Várdi Adél, Dornella, Charlotte d'or, Lulu Rascal, Kanada-négyes, The Messenger Girls, Petrovits Stéfi, Rosa Wittke, The Bussie Bussies, Idaho, Melle Pompadour stb. stb.

Belépődij éjjeli 1 óráig 1 korona.

Egy óratól hajnalig cigányzene és táncmulatság

belépődij nélkül.

OLBRICH

Budapest, VI., Teréz-körút 6. Telefon 80-44.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Nyarlóberendezéshez

sensitív képeznek mosható függönyeink. Egy ablakfüggöny ára K 7.-tól feljebb, csipkefüggöny ára K 6.-tól feljebb.

Női ruha vasznak

minden minőség és színben katonák 75 f. batiztok 1 K. Zefirek 1.20-tól legnagyobb raktárt tart.

Világhírű

Röckli svéd keztyűk világos és sötét színben kizárólag K 2.60-ért kapható

Teljesen ágyamművel

felszerelt vas ágy K 45.-, finomabb K 60.-, egészen finom K 110.-tól K 20.-ig. Gyermekek ágyakban és kocsikban nagy raktárt tart.

KUNZ ÁRUHÁZ

Budapest, V., Deák Ferencz-utca 10.

A művészet hatása

a legdrágább nyomtatványon sem lesz figyelembe véve, ha annak illusztrációi nem a leg-tökéletesebb, legművészebb, modern, feltűnő és elegáns módon vonják magukra az olvasó figyelmét. Elsőrangú grafikai erők, legújabb eljárások és gépekkel felszerelt műintézetünk kielégíti úgy a legszerényebb, mint akár a legkényesebb ízlést is. Bármilyen kis vagy nagy munkára volna szüksége, mindig rendelkezésére állunk.

Magyar Sokszorosító Műipar Rt. ezelőtt Divald Károly Grafikai Műhely, Budapest, VIII-ik kerület, Kisfaludy-utca 9. szám.

Kosárüvegeket (Demijohn)

a legjobb kivitelben s legjutányosabban szállít nagyban és kicsinyben franco minden vasuti állomásra
Breuer Vilmos, Kassa
(Pausz Béla)
A Máriavölgyi üvegyár társtulajdonosa.

Elsőrendű zongorák Kovács Gyula
zongoratermeiben,
Bpest, V., Gresham-palota.
Ferencz József-tér 7.

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Védjegy: „Horgony”
A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K -80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 nem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hűgyszervi és bújakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.
DR. FABINYI
specialista nemi bajokban omeritált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **nemi betegséget**
(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és onfertó-zésből támadt idegbajokat.)
Meglepi az eredmény férfiúi gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeret.
Rendelés délutól 9-3-ig, és este 6-8-ig.
Budapesten, Rákóczi-út 8A. szám.
(Ajánlóház a Pannónia szállodával szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városzobák.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint **részletfőrlesztésre** is kapható.
Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

60- és 65-ös vaságyak minden kivitelben.
Gyermekkoszok nagy választékban.
Esztergályozások.
Esztergályozott kocsik minden méretben.
Összeoszakható vaságyak legjobb minőségben.
Bodrony-ágybetétek mely nagyságban.
Közetűk, Jaulousinok és nádroletták minden méretben kaphatók.

Viszontelárusítók keresetnek
Automata takarékpersely!!
10 filléres pénzdaráb bedobásátautomatic e jelzi. Az összegyűlt összeg csak kerek 10 koronánál : : : vehető ki, előbb nem. : : :
A pompás aczél szekrény ára magyarazattal együtt csak 2 frt 80 kr. Utánvétellel küldi:
Szent László Intézet,
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 16. szám.

A Bosznia-hercegovinai államvasutak igazgatósága.
11615/1910. számhoz,
A Bosznia-hercegovinai államvasutak üzemkimutatása
1910. május hórol. — Üzemhossz 940 km.

Időszak	Továbbítottak		Bevételek		
	Személy mennyiség	Áruk Tonna	bevétel	különbözet	Osszehasonlítás az előző 1909. évvel
1910. január 1-től 1910. április 30-ig.	685.307	431.061	4,252.140	4,751.205	499.065
1910. május 1-től 1910. május 31-ig.	265.802	106.320	1,173.492	1,193.661	20.169
Összesen	951.109	537.381	5,425.632	5,944.866	519.234

Sarajevó, 1910. június 11-én. Az igazgató.

FOGAK
3 koronától szájpádas nélkül, gyökérel-távolítás fölösleges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások érzéstelenítésel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítésnek. Régi hasznavehetetlen fog-sort hasznavehetővé alakítottok.
Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Szőnyeg
ujdonság
5 frt 80 kr.
Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)
Alapítottott 1895.

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Egy-egy kötet ára kötve 60 fillér.

LEGUJABB KÖTETEK:

Szám.	Korona.
278. LÖRINCZY GYÖRGY: Mikszáth Kálmán élete	—60
279-281. HAVAS ISTVÁN: Új szavalókönyv	1.80
282-284. SEBŐK ZSIGMOND: Maczkó ur vendégei. Kép.	1.80
285. HERMAN OTTÓNE: Két kicsi tót. Képekkel	—60
286. HERMAN OTTÓNE: Kicsibaj Képekkel	—30
287-289. MÓRA FERENCZ: Rab ember fia. Képekkel	1.80
290. SEBŐK ZSIGMOND: Hogyan ne beszéljenek a gyerekek	—60
291-293. JÓKAI MÓR: A rózsák szigete. Elb. Képekkel	1.80
294. HAVAS ISTVÁN: A tarkói idegen. Elb. Képekkel	—60
295. BRUNOVSKY REZSŐ: A találós mesék kincsesháza. Második gyűjtemény	—60
296. BRUNOVSKY REZSŐ: Válogatott magyar közmondások	—60
297-298. GYÖKÖSSY ENDRE: Ki szereti a népet. Elb. Kép.	1.20
299-300. GYÖKÖSSY ENDRE: Hazavándorlók. Elb. Kép.	1.20
301. DINGHA BÉLA: Csiribiri herceg	—60
302. EGRI GYÖRGY: Igaz is, nem is. 8. gyűjtemény	—60

Teljes jegyzéket valamint mintakötetet kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: SINGER és WOLFFNER könyvkereskedése, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 10. szám.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyveszélyt, hólyagbajt, sebeteit, búj-kórt (gyphilis), borbajokat, elgyengült férilírt, idősenbeknél is, onfertőzést és annak utóbjait, ideg- és háterincsbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyíster.

EREDETI GARVENS SZIVATYUK
NAGYBANI RAKTÁRA
BUDAPESTEN
MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI R.T.
VII. VÖRÖSMARTY-UTCA 19/b
TUZOLÓ FECSKENDŐK

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítva 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapest
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint előnyös díjak és feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényei elvülhellenek és megtámadhatlanok. — Fedezetül letett kötvényeinek felelő kivánságára a biztosítás érvénybelépésekor aonnal kárterítési kötelezettséget vállal. — Öngyilkosság, parhajtás, vagy bírói ítélet folytán előálló halálozásokban.

Vagyonállás 1909. decz. 31-én	247,763,451.22
Ervényben levő biztosítások	610,000,000.00
Biz. osított feleknek kiírt kártérítés	615,003,137.80
A magyar államra tartozó költségek	26,498,517.99
Magyar értékekben tényleg elhelyezett díjtartalék	28,384,905.88

FIGYELMEZTETÉS!!

Ingyen! 101 drb sorsjegy

100 drb Erzsébet királyné sorsjegy

játékjogát 1/100 erejéig

teljesen ingyen engedjük át

és adunk hozzá

1 DRB. KONVERTÁLT JELZÁLOG

sorsjegyet 36 havi 5 koronás részletre.

Huzás június hó 25-én és július hó 1-én.

Főnyeremény: két és fél millió korona.

Csak egy darab Magyar Jelzalog sorsjegyet vásárol csekély havi törlesztésre és ezzel elérte azt, hogy nemcsak a Konvertált jelzalog sorsjegy húzásán június 25-én vesz részt, hanem még 100 Erzsébet sorsjeggyel is játszik július 1-én. Ezen játékjoga érvényben van mindaddig, míg a részleteket fizeti.

Évenként 9 huzás.

Egy részlet azaz 5 korona befizetése után kiadjuk a 101 sorsjegy számát tartalmazó iveket, melyek birtokában a húzásokon részt vesz. Az első 2 részlet egyszerre fizetése esetén a 3-ik részletet ingyen nyugtázzuk.

2 drb Konvertált jelzalog sorsjegy vételénél 200 Erzsébet szanatórium sorsjegyre írták a ezen kedvezményen kívül még a 30-ik részlet felét is elengedjük.

Használja fel a kedvező alkalmat!

BUDAPESTI KERESKEDŐK BANKJA R.-T.

5673

Huzás június 25-én

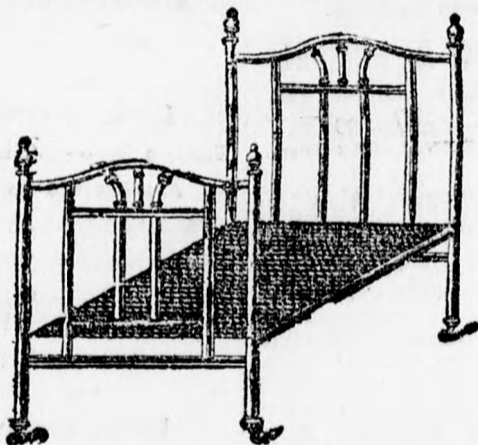
Erzsébetvárosi fiókja.
BAROSS-TÉR 18, Baross-szoborral szemben.

Huzás július 1-én

Megbízható ügynökök vidéken kerestetnek.

Rézagy 32 frt

Az érsodronnyágyútelét vaskeféllal 5.50

Összesítő vasagy mátracoztal 8.75

Az itt bemutatott vasagy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt.

Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

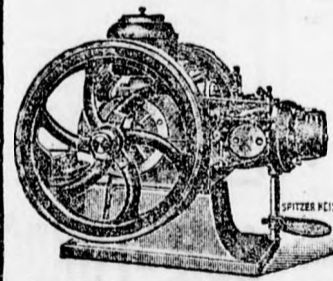
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Láncz híddal szemben. —

Telefon 76-48. Sürögnyel: Szabóék, Budapest.

Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat, DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
Viszontelárusítók kerestetnek.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYVÉNYEK
NŐSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEGELENYŐSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰB. IS
üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEORENDFÉLESEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás...

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő...

Benes Károlyné VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermélvel kapcsolatos szabászati és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek...

Üveg szemű spanyolmeggyet postakosaranként 3 koronáért. Sárga vajbábnak mázsáját 16 koronáért, káposztát, tököt, savanyításra ugorakat, vajbábót, zöldséppaprikát karalábét postakosaranként vegyesen 2 kor-ért. Ismételőknak előnyajánlatot küld Gyümölcs-kivitel Csongról.

Árverési hirdetés. 1910. évi június hó 20-ikán, hétfőn d. u. 1/4 óra-kor a Rákóczi-ut 20. sz. alatti raktárhelyiségemben (bejárat a Dohány-utca felől) különféle be-raktározási és bizományi ügyletekből eredő tárgyak kir. közjegyző közbenjöt-ével nyilvános árverésen el fognak adni. Mellinger Lipót szállító. 29099

Bor. A villányi szőlőhegy északi lejtőjén szüretelt, saját termesű, eredeti tisztaságú boralmat el- adom. 1908. évi termés, fehér vegyes 40 fill. siller 38 fill. literenként ab Villány. Kisebb mennyiséget (50-tól 300 literig) is szállítok, ha a vevő hordót küld. Fél literes borminta zárt, ajánlott küldéssel 1 K 50 fill. Két minta egy csomagban 2 K. Kisjakkab- falva, posta és vasuti al- domás: Villány, Schmidt Adam vállító.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknök és kato- natisztvezetőknek előjegyzés- sel és előjegyzés nélkül. Jelzálogkölcsönt 60 évre. Váltakölcösönt kereskedők, iparosok és magántisztvis- előknek gyorsan és elő- nyösen folyósított. Rigócs és Hartmann bank- troda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-68. 29100

Reketség biztos és kellemes orvos- sága a Réthy-féle czu- korka. 60 filléért min- denütt kapható.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egy- leték, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező- u. E. 46.

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerezh- tők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyár- ban, Budapest, VI. ker., Dessoffy-u. 9-11.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök eljes vasalással. Kapuvás ácsosatók, kerkerítések, keramittalapok, kőhímel- lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór épület-bontás vállalkozónál Budapest, Hádor-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varró gépre, kerékpárra, könyv-ekre és kereskedelmi árukra, ha azokat házá- raz, tiszta raktárhelyisé- gainkbe bizományba be- raktározza Tauber VI., ker. Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Zálogcédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ék- szert, aranyt, ezüstöt és fémtárgyakat, régi bronz, csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régi- ségkereskedő Király-u. 85. Telefon 95-48. Meghívásra jövök.

CSIZ-FÜRDŐ, A kontinens legerősebb jod- brom gyógyfürdője, nagy radioaktivitással. Megle- pő gyógyeredmények a mirigyek megbetegedései, vérébajok és mindazon alkati betegsége- nél, hol a jód mint speciális- jód alkalmazásba. Ivo, fürdő, izsaszói hidegvizkút, aszén- savas fürdő. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű bér- házak, sanatórium, gyógyser- tár, zongora, lawn-tennisz, tom- bolák, kirándulások. Vasutá- lomás, posta, távirda helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnokok, katonatisz- tek előutóányban 50% ke- zvezményben részesülnek. Pro- spektussal szolgál a fürdőüg- yegység. Csizl gyógyviz- oshóni használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdő- igazgatóságnál és Édeskúty L. főfelárúsnál Budapesten.

BUTOR készpénzért vagy rész- letre minden kamat nélkül legelőnyösebben. Óriási választék poltu- ros butorokban Nagy Imréné Budapest, VI. Váci-körút 9. foltjárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, tel- jesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalón

Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberen- dezéseknök, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett miniaszobák, keleti sző- nyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28589

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes ér- tékét kifizetem. 788

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret- ben és alakban, igen ol- csón kaphatók.

Wiener A. utódnál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 122. Telefon 62-80. Alapított 1896-ban.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra megha- tározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beér- kezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levél- bélyeg ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Hajfestő - fésű,

egyszerű fésűs által fest ősz vagy vörös haját valódi szőke, barnára vagy feketeire! Teljesen ártalmatlan! Erelég használ- ható! - Ezek használatban Egy darab ára 6 korona. SCHILLER, Wien, III.E. Krieglberggasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különle- gességek (óvszerek) csakis P. Bergueran Fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyö- sebben beszerezhetők

Polgár Sándornál Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes ár- jegyzék ingyen és bérmentve.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró is- kola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi aka- demia tanárok által okta- tott szaktantárgyak. Az Or- szágos Magyar Gyorsíró- Egyesület hivatalos tanfo- lyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás- közvetítés. Nyitva szept. 1-től jún. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Díjkezo- tót küld a Gabelsberger szak- lakola. (Csak Liszt Ferenc- tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! - Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégel- től s más hirdetésünkel- utánzó újabb tanfolyamok- mól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

Rák, szárnyas

eleven megérkezésért garancia. Bérmentve bárhova utavéttel. 80-100 darabos asztali rák K 8.50; 40-50 dbos szőlő rák K 11.50; 40 db szőlő csirke vagy 8-10 kővér kacsa vagy 4-5 kacsa és 6-7 rántani való csibe (mind 1910-iki költés) K 12.-. Tehetők, természetes vaj K 9.50 oltókos csomókban B. Kaphan, Buzsac 4. via Tisza-Borkut 29102

Új költői művek!

A múzsa búcsúja. Költemények. Irtó Lévy József. Kladj a Kislady-Társaság. Ára füzve 4 kor. Vászonkötésben 6 kor.

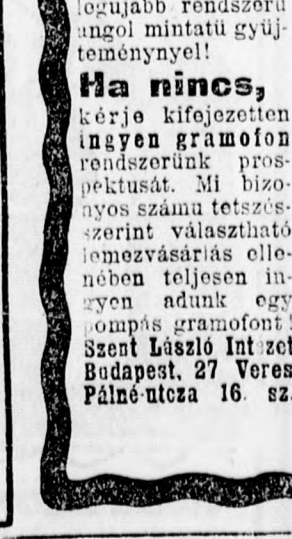
Jöttem hozzátok...

Költemények. Irtó Erdős Renée. Ára 3 korona 60 fillér. Kaphatók: LAMPEL R. könyvkerese- dése (Wedianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Van gramofonja?

Ha van, kérje kifejezetten saját gyártmányú HÁDÓ lemezgye- zekünket ingyenes legújabb rendszerű angol mintatú gyűj- teménnyel!

Ha nincs, kérje kifejezetten ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Mi bizo- nyos számú tetszész- szerint választható lemezvásárlás elle- nében teljesen in- gyen adunk egy pompás gramofont! Szent László Intézet Budapest, 27 Veres Pálné-utca 16. sz.

30 koronáért készülnek saját műhelyemben mér- ték után remek szabásban, finom kivitelben dívatos fűrésztényők vagy felöltők ánon szövetek- ből, László Sándor főruházómester Budapest, Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Völcse posztóminták bér- mentve, helyben szabásmintát kívá- natra házhoz küldöm. 28593

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmén- tesen kiváltak és tel- jes értéket kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27583

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberen- dezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegy- zéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszo- mánygyár, Nagymező- u. 46. szám.

VALÓI FRANZIA GUMMI HALHOLYAGOK 100-120 db. 10 Kor. 2 db. (legfinomabb mintájú) STERYL. Gyógyos védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESÉG csak szájammal kapható. NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, VI. VACZI-KÖRÚT 137. RUERFENYHÁZ.

Soványág

Az egyedüli eredmén- ytől kísért háziszor a dr. William Bartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyer- nek. - Hölgyek remek köblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót- állást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorboj- soknak nélkülözhetel- len tápszer. Kitűntette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden orszá- ból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati uta- sítással. Főraktár: Ba- lázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156-80.

Legjobb Szavanyuka

Legjobb Szavanyuka a Tűzveszélymentes Gyártású Szavanyu- gépgyár Budapest, VI. Váci-ut 69.

WIESEL ADOLF NÁL

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky utca sark.) Telefon 91-20.

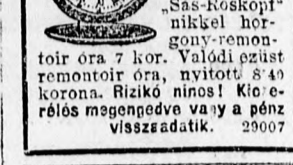
WIESEL ADOLF NÁL

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky utca sark.) Telefon 91-20.

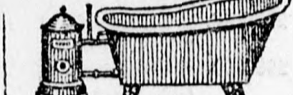
Kérje

ingyen és bérmentve dús illusztrált főárjegyzéket, 3000 ábrával, órákról, arany és ezüst tárgyakról stb.

HANNS KONRAD os. és kir. udv. szállító Brück, No. 2351 (Csehország)

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak hőmelegítő kályhával

hullám-ülő-fotel és gyertaek- kádak, valamint az északmába- vágó higiénikus cikkek, jég- szekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sark) Telefon 36-68. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jakab Ödön könyvel.

Költői művei: Nyár. Költemények. Diszkö- tésben 4.- Hangok az ifjúságból. Költe- mények. Diszkötésben 5.60 Szilágyi és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkötésben 3.60 Argirus. Tündérmese 4 ének- ben. Nyolcz fénynyomatú képpel és számos szöveg- képpel. Diszkötésben 10.- Pásztorútek. Versgyűjtemény. Pompás diszkötésben 4.- Róza. Költemények. Neogrady Antal képpel. Diszes bér- kötésben

Prózaí munkái:

Eret. 14 elbeszélés egy kötet- ben 2.- A két improvizor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines disz- kötésben 4.- Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines disz- kötésben 5.60 Komédiák. Elbeszélések gyűj- teménye. Tull Odon művészi rajzaival. Pompás diszkö- tésben 5.60 Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkötésben 5.60 A Jövevények. Drama 3 fel- vonásban. Kötve 2.-

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkerese- dése (Wedianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

WIESEL ADOLF NÁL

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky utca sark.) Telefon 91-20.

WIESEL ADOLF NÁL

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky utca sark.) Telefon 91-20.